

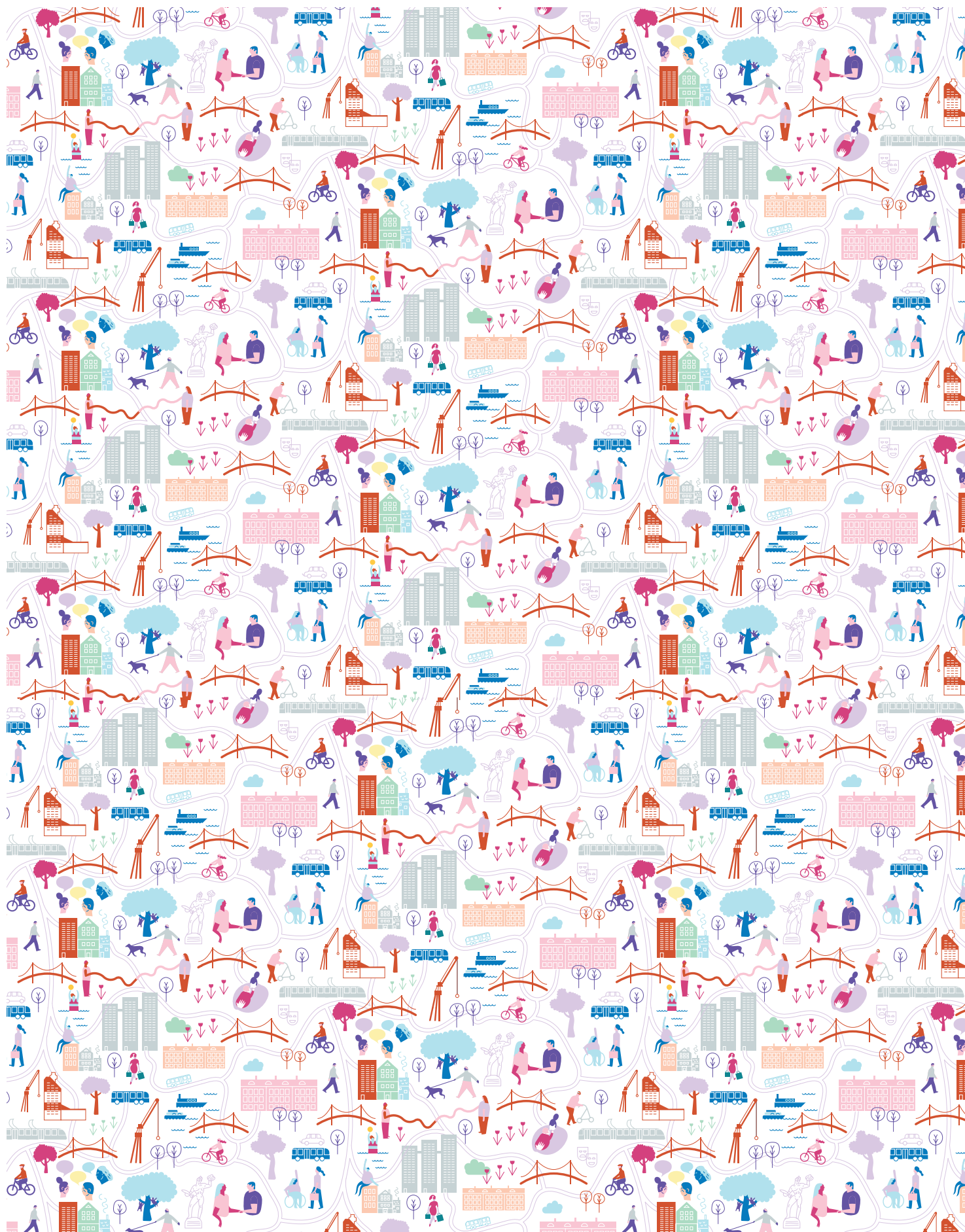
Översiktsplan för Göteborg

Uppföljning 2023

- inklusive bedömning av översiktsplanens aktualitet

Göteborgs
Stad

INNEHÅLL

INLEDNING	3
Metod och upplägg	3
BLIR STADEN MER NÄRA, SAMMANHÅLLEN OCH ROBUST?	5
Indikatorer	5
PLANERAR VI STADEN ENLIGT ÖVERSIKTSPLANENS	
UTBYGGNADSSTRATEGI?	23
Geografisk fördelning av tillkommande bebyggelse.....	24
Särskilda fokus	27
FÖLJER VI ÖVERSIKTSPLANENS INRIKTNINGAR?	32
Geografiska inriktningar	32
Tematiska inriktningar	45
OMVÄRLDSFAKTORER MED PÅVERKAN FÖR EN HÅLLBAR STAD .	54
En mer hotfull och osäker omvärld.....	54
Nya krav för energiomställning	55
Förändrade ekonomiska förutsättningar	56
NYA OCH ÄNDRADE PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	57
Ny eller ändrad lagstiftning	57
Riksintressen	57
Nationella och regionala mål, planer och program.....	59
Nya eller ändrade kommunala styrande dokument och beslut.....	60
AKTUALITETSPRÖVNING AV PLANPROGRAM.....	62

INLEDNING

Detta är den första uppföljningen av Göteborgs nya översiktsplan som antogs i maj 2022. Att systematiskt följa upp översiktsplanens funktion som vägledande dokument är en del av den kontinuerliga översiktsplaneringen. Uppföljningen har två huvudsakliga syften. Dels att följa upp genomförandet av översiktsplanens strategier, dels att säkerställa att översiktsplanen är fortsatt aktuell. Denna gång utgör uppföljningen av översiktsplanen även en bilaga till planeringsstrategin 2024-2027. Detta innebär att uppföljningen är något mer omfattande och att den i större utsträckning innehåller bedömningar av översiktsplanens aktualitet.

Uppföljningen av översiktsplanen kommer att genomföras varje år och kommer att ha vissa moment som är fasta och vissa som varierar från år till år. Denna uppföljning gäller för perioden juni 2022-maj 2023. På sikt kommer uppföljningarna att kunna ackumuleras för att fånga en längre tidsserie som underlag för kommande planeringsstrategier.

Metod och upplägg

Göteborgs stad har följt upp översiktsplanen varje år sedan 2009. Med denna rapport har en utvecklad modell för uppföljning tagits fram för att bredda uppföljningen till att inkludera fler perspektiv jämfört med tidigare uppföljningar. Förutom att följa upp hur väl översiktsplanen efterlevs i efterföljande planering och beslut, har uppföljningen nu kompletterats med indikatorer för om stadens utveckling går i linje med översiktsplanens intentioner. Sammantaget består uppföljningen av översiktsplanen av fem delmoment som beskrivs nedan. I varje delmoment ingår även en bedömning av översiktsplanens aktualitet.

Blir staden mer nära, sammanhållen och robust?

Den första delen av uppföljningen består av ett antal indikatorer och syftar till att följa upp om stadens utveckling går i linje med översiktsplanens övergripande utvecklingsinriktning att planera för en nära, sammanhållen och robust stad. Indikatorerna fokuserar på den fysiskt rumsliga utvecklingen och utgår från de 13 delstrategierna. Dessa analyser ger en kartbaserad bild av den fysiska utvecklingen inom kommunen. Flertalet indikatorer har också bäring på de tematiska inriktningarna, markanvändningskartan samt principer i utbyggnadsstrategin.

Planerar vi staden enligt översiktsplanens utbyggnadsstrategi?

Det andra avsnittet i uppföljningen fokuserar på hur den efterföljande planeringen i kommunen har sett ut i förhållande till översiktsplanens utbyggnadsstrategi och markanvändningskarta. Detta avsnitt baseras på uppgifter från stadsbyggnadsförvaltningens interna verksamhetssystem som analyseras i relation till översiktsplanens utbyggnadsstrategi för fördelning av tillkommande bebyggelse, arbetsplatser och service.

Följer vi översiktsplanens inriktningar?

Detta avsnitt behandlar översiktsplanens tematiska och geografiska inriktningar. Uppföljningen bygger på kvalitativa beskrivningar som tagits fram genom bland annat intervjuer med tjänstepersoner med geografisk och tematisk kunskap. Syftet har varit att fånga om inriktningarna är aktuella och vad som behövs för att de fortsatt ska vara aktuella. Syftet är också att visa om vi rört oss i den riktning som översiktsplanen visar på och om det finns knäckfrågor.

Nya och förändrade planeringsförutsättningar

I detta avsnitt redovisas ändrade planeringsförutsättningar som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Förutsättningarna är nya sedan Göteborgs översiktsplan antogs år maj 2022, och i vissa fall sedan översiktsplanen var på granskning 2019.

Aktualitet planprogram

Det finns behov av en samlad bild av vilka planprogram som är aktuella eller inte. Vidare behövs det en kontinuerlig process för att ajourhålla denna sammanställning. En bedömning av befintliga planprograms aktualitet kommer därför att inkluderas i den årliga uppföljningen av översiktsplanen.

BLIR STADEN MER NÄRA, SAMMANHÅLLEN OCH ROBUST?

Indikatorer

Detta avsnitt följs upp genom ett antal indikatorer. Utgångspunkten för valet av indikatorer har varit översiktsplanens övergripande utvecklingsinriktning: nära, sammanhållen och robust. Fokus ligger på den fysiska samhällsutvecklingen och dess geografiska utfall. Tillgången till data och i vilken mån som denna data uppdateras kontinuerligt har varit viktigt vid valet av indikatorer. Flertalet av dem kan med fördel användas även i efterföljande planering som planindikatorer. De analyser som presenteras i år utgör en nulägesbild. I kommande uppföljningar av översiktsplanen kommer analyserna att uppdateras och slutsatser kunna dras kring utvecklingsriktningen. Vissa av analyserna kommer att uppdateras årligen och andra med något lägre frekvens, beroende på förändringstakt och uppdatering av data. Fler indikatorer kan tillkomma vid kommande uppföljningar.

Ett antal indikatorer har identifierats där det idag inte finns bra data för att genomföra analyser. De indikatorer och datamängder som identifierats är:

- **Friytetillgång:** Svarar på hur stor andel av den totala markytan som utgörs av offentlig friyta. I offentlig friyta ingår utöver parker och naturområden även torgtor, gånggator och kajer.
- **Andel offentlig friyta per boende:** Kopplar friytetillgången till boende för att visa på att tillräcklig kvalitet uppnås även i täta miljöer.
- **Områden skyddade från översvämning:** Hur stora områden kommer att skyddas från höga havsnivåer och höga flöden i vattendrag vid genomförande av högvattenskyddsåtgärder.
- **Grönstruktur:** Kartlägga och identifiera viktiga kopplingar och spridningskorridorer som särskilt behöver bevaras, eller som kräver utveckling och stärkande åtgärder.
- **Geografisk fördelning av arbetsplatser utifrån kategori:** För att följa om arbetsplatser tillkommer på platser med rätt förutsättningar.
- **Tillgång till kommersiell service:** Ur ett nära och robust perspektiv är det viktigt att också analysera tillgången på kommersiell service som kan bidra med stadslivskvaliteter.
- **Skyfall**

Indikatorer som ingår i annan uppföljning

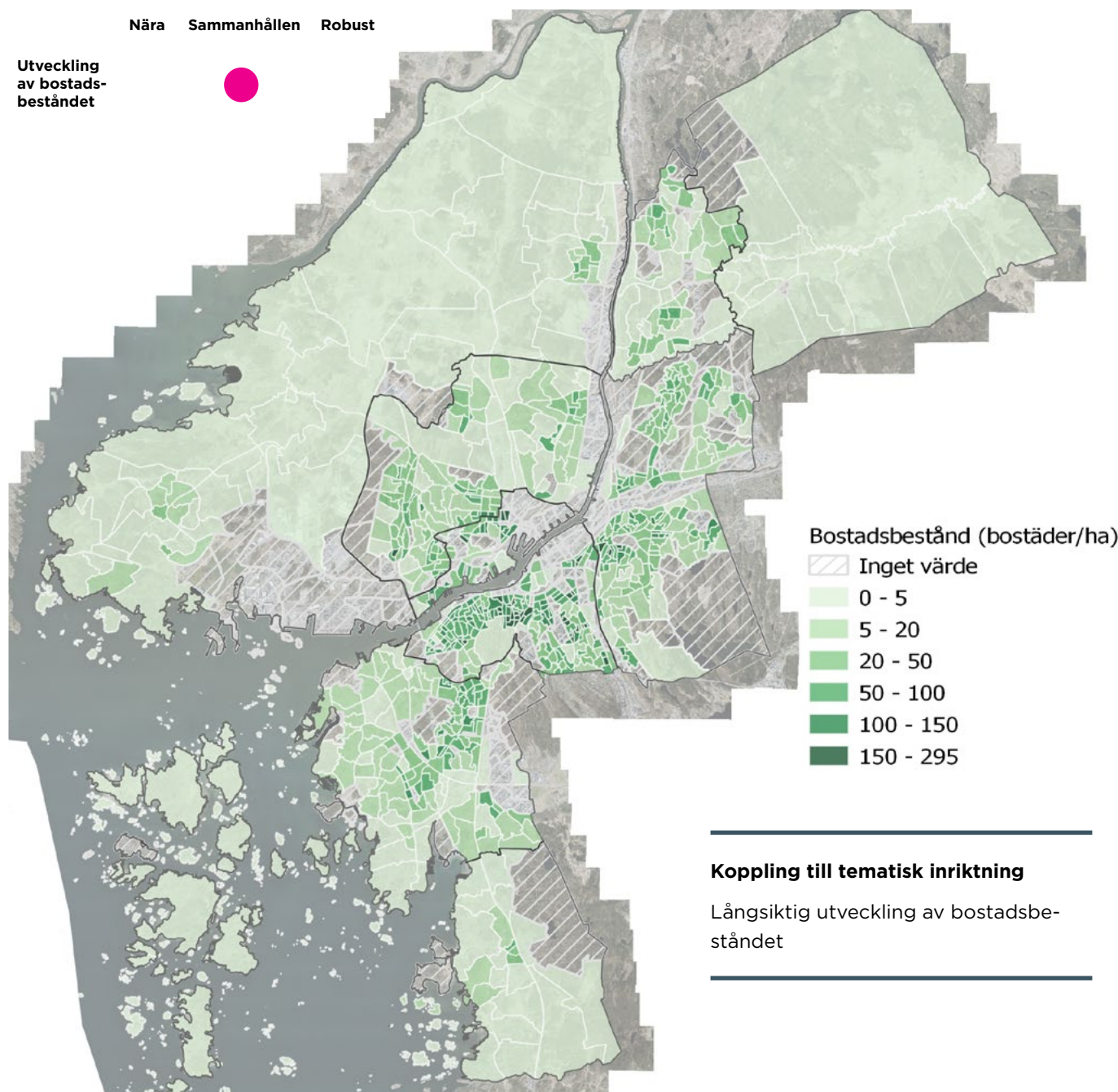
Utöver de indikatorer som har tagits fram för följa upp översiktsplanens utvecklingsinriktning, finns ett antal indikatorer som också är högst relevanta för översiktsplanen men som redan ingår i annan uppföljning inom staden. Detta gäller framförallt sådant som följs upp inom ramen för Miljö- och klimatprogrammet, Program för bostadsförsörjning samt i den årliga rapporten Trafik- och resandeutveckling. Framöver kommer även resultat från dessa uppföljningar att redovisas eller hänvisas till i uppföljningen av översiktsplanen. Detta gäller exempelvis indikatorer som gäller biologisk mångfald och så kallade svala öar som är viktiga delar för en robust stad. Dessa följs upp inom Göteborgs stads miljö- och klimatprogram.

Översiktsplanens inriktning för en nära, sammanhållen och robust stad

- 1 Utvidga innerstaden och utveckla stadens tyngdpunkter
- 2 Skapa god balans mellan olika funktioner
- 3 Skapa fler tillgängliga parker, naturområden och offentliga platser
- 4 Förtäta för att höja kvaliteter och hushålla med resurser
- 5 Skapa ett väl fungerande nätverk av gator och gång- och cykelvägar
- 6 Bind ihop staden med snabb och pålitlig kollektivtrafik
- 7 Planera för variation
- 8 Viktiga mötesplatser och offentliga rum ska bevaras och nya tillskapas
- 9 Delaktighet och öppenhet ska präglade planeringsprocesserna
- 10 Begränsa klimatpåverkan och hantera klimatförändringarna
- 11 Bevara och utveckla den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster
- 12 Planera för ett mångsidigt och diversifierat näringsliv
- 13 Värna och stärka stadens identitet

Nedan redovisas en sammanställning av de indikatorer som valts ut för att följa upp den övergripande utvecklingsinriktningen nära, sammanhållen och robust. Den rosa pricken visar vilket perspektiv som indikatorn har störst träff på. Några av indikatorerna har träff på flera av de övergripande utvecklingsinriktningarna.

Indikatorer	Nära	Sammanhållen	Robust
Utveckling av bostadsbeståndet		●	
Variation av bostadstyper		●	
Upplåtelsevariation		●	
Funktionsblandning	●		
Täthet natt- och dagbefolkning	●		
Tillgång till service	●		
Närhet till livsmedelsbutik	●		
Närhet till större parker och naturområden	●		
Integration i gång- och cykelnätet		●	
Genhet i gång- och cykelnätet		●	
Tillgång till kollektivtrafik		●	
Täthet dagbefolkning	●		●
Förekomst av ekosystemtjänster			●
Närhet till tyngdpunkter	●		

Bostadsbestånd (bostäder/ha)

- Inget värde
- 0 - 5
- 5 - 20
- 20 - 50
- 50 - 100
- 100 - 150
- 150 - 295

Koppling till tematisk inriktning

Långsiktig utveckling av bostadsbeståndet

Kartan visar antalet bostäder per ha inom respektive basområde.
Datakälla: SCB 2023.

Utveckling av bostadsbeståndet

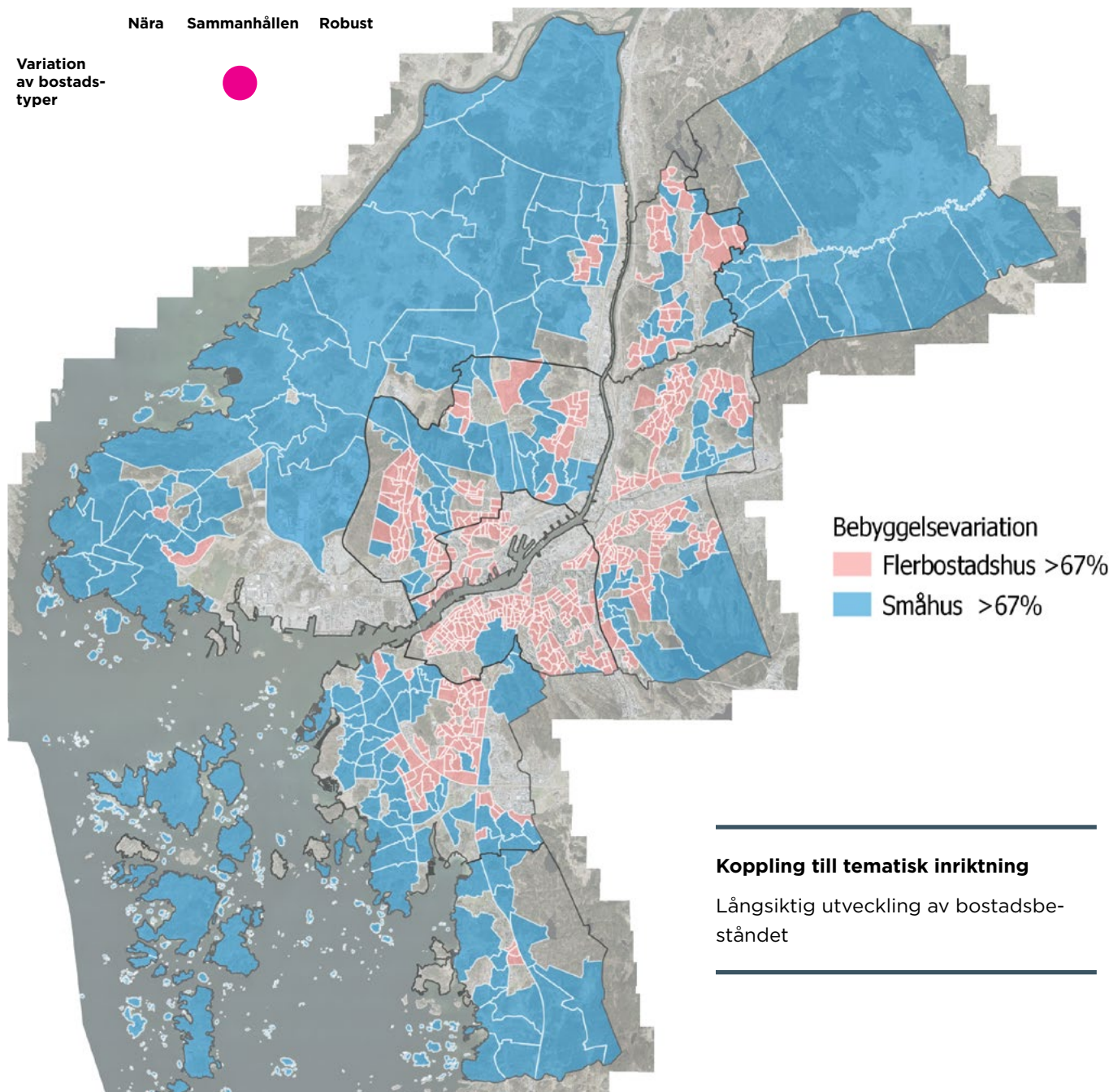
Indikatorn visar antalet bostäder per hektar inom ett givet basområde. Den beskriver alltså både hur många bostäder det finns och hur dessa är fördelade mellan olika områden i kommunen. Nästkommande uppföljning kommer även att svara på hur många som tillkommit, dvs förändringen sedan föregående uppföljning. Utveckling av bostadsbeståndet är en förutsättning för att nå en sammanhållen stad med ett rikt utbud och en stor variation av bostäder, som svarar upp mot ett aktuellt och reellt behov. Det gäller inom staden som helhet men även på mer lokal nivå. På så vis finns goda förutsättningar för stadens befintliga och framtida invånare att bo som man önskar samt att ha tillgång till en god livsmiljö. Samtidigt kan det motverka segregation.

Att följa utvecklingen av bostadsbeståndet svarar upp mot ett aktuellt och reellt behov, såväl inom staden som helhet som på mer lokal nivå.

Planering och byggande av bostäder behöver även samordnas med planering och utbyggnad av kollektivtrafik, gång- och cykelvägnät, samhällsservice, teknisk försörjning och offentliga friytor. Antalet bostäder behöver därför öka på rätt ställen i staden och följa den övergripande utbyggnadsstrategin.

Nulägesbeskrivning

De basområden som har högst antal bostäder per hektar återfinns framförallt i innerstaden och i mellanstaden.

Variation
av bostads-
typer**Koppling till tematisk inriktning**

Långsiktig utveckling av bostadsbeståndet

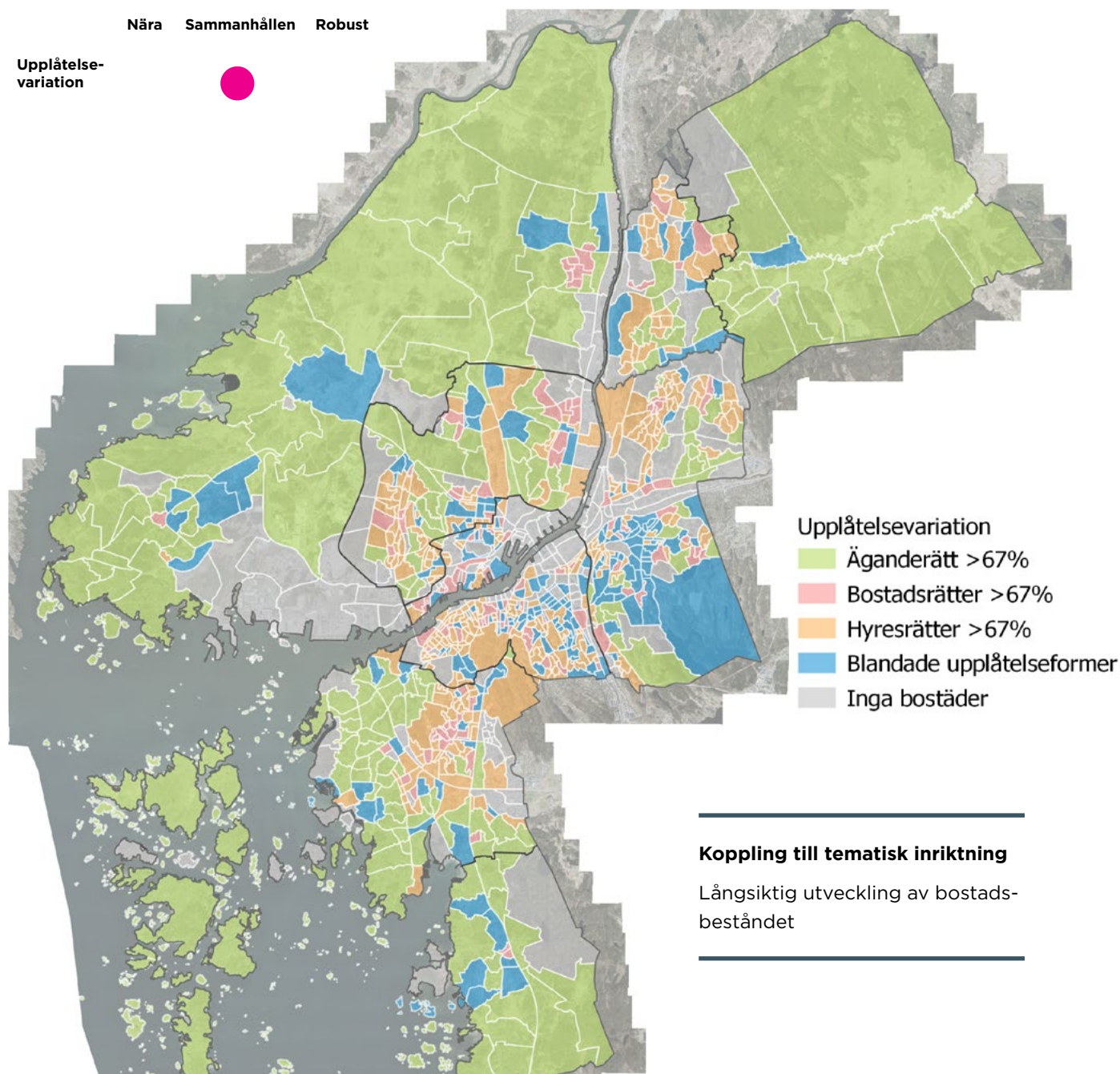
Kartan visar om basområden domineras av flerbostadshus eller småhus.
Datakälla: SCB 2023.

Variation av bostadstyper

Denna indikator fångar fördelningen mellan småhus och flerbostadshus på basområdesnivå. I översiktsplanen finns inriktningar om att planera för att fler småhus ska byggas i mellanstaden och ytterstaden. En förutsättning för en sammanhållen stad är ett rikt utbud och en stor variation av bostäder, som svarar upp mot ett aktuellt och reellt behov. En blandning av bostadstyper och upplåtelseformer på lokal nivå ökar valmöjligheterna på den lokala bostadsmarknaden, vilket underlättar för individer och hushåll att bo kvar, även när deras livssituation eller preferenser förändras. Under en period har relativt få småhus byggts i Göteborg, samtidigt som det finns en stor efterfrågan. Därför ska efterfrågan på småhus beaktas när Göteborg byggs tätare.

Nulägesbeskrivning

I innerstaden finns nästintill bara flerbostadshus och omvänt dominerar småhus i ytterstaden. Ett fåtal områden i ytterstaden domineras av flerbostadshus. Dessa ligger framförallt i anslutning till ytterstadens tyngdpunkter Amhult, Nya Hovås och Kärra. I mellanstaden är variationen större, men bostäderna ligger ändå klustrade. Exempelvis finns ett stråk som domineras av småhus mellan Kärrdalen och Brunnbo och på samma vis i sydvästra mellanstaden där området mellan Marklandsgatan och Frölunda domineras av flerbostadshus och de kustnära områdena av småhus. I Angered syns inte denna uppdelning lika tydliga utan här är basområdena mer blandade.

Koppling till tematisk inriktning

Långsiktig utveckling av bostadsbeståndet

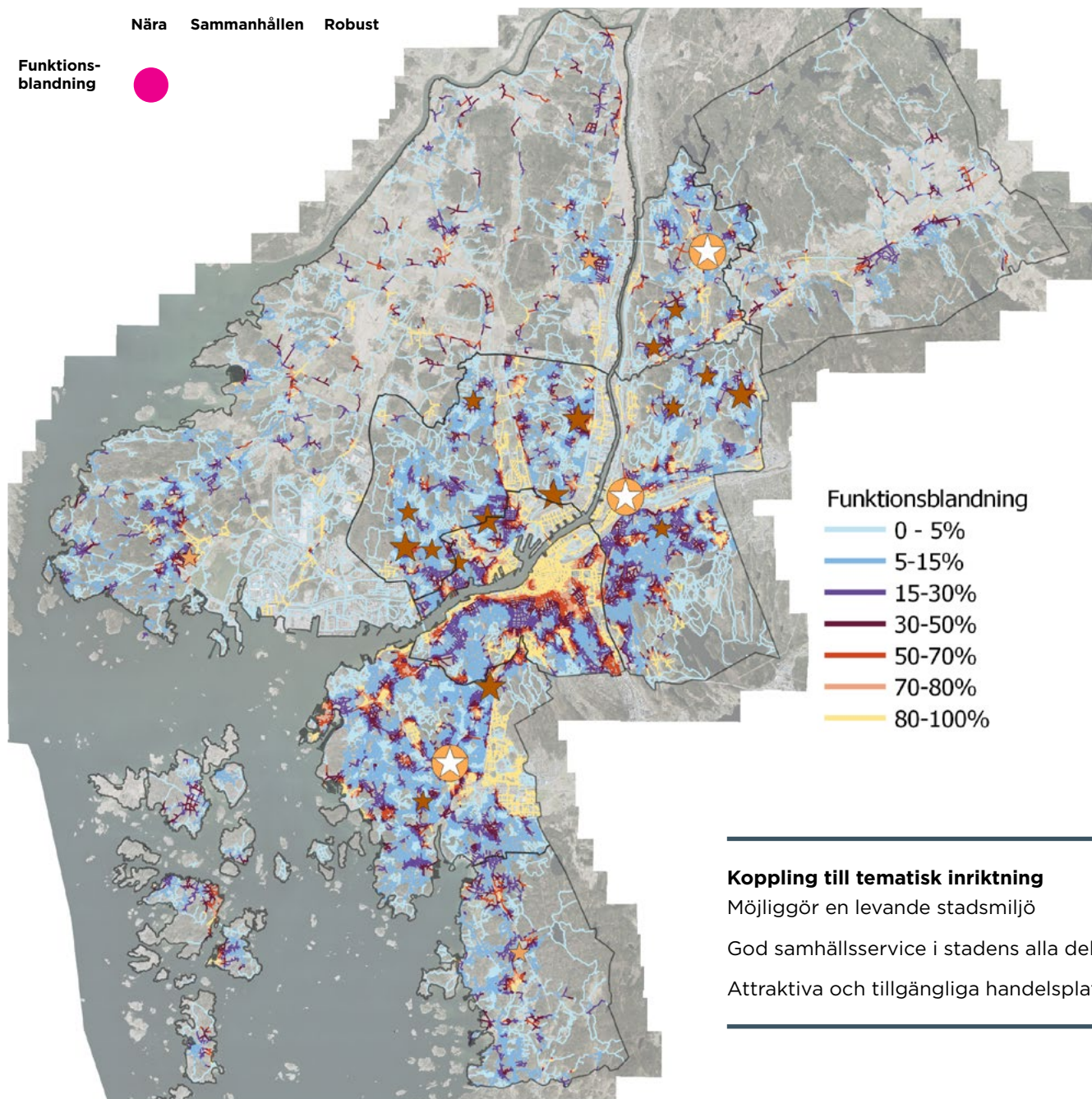
Kartan visar vilken upplåtelseform som dominerar inom respektive basområde. De basområden som markerats som blandade har ingen dominerande upplåtelseform. Den upplåtelseform som dominerar, dvs överstiger 67% är utslagsgivande. Datakälla: SCB 2023.

Upplåtelsevariation

Indikatorn visar vilken upplåtelseform som dominerar inom respektive basområde. I översiktsplanen eftersträvas en blandning av upplåtelseformer i staden som helhet för att möta olika behov och en differentierad efterfrågan. En förutsättning för en sammanhållen stad är ett rikt utbud och en stor variation av bostäder, som svarar upp mot ett aktuellt och reellt behov. En blandning av bostadstyper och upplåtelseformer på lokal nivå ökar valmöjligheterna på den lokala bostadsmarknaden, vilket underlättar för individer och hushåll att bo kvar, även när deras livssituation eller preferenser förändras.

Nulägesbeskrivning

I ytterstaden dominerar äganderätter, bortsett från de basområden som ligger inom eller i närheten av tyngdpunkter, där blandningen är större eller där det också finns en stor andel bostadsrätter. Flest blandade basområden finns i östra mellanstaden. I innerstaden är andelen blandade basområden som störst. I sydvästra mellanstaden syns en tydlig skillnad mellan områden i centrala Frölunda som domineras av hyresrätter och de mer kustnära områdena som domineras av äganderätter. Relativt få områden i nordost har fler bostadsrätter än hyresrätter.

Funktionsblandning

- 0 - 5%
- 5-15%
- 15-30%
- 30-50%
- 50-70%
- 70-80%
- 80-100%

Koppling till tematisk inriktning

Möjliggör en levande stadsmiljö

God samhällsservice i stadens alla delar

Attraktiva och tillgängliga handelsplatser

Kartan visar relationen mellan boende och arbetande. Resultatet presenteras genom hur många boende respektive arbetande som nås inom 400 meter i gångnätet och redovisas i procent. De blåa områdena domineras av bostäder, de gula av arbetsplatser. De områden som återfinns i mitten av skalan är som mest funktionsblandade.

Datakälla: SCB 2023 samt stadens RCL (gångnät) från 2022.

Funktionsblandning

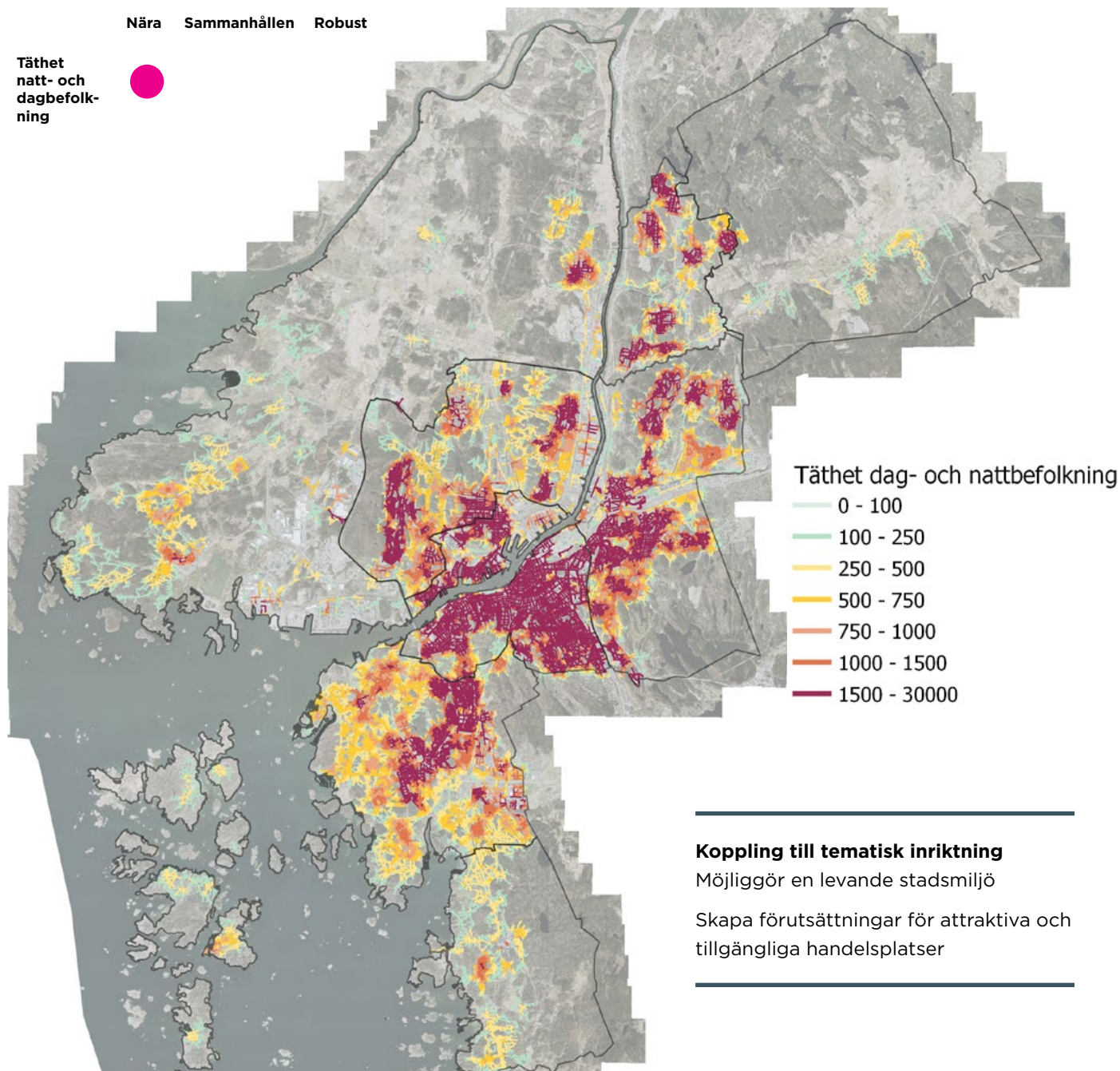
Denna indikator fångar fördelningen mellan boende och arbetande i ett område. För att uppnå översiktsplanens mål om en nära stad ska en blandning av funktioner eftersträvas på lokal nivå, både i nya och befintliga områden. Graden av blandning kan variera bland annat beroende på hur väl integrerad platsen är i staden. En ökad funktionsblandning i till exempel tyngdpunkter bidrar till en flerkärnig struktur. UN Habitat rekommenderar 40–60 procent arbetande, vilket sällan uppnås i svenska tätorter. Snarare verkar blandade stadsdelar i Sverige återfinnas i spannet 30–70 procent arbetande.

En högre funktionsblandning bör eftersträvas i välintegrerade platser så som mellanstaden, innerstaden och i stadens tyngdpunkter. Inga platser, utöver industriområden, bör vara helt homogena utan en viss grad av blandning bör eftersträvas i hela staden.

Nulägesbeskrivning

Inom innerstaden återfinns de mest funktionsblandade delarna i ett band från Stigberget till Korsvägen. Även området från Korsvägen och söderut längs med Mölndalsån är relativt funktionsblandat. Särskilt i noder och tyngdpunkter råder ett underskott på arbetande.

Flera av de utpekade noderna för stadsutveckling inom innerstaden domineras av arbetsplatser (över 80 %) och skulle bli mer blandade med ett tillskott av bostäder. Dessa platser är framför allt Ullevimotet, Centralenområdet, Järntorget och Myntgatan samt Backaplan (utifrån befintlig situation och inte pågående planering). I mellanstaden har de flesta tyngdpunkterna ett relativt blandat innehåll. Kyrkbytorget, Friskvåderstorget och Brunnsbo torg är de platser med lägst grad av funktionsblandning. Ytterstadens större samhällen är relativt funktionsblandade i sitt innehåll.

Täthet
natt- och
dagbefolk-
ning

Koppling till tematisk inriktning

Möjliggör en levande stadsmiljö

Skapa förutsättningar för attraktiva och tillgängliga handelsplatser

Kartan visar hur många arbetande och boende som nås inom 400 meter i gångnätet.
Datakälla: SCB 2023 samt stadens RCL (gångnät) från 2022.

Täthet natt- och dagbefolkning

Denna indikator fångar befolkningstätheten genom att visa hur många personer, både natt- och dagbefolkning, som nås inom 400 meter i gångnätet.

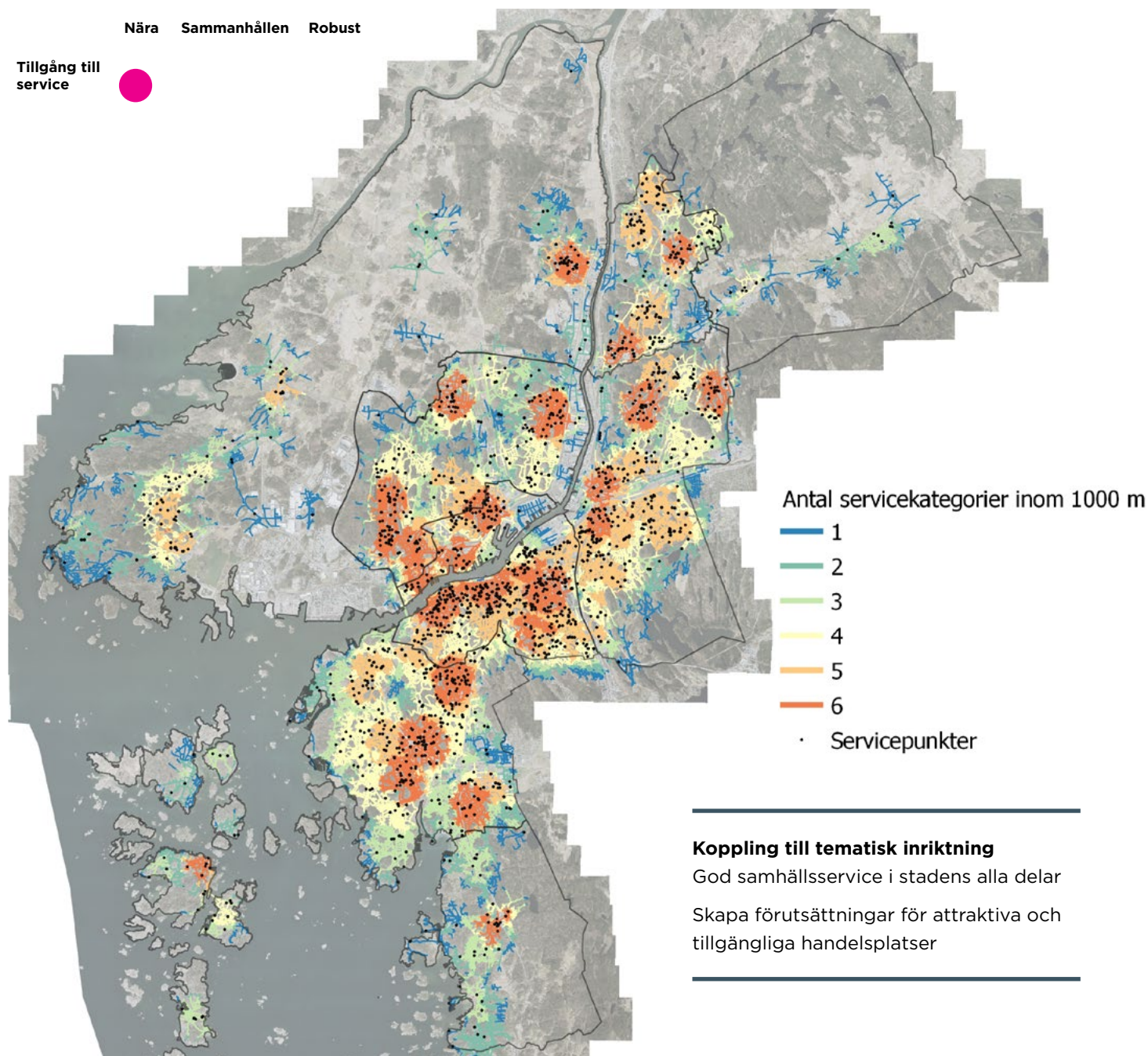
Genom förtätning drar vi nytta av befintliga resurser och strukturer och av redan gjorda investeringar. En hög befolkningstäthet (dag och natt) ger förutsättningar för en större blandning av funktioner genom bättre underlag för handel och verksamheter lokalt. En högre täthet bidrar även till att fler når arbetsplatser, bostäder och service till fots och med cykel vilket bidrar till flöden av människor som gynnar stadsliv.

Genom att låta innerstaden växa och samtidigt utveckla och stärka fler tyngdpunkter runtom i staden skapas förutsättningar för närmare tillgång till handel och service samt en bättre balans mellan olika stadsdelar. Platser i staden som har både en hög dag- och nattbefolkning upplevs mer urbana.

En ökad täthet av arbetande och boende på fler platser i staden bidrar till en flerkärnighet och utvidgning av stadskärnan.

Nulägesbeskrivning

Den tillgängliga tätheten av natt- och dagbefolkning är hög i innerstaden söder om älven där det finns ett utbrett och sammanhängande gångnät. Större områden med hög täthet finns också i stråket mot Frölunda torg, på Hisingen runt Wieselgrensplatsen och Kvillestaden samt i ett stråk mellan Olskroken och Munkebäck. Utöver detta återfinns hög täthet av dag och nattbefolkning i kluster i mellanstaden samt i Kärra.

Koppling till tematisk inriktning

God samhällsservice i stadens alla delar

Skapa förutsättningar för attraktiva och tillgängliga handelsplatser

Kartan visar hur många olika kategorier av service som nås inom 1000 meters gångavstånd.

Datakälla: SCB 2023 samt stadens RCL (gångnät) från 2022.

Tillgång till service

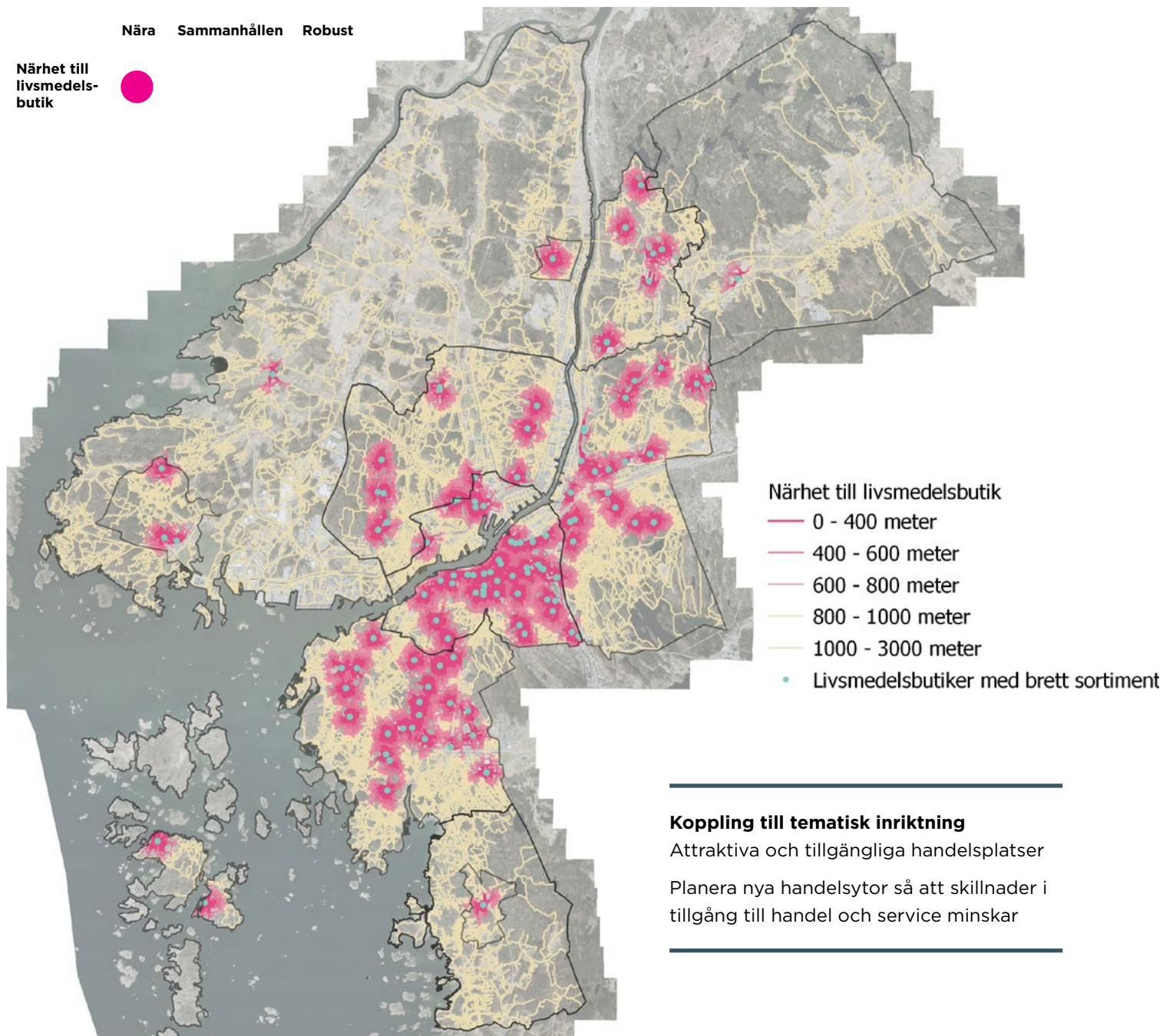
Denna indikator fångar tillgången till service, både offentlig och kommersiell, genom antalet servicetyper (0–6) som nås inom 1000 meter i gångnätet. I de orangea fälten på kartan nås således 6 olika kategorier av service inom 1000 meters gångavstånd. Dessa kategorier motsvarar den servicen som behövs för ett fungerande vardagsliv och utgörs av vård (sjukhus och vårdcentral), idrottsanläggningar, skola och förskola, bibliotek, dagligvaruhandel samt avfallssortering.

I översiktsplanen beskrivs att samhällsservice ska lokaliseras nära bostäder för att stödja ett fungerande vardagsliv. Detsamma gäller för dagligvaruhandel. Lokaler och anläggningar för samhällsservice bör lokaliseras så att många användare får nära till service från sin bostad. Särskilt viktigt är detta för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Tillgång och närhet till sam-

hällsservice är viktigt för att minska behovet av transporter med bil. Barn bör kunna gå till skola från lågstadieålder, cykla till skolan vid mellanstadieålder och åka kollektivt från högstadieålder.

Nulägesbeskrivning

De platser som har tillgång till sex kategorier av service sammanfaller i de flesta fall med utpekade tyngdpunkter vilket är i linje med inriktningen för dessa. Tyngdpunkterna Gärdsås torg, Hammarkullen och Munkebäcks torg har tillgång till fem servicekategorier inom 1000 meters gångavstånd. Från tyngdpunkten i Brunnsbo når man endast fyra kategorier inom gångavstånd. I större delen av innerstaden och den utvidgade innerstaden uppnås tillgång till 6 servicekategorier. Även i området kring Redbergsplatsen som tillhör mellanstaden uppnås tillgång till sex kategorier. I Askim uppnås också tillgång till sex kategorier av service inom gångavstånd.

Närhet till
livsmedels-
butik

Koppling till tematisk inriktning

Attraktiva och tillgängliga handelsplatser

Planera nya handelsytor så att skillnader i tillgång till handel och service minskar

Kartan visar närhet till livsmedelsbutik genom gångnätet. I analysen ingår livsmedelsbutiker med en omsättning om minst 20 miljoner kronor.

Datakälla: SCB 2023 samt stadens RCL (gångnät) från 2022.

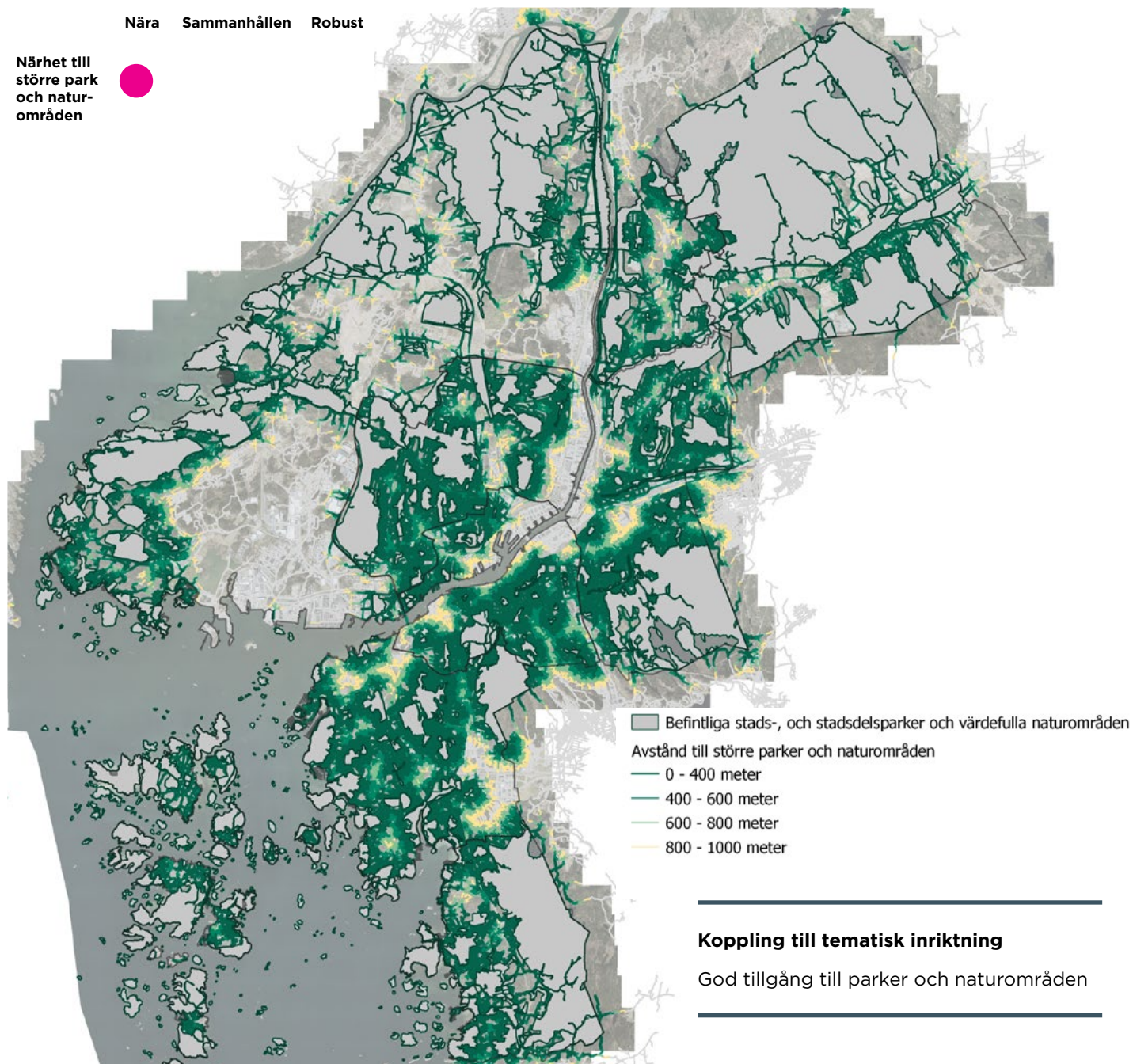
Närhet till livsmedelsbutik

Indikator beskriver avståndet till närmaste livsmedelsbutik, den kanske enskilt viktigaste kommersiella servicefunktionen för ett fungerande vardagsliv. Tillgång till handel och service ser olika ut i olika delar av staden. Nya handelsytor ska framförallt tillkomma i de delar av staden som är underförsörjda och i lägen som förenar god varuförsörjning med hållbart resande. Avståndet mäts i gångnätet och visar således på hur stort upptagningsområde respektive livsmedelsbutik har. Lokalisering av nya livsmedelsbutiker är strategiskt viktigt för att öka närheten och minska bilberoendet.

Nulägesbeskrivning

Innerstaden är relativt välförsörjd med livsmedelsbutiker bortsett från Lindholmen. Inom mellanstaden är avståndet till livsmedelsbutik längre i områden som exempelvis Lundby/Tolered, Örgryte, Kallebäck, Grimmered och i Askim. Längst till livsmedelsbutik med brett sortiment inom mellanstaden har de boende i Hammar-kullen där närmsta livsmedelsbutik finns i Hjällbo. Inom ytterstaden finns livsmedelsbutiker i anslutning till de utpekade större samhälleerna vilket är i linje med inriktningarna för ytterstaden.

Närhet till
större park
och natur-
områden

Kartan visar närhet till stads- och stadsdelsparker samt värdefull natur- och friluftsområden enligt översiktsplanen. Datakälla: Stadsbyggnadsförvaltningen 2022 (parker och naturområden) samt stadens RCL (gångnät) från 2022.

Närhet till större park- och naturområden

Indikatorn fångar tillgången till större parker och naturområden genom att visa närhet till de stadsparker, stadsdelsparker och värdefulla natur- och friluftsområden som finns utpekade i översiktsplanen.

God tillgång till parker och naturområden är ett mål enligt översiktsplanen. Större parker eller naturområden med en variation av sociala funktioner och ekosystemtjänster ska finnas inom 1 km från bostaden och vara minst 2 hektar stora.

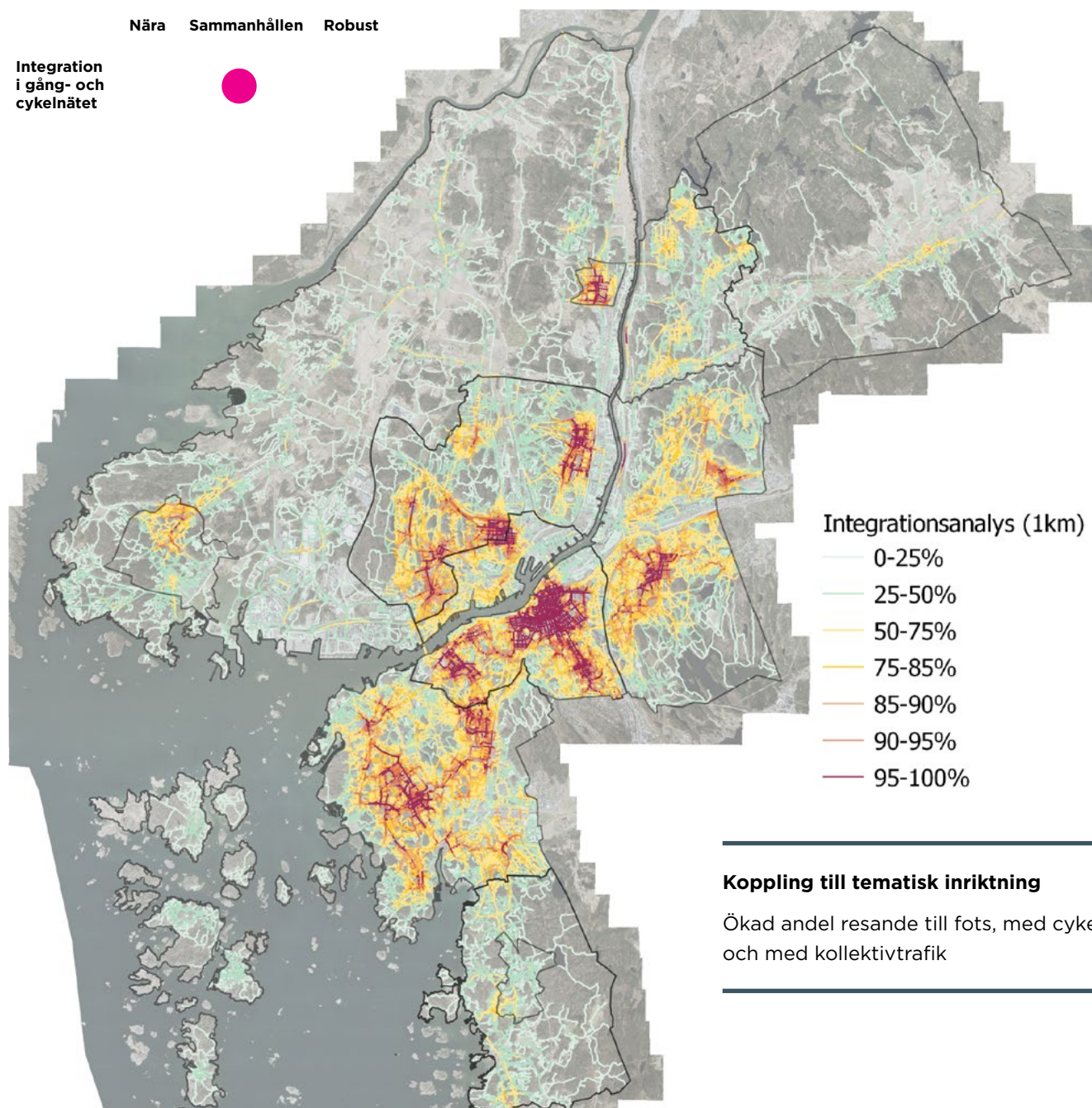
Parker, natur och offentliga platser ska vara trygga, inkluderande och av god kvalitet. De ska vara lätt för alla att ta sig till, både nära bostaden och i andra delar av staden. Närhet till parker och natur har stor betydelse ur ett hälsoperspektiv och skapar intressanta stadsmiljöer. Grönstrukturen bidrar även till att minska

översvämningsrisken i den byggda staden och ger bättre mikroklimat och luftkvalitet.

Inom 300 meters gångavstånd från bostäder, skolor och arbetsplatser ska det dessutom finnas parker eller naturområden som är minst 0,2 hektar stora. Dessa ingår inte i denna analys.

Nulägesbeskrivning

Ett fåtal platser i kommunen har längre än 1000 meter till större parker eller naturområden vilket antingen beror på avsaknad av natur eller att gatunätet för att nå dessa är bristfälligt. Framförallt är detta inom verksamhetsområden. Även inom några större framtida omvandlingsområden är det längre än 1000 m till större park eller naturområde. Det gäller till exempel Frihamnen, Gullbergsvass och delar av Högsbo industriområde.

Integrationsanalys (1km)

- 0-25%
- 25-50%
- 50-75%
- 75-85%
- 85-90%
- 90-95%
- 95-100%

Koppling till tematisk inriktning

Ökad andel resande till fots, med cykel
och med kollektivtrafik

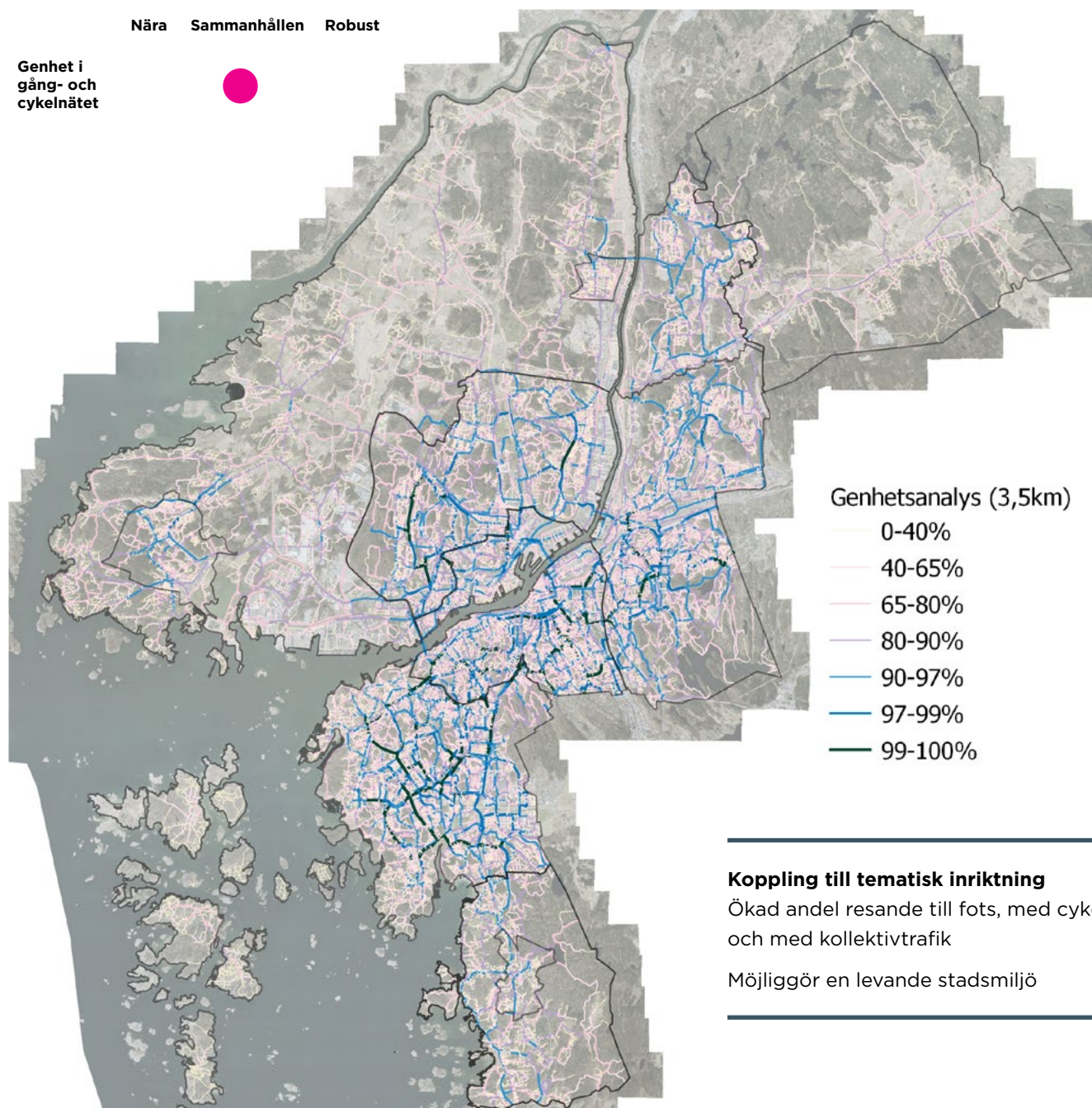
Kartan visar centrala och integrerade lägen på en grannskapsnivå i staden.
Datakälla: stadens RCL (gångnät) från 2022.

Integration i gång- och cykelnätet

En av översiktsplanens målsättningar är att skapa ett välfungerande nätverk av gator och gång- och cykelvägar. För att möjliggöra detta behöver barriäreffekter från trafikleder och otillgängliga ytor hanteras så att staden kopplas samman och får ett finmaskigt, sammanhängande gatunät. Ett finmaskigt sammanhängande gatunät i Göteborg behöver utvecklas för att främja resandet till fots och med cykel. För gående är ett sammanhängande gångvägnät och hög korsningstäthet viktigt. Det skapar fler vägval, ger mänskligare skala, ökar tryggheten och bidrar till stadsliv. Integration ger en indikation på intensiteten i gångflöden i ett givet läge. En hög lokal integration påvisar lägen med potential att samla flöden i den närmsta omgivningen.

Nulägesbeskrivning

I de centrala delarna av innerstaden finns en hög centralitet. Områden på Hisingen upplevs däremot inte som en integrerad del av innerstaden på grund av barriäreffekter av älven och de stora trafiklederna. I östra mellanstaden finns en hög grad av lokal integration kring Munkebäckstorget samt i Utby. På Hisingen utmärker sig områden kring Wieselgrensplatsen, Bräcke och Ekesträsgatan samt området längs med Litteraturgatan som platser med hög grad av lokal integration. I sydvästra mellanstaden finns högst grad av lokal integration kring Tynnered. En låg grad av integration finns i Frölunda och Högsbo vilket beror på kringliggande barriärer i form av Västerleden och Dag Hammarskjöldsleden. Angered har låg grad av integration vilket kan förklaras av terrängen och bostadsområden som ligger skilda från varandra. Kärna utmärker sig i ytterstaden med ett finmaskigt och välintegrerat gångnät.

Genhetsanalys (3,5km)

- 0-40%
- 40-65%
- 65-80%
- 80-90%
- 90-97%
- 97-99%
- 99-100%

Koppling till tematisk inriktning

Ökad andel resande till fots, med cykel
och med kollektivtrafik

Möjliggör en levande stadsmiljö

Kartan visar gena stråk inom 3500 meters gångavstånd. Kartan redovisar de stråk med högsta värden i procent.
Datakälla: stadens RCL (gångnät) från 2022.

Genhet i gång- och cykelnätet

Att skapa ett välfungerande nätverk av gång och cykelvägar är en målsättning i översiktsplanen. Orienterbara och gena kopplingar i gatunätet förbättrar tillgängligheten för alla trafikanter och gör det lättare att ta sig fram. Dessutom skapar det goda förutsättningar för att stadslivet kan spridas till fler platser.

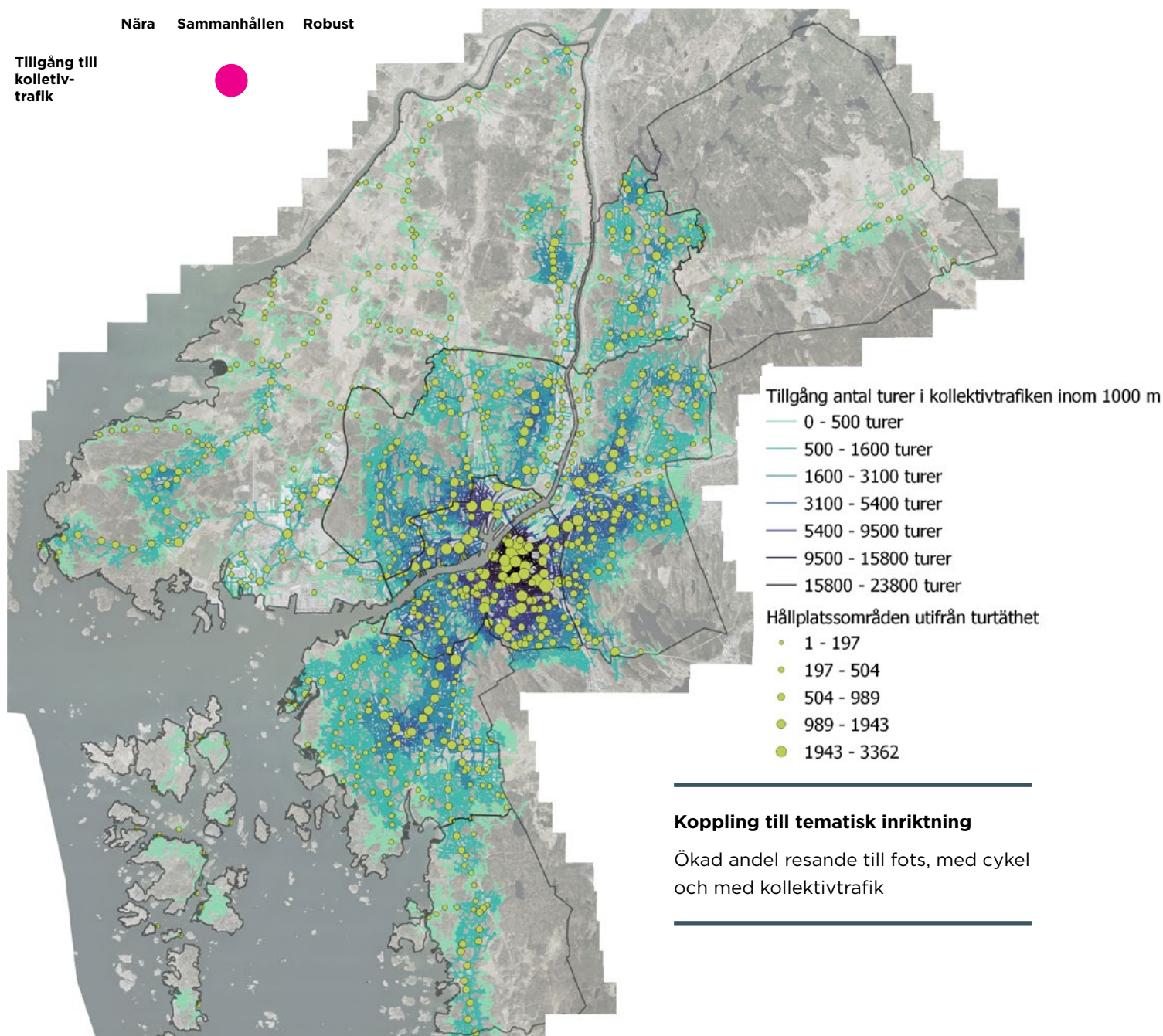
På en gata med hög centralitet i flera olika skalnivåer är chansen stor att besökare, boende och arbetande från olika stadsdelar kan mötas. Detta är viktigt ur ett socialt hållbarhetsperspektiv och utformningen av dessa platser har stor betydelse. Gator och stråk som har både hög lokal integration och hög genhet har potential för stadsliv.

Indikatorn beskriver stråk som binder samman stadsdelar. Genhet i gång- och cykelnätet kan på samma sätt som integration redovisas på flera olika skalnivåer för att fånga de genaste stråken

inom grannskap, mellan stadsdelar eller i hela staden. Genhetsanalyser hjälper till att svara på hur flöden i staden potentiellt kan fördelas mellan olika gator för att identifiera starka stråk.

Nulägesbeskrivning

Fler av de gena stråken i innerstaden är utpekade som stadslivsstråk, delvis i syfte att stärka och dra nytta av dess genhet. I genhetsanalysen på 3,5 km syns även de barriärer som skär genom innerstaden tydligt. Det finns få gena kopplingar mellan fastlandssidan och Hisingen. Tillkommande gång- och cykelbroar kommer spela en viktig roll för att knyta ihop innerstaden över älven. Inom mellanstaden finns flera gena stråk, de flesta i en radiell struktur in mot innerstaden. Ett antal tvärgående gena stråk finns i bland annat Tynnered (Grevegårdsvägen), Biskopsgården (Sommarvädersgatan) samt (Örgryte) Delsjövägen.

Tillgång till
kollektiv-
trafik

Koppling till tematisk inriktning

Ökad andel resande till fots, med cykel och med kollektivtrafik

Kartan visar tillgång till kollektivtrafik genom turtäthet, dvs hur många turer du har möjlighet att ta inom 1000 meter. Det kan vara från en eller flera hållplatser. Ju högre turtäthet en hållplats har desto större bedöms utbudet av kollektivtrafik. Datakälla: Västtrafik 2023, stadens RCL (gångnät) 2022.

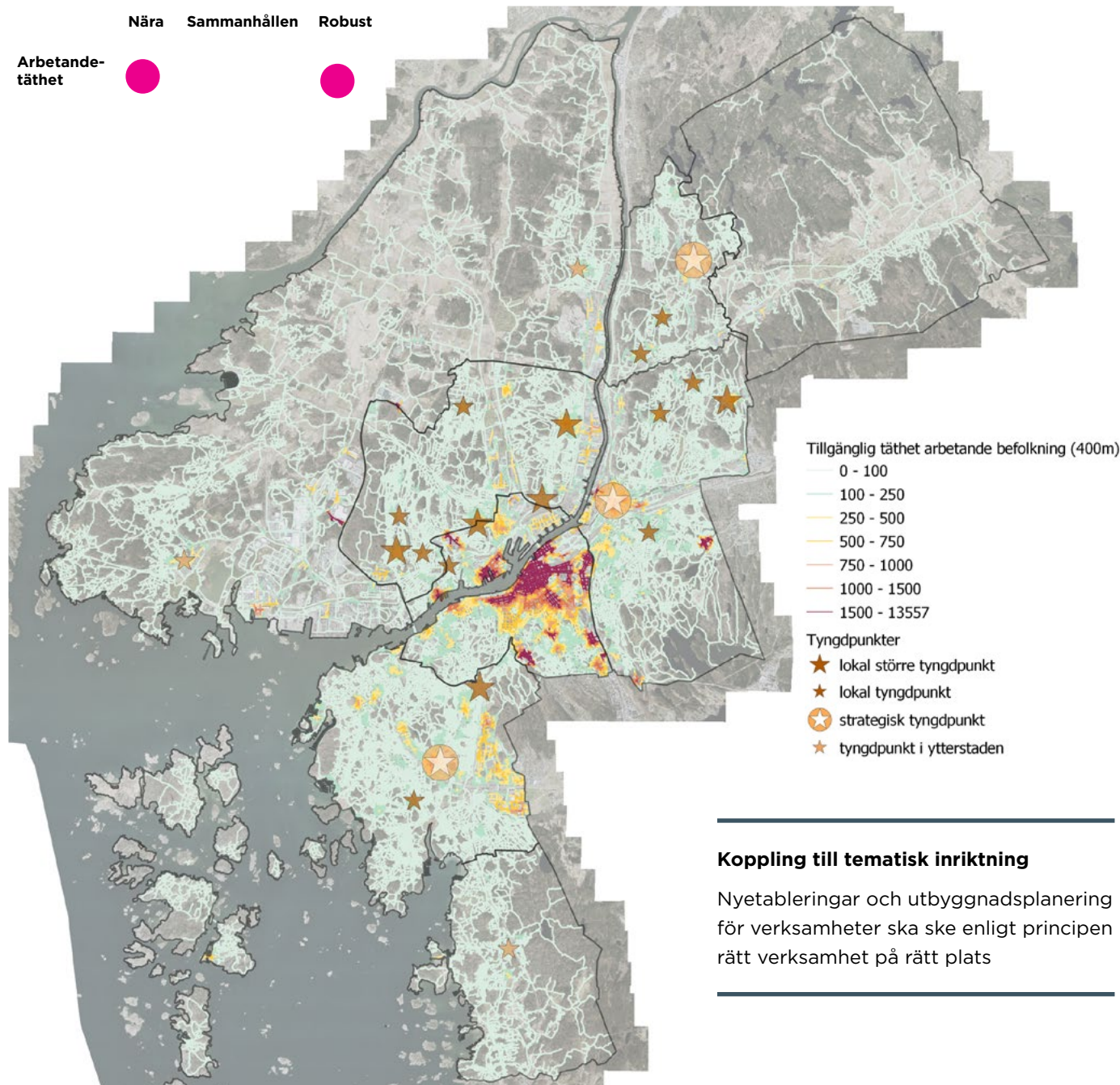
Tillgång till kollektivtrafik

En attraktiv och konkurrenskraftig kollektivtrafik beror på många faktorer. Turtäthet, avstånd till hållplats, antalet byten och god komfort är några. Tillgången till kollektivtrafik är också beroende av ur kapaciteten ser ut. Denna indikator visar tillgången till kollektivtrafik genom turtäthet.

Kollektivtrafik är ett effektivt och hållbart sätt att resa och ökar tillgången till hela staden för fler. Satsning på kollektivtrafiken ska korta restiderna, öka kapaciteten och höja pålitligheten. Ett snabbt nät mellan olika tyngdpunkter och till viktiga målpunkter är stommen i kollektivtrafiken, liksom möjligheten till byten mellan olika trafikslag.

Nulägesbeskrivning

Majoriteten av hållplatsområdena med störst turtäthet ligger inom innerstaden. Det är möjligt att nå de flesta hållplatsområden inom gångavstånd. Detta innebär att tillgången till kollektivtrafik är god i innerstaden. Inom mellanstaden finns ett antal hållplatsområden med hög turtäthet, bland annat Gamlestadstorget, SKF och Bellevue i nordost och Marklandgatan i sydväst. I resterande del av mellanstaden är tillgången till kollektivtrafik högst längs de linjer som trafikeras av spårväg samt stombuss och expressbuss. I ytterstaden finns ett antal hållplatser med hög turtäthet, framförallt expressbushållplatserna, men det är relativt få som når dessa inom en kilometer.

Koppling till tematisk inriktning

Nyetableringar och utbyggnadsplanering för verksamheter ska ske enligt principen rätt verksamhet på rätt plats

Kartan visar hur många arbetande som nås inom 400 meter i gångnätet. Detta tillsammans med boendetäthet visar på platser som upplevs urbana och att de platser som har en hög täthet också ligger i en finmaskig och tillgänglig gatustruktur. Datakälla: SCB 2023, stadens RCL (gångnät 2022).

Täthet dagbefolkning

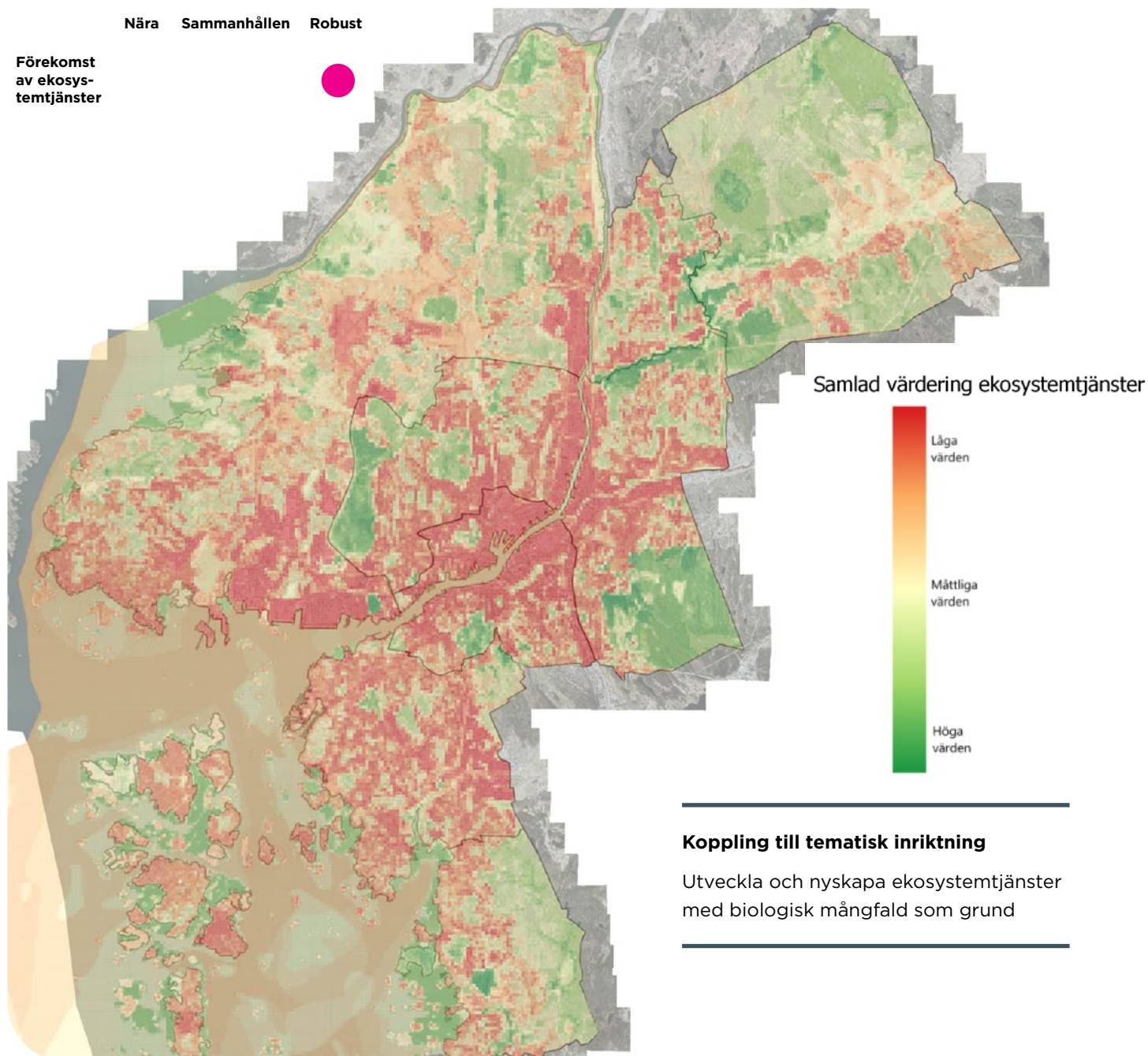
Denna indikator fångar kluster av arbetsplatser genom att visa koncentration av arbetande. Förtätning innebär att dra nytta av befintliga resurser och strukturer och av redan gjorda investeringar. Samtidigt skapas mervärden genom att nya funktioner läggs till och högre markvärden genereras. Genom att låta innerstaden växa och samtidigt utveckla och stärka fler tyngdpunkter runtom i staden skapas förutsättningar för en bättre balans mellan olika stadsdelar. Service, kultur, mötesplatser och arbetsplatser behöver tillkomma på fler platser än i dagens centrum. Näringslivet har ofta behov av att klustras. Platser med redan hög arbetsplatstäthet blir därmed attraktiva för fler företag att etablera sig. Näringslivets behov av tillväxt och utbyggnad ska ske på platser med rätt förutsättningar. Det innebär lägen som motsvarar näringslivets olika

behov av tillgänglighet och täthet, men också platser som stödjer en hållbar mobilitet och god tillgång till arbetsplatser för stadens invånare.

Nulägesbeskrivning

Hög grad av tillgänglig täthet i form av arbetande befolkning finns framförallt inom innerstaden och då främst på fastlandssidan. På Hisingen finns hög arbetandetäthet i området kring Lindholmen och i viss mån kring Eriksberg.

Några personalintensiva verksamheter syns också i kartan, framförallt de stora sjukhusen och Volvo Torslanda. Generellt sett är det fortfarande en låg arbetandetäthet i de utpekade tyngdpunkterna. De strategiska tyngdpunkterna samt de lokala större tyngdpunkterna skulle behöva växa med fler arbetsplatser för att fler ska få nära till en arbetsplats och för att resandebehovet ska minska.

Förekomst
av ekosys-
temtjänster**Koppling till tematisk inriktning**

Utveckla och nyskapa ekosystemtjänster med biologisk mångfald som grund

Ekosystemtjänsterna går att dela upp i fyra kategorier baserat på vilken tjänst de levererar (stödjande, reglerande, kulturella och försörjande). Denna karta visar den samlade värderingen av dessa fyra typer av ekosystemtjänster.

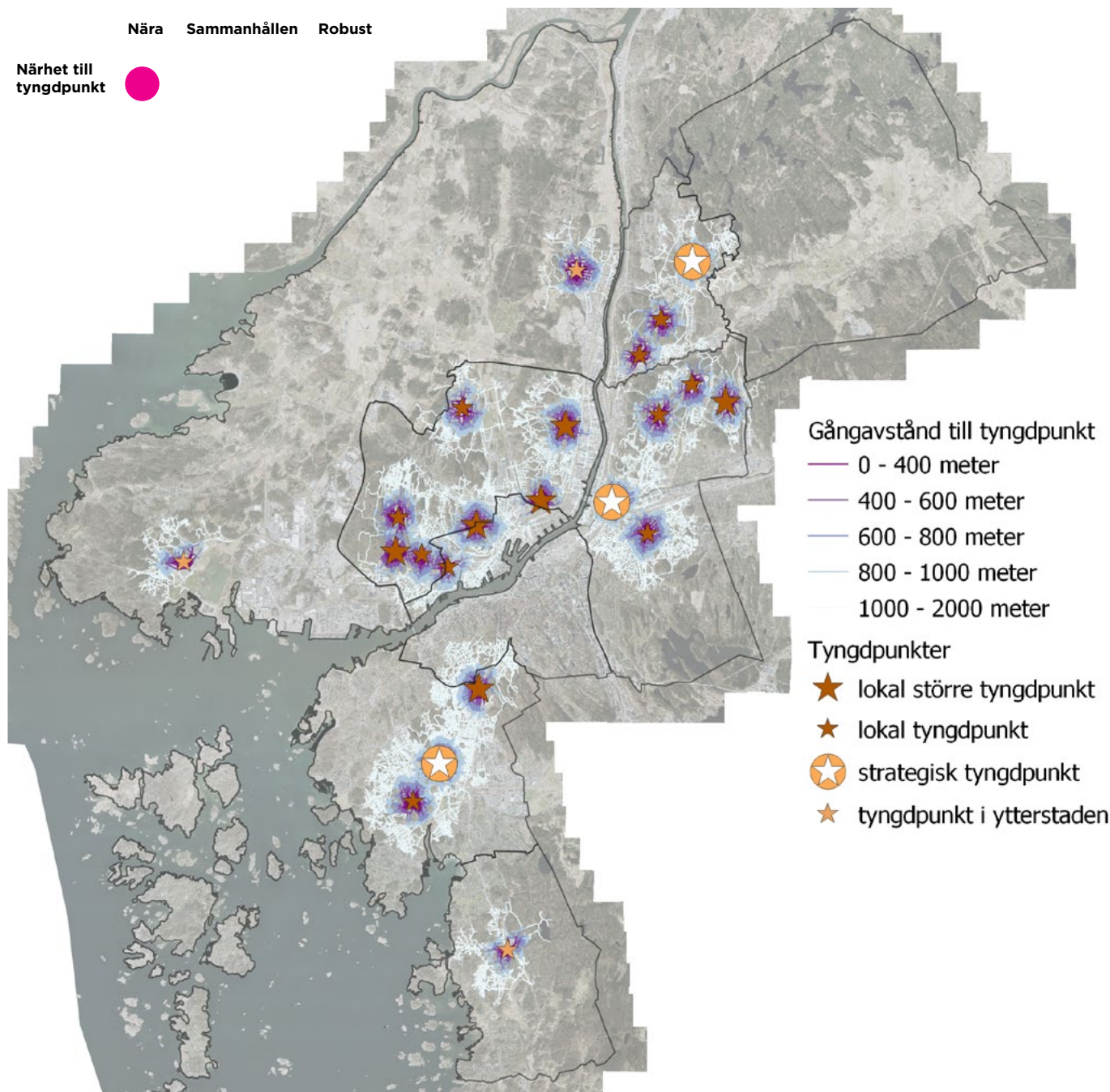
Datakälla: stadens kartläggning av ekosystemtjänster (2023)

Förekomst av ekosystemtjänster

Denna indikator visar förekomsten av ekosystemtjänster i stadens olika delar. Biologisk mångfald är en förutsättning för den välfärd vi har idag och de ekosystemtjänster som naturen levererar till stadens invånare. Översiktsplanens målsättning är att befintliga ekosystemtjänster och biologisk mångfald så långt som möjligt ska bevaras och utvecklas vid planering och byggande. När nya områden planeras ska även fler ekosystemtjänster skapas i mesta möjliga mån.

Nulägesbeskrivning

De platser som idag har höga värden av ekosystemtjänster sammanfaller i mångt och mycket med större parker och naturområden. De områden med lägst värden återfinns framförallt inom verksamhetsområden så som ytterhamnen och i verksamhetsområdena längs med Götaälvs dalgång. Stora delar av innerstaden och Mölndalsåns dalgång har också övervägande låga värden.

Närhet till
tyngdpunkt

Kartan visar hur många som bor inom 2000 meter i gångnätet från tyngdpunkt.
Datakälla: SCB 2023, stadens RCL (gångnät 2022)

Närhet till tyngdpunkter

Denna indikator visar hur många som bor nära någon av de utpekade tyngdpunkterna. En målsättning i översiktsplanen är att fler göteborgare ska få tillgång till ett mer varierat utbud på nära håll och att Göteborg ska gå mot en mer flerkärnig struktur. Det är framförallt i stadens tyngdpunkter det finns potential, förutom i innerstaden, för ett bredare utbud av handel och service.

Genom att låta innerstaden växa och samtidigt utveckla och stärka fler tyngdpunkter runt om i staden skapas förutsättningar för en bättre balans mellan olika stadsdelar. För att få utväxling av den flerkärniga strukturen är det av stor vikt att invånarna har nära till sin närmaste tyngdpunkt.

Nulägesbeskrivning

De flesta tyngdpunkterna omges av ett relativt välintegrerat gångnät vilket gör att fler har närhet till den service och de funktioner som finns i tyngdpunkterna. Närheten till ett antal tyngdpunkter begränsas av att de ligger i anslutning till en barriär eller att gångnätet inte är tillräckligt välutbyggt för att boende i närområdet ska kunna nå tyngdpunkten. De tyngdpunkter som har sämst närhet är Nya Hovås och Amhult i ytterstaden. Även tyngdpunkterna Eriksbergs centrum och Brunnsbo har liknande förutsättningar då deras upptagningsområden via gångavstånd begränsas av större barriärer.

Samlad bedömning

Nära

Nära stad innebär korta avstånd mellan människor och de funktioner som behövs för vardagslivet och minskar behovet av att resa. Det finns ett välintegrerat gångnät runt de flesta tyngdpunkterna. Generellt sett är det en relativt låg arbetandetäthet i tyngdpunkterna, men trots detta har de ett relativt blandat innehåll vad gäller fördelning mellan arbetsplatser och bostäder. I närheten av tyngdpunkterna finns också de platser som har flest servicekategorier. Flera av de utpekade noderna för stadsutveckling inom innerstaden består till övervägande del av arbetsplatser. I innerstaden söder om älven finns ett utbrett och sammanhängande gatunät och den tillgängliga befolkningstätheten är hög. Dessa förhållanden råder också i enklaver på Hisingssidan och i mellanstaden. En utbyggnad av omvandlingsområdena skulle bidra till en ökad täthet av dag- och nattbefolkning samt ett mer finmaskigt gatunät vilket krävs för att utvidga innerstaden över älven.

De flesta göteborgarna har idag tillgång till större parker eller värdefulla naturområden inom en kilometer gångväg. När staden växer kommer trycket på parker och naturområden öka och det finns därför behov av både tillskapa nya parker och att titta på hur mycket ytor som finns för respektive invånare.

Genom att följa de utvalda indikatorernas utveckling kommer slutsatser kunna dras kring huruvida arbetande och boende, service mm tillkommer på de platser i staden som möjliggör störst resurseffektivitet.

Sammanhållen

Göteborgs utmaning för att nå en sammanhållen stad handlar om att överbrygga såväl fysiska som mentala och sociala barriärer. Orienterbara och gena kopplingar i gatunätet förbättrar tillgängligheten för alla trafikanter och gör det lättare att ta sig fram.

I innerstaden finns ett välutbyggt finmaskigt gångnät. Älven och de stora trafiklederna gör att områdena på Hisingen ännu inte upplevs som en integrerad del av innerstaden. Snarlikt mönster syns också i genhetsanalysen där barriärerna är tydliga även för rörelsemönster på längre avstånd. För att utvidga innerstaden över älven krävs ett fortsatt arbete med att minska barriäreffekterna. Tillkommande gång- och cykelbroar kommer spela en viktig roll i att knyta ihop innerstaden och skapa gena och integrerade gångnät.

Ett välfungerande gatunät innebär också att det ska vara lätt att ta sig mellan stadsdelar och i nya områden. I mellanstaden finns flera långa och gena stråk. De flesta i en radiell struktur in mot innerstaden. För att skapa en mer flerkärnig struktur behöver det finnas stråk som också kopplar ihop stadsdelar. Det är därför viktigt att värna de som finns och att arbeta med att få till fler. Flera områden i mellanstaden har hög integration och skulle gynnas av att kopplas ihop med gena stråk för att utveckla stadslivskvaliteter.

Kollektivtrafik är ett effektivt och hållbart sätt att resa och ökar tillgången till hela staden för fler. Turtätheten är en aspekt som hjälper till att svara på vilken tillgång som boende och arbetande har till kollektivtrafik och möjliga resval. Baserat på turtäthet är tillgången till kollektivtrafik högst längs de linjer som trafikeras av spårväg samt stombuss och expressbuss vilket för det mesta sammanfaller med utpekade tyngdpunkter.

En förutsättning för en sammanhållen stad är ett rikt utbud och en stor variation av bostäder, som svarar upp mot ett aktuellt och reellt behov. Indikatorerna bostadsbestånd, bebyggelsevariation och upplåtelseform hjälper tillsammans till att svara på hur variationen av bostadsutbudet ser ut. Sammantaget finns en god blandning av bostadsbeståndet i hela Göteborg men på en mer lokal nivå är blandningen inte alltid lika påtaglig.

Robust

Befintliga ekosystemtjänster och biologisk mångfald ska så långt som möjligt bevaras och utvecklas vid planering och byggande. De platser som idag har höga värden av ekosystemtjänster sammanfaller i mångt och mycket med större parker och naturområden men också på platser i innerstaden och mellanstaden som har en hög andel krontäckning. De högsta värdena finns i Lärjeåns dalgång med dess tydliga blåa och gröna strukturer. Flera av de platser som idag har låga värden av ekosystemtjänster är också hårdgjorda. Andelen grönska behöver öka på platser som idag saknar ekosystemtjänster.

Inom utvecklingsinriktningen robust stad ingår också att planera för ett mångsidigt och diversifierat näringsliv. Att förtäta med ett blandat innehåll stärker Göteborg som regionens tillväxtmotor. Flera av de utpekade noderna för stadsutveckling inom innerstaden dominerar fortsatt av arbetsplatser (över 80 %) och skulle bli mer blandade om de fick ett tillskott av bostäder. Hög grad av arbetande befolkning finns framförallt inom innerstaden och då främst på fastlandssidan. På Hisingssidan finns hög arbetandetaethet i området kring Lindholmen och i viss mån kring Eriksberg. Generellt sett är det en låg arbetandetaethet i de utpekade tyngdpunkterna, i relation till staden som helhet. De strategiska tyngdpunkterna samt de lokala större tyngdpunkterna skulle behöva växa med fler arbetsplatser för att fler ska få nära till en arbetsplats för att minska resandebehovet.

Begränsa klimatpåverkan och hantera klimatförändringarna är en viktig del i utvecklingsinriktningen kring robust stad. Denna del av uppföljningen kommer att utvecklas i uppföljningen av översiktsplanen under kommande år med fler analyser.

PLANERAR VI STADEN ENLIGT ÖVERSIKTS- PLANENS UTBYGGNADSSTRATEGI?

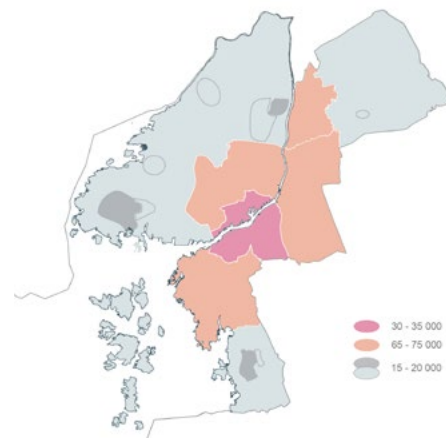
Översiktsplanens utbyggnadsstrategi redovisar var och hur staden kan växa. Den är nära kopplade till den övergripande utvecklingsinriktningen om att planera för en nära, sammanhållen och robust stad och har i stor utsträckning gett avtryck på markanvändningskartan. Följande aspekter utgör viktiga delar av utbyggnadsstrategin:

- att utvidga innerstaden och utveckla tyngdpunkter i mellanstaden för att skapa förutsättningar för en bättre balans mellan olika stadsdelar.
- att utnyttja den utbyggnadspotential som finns i utpekade omvandlingsstråk.
- att prioriteringar av bebyggelseutveckling ska bidra till att skapa kvaliteter och att möta de viktigaste utmaningar översiktsplanen har identifierat – delad stad och ett förändrat klimat.
- att bostadsbyggandet sker i takt med befolkningsutvecklingen.
- utvecklingen av mark och lokaler för 100 000 nya jobb ska möjliggöras till 2050, varav 80 000 till 2035.
- att planera för rätt verksamhet på rätt plats.

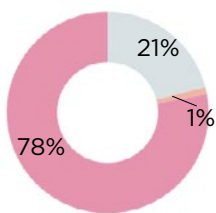
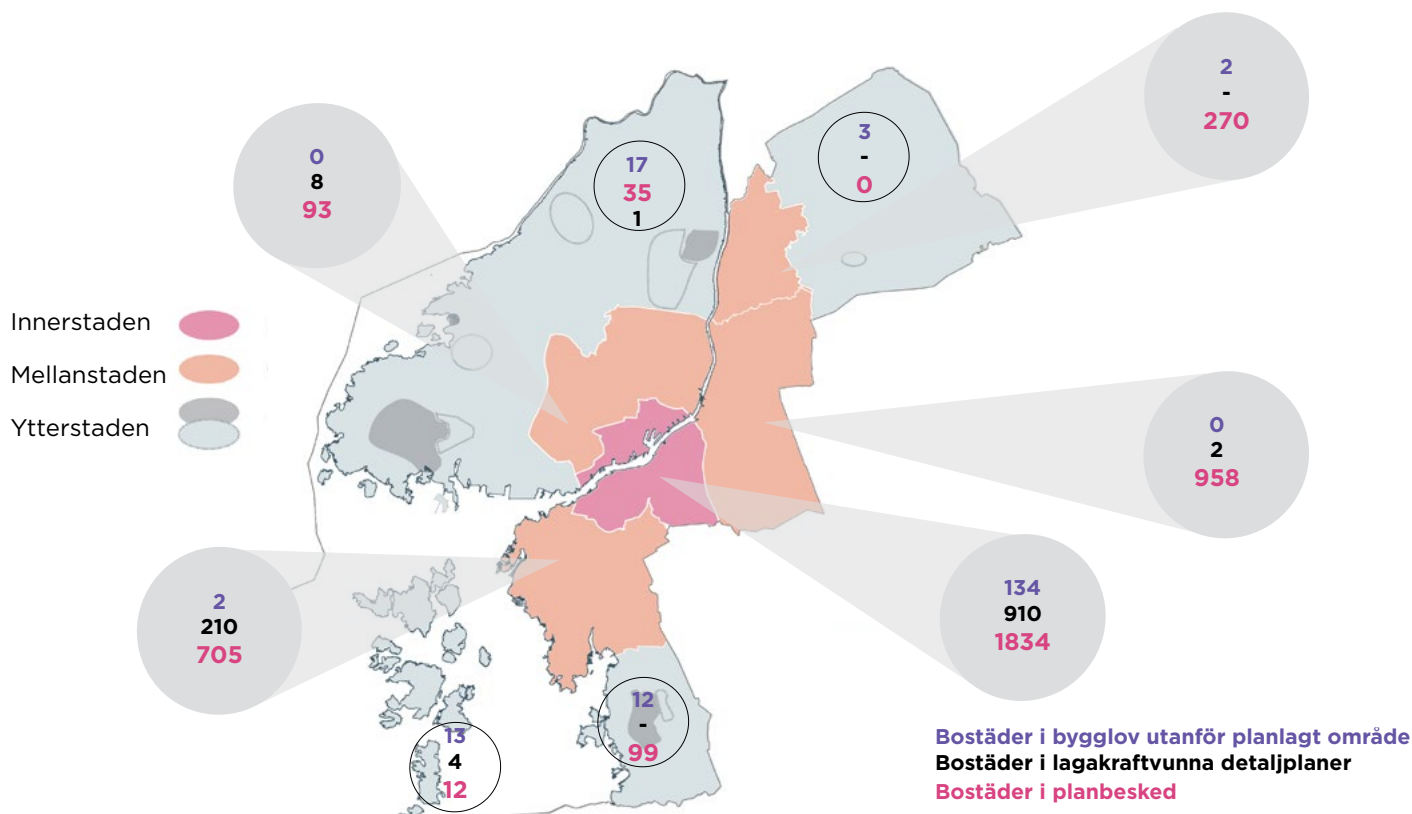
Utbyggnadsstrategin innebär att närmare 80 % av tillkommande blandad stadsbebyggelse (bostäder, samhällsservice, kontor, handel) ska tillkomma i innerstaden och mellanstaden. Av det ska ungefär en tredjedel tillkomma i innerstaden, framförallt inom Älvstaden, och resten relativt jämnt fördelat i mellanstadens olika delar. Ungefär 20 % av den tillkommande bebyggelse föreslås i ytterstaden, framförallt i de prioriterade större samhällena Torslanda, Kärra och Nya Hovås. Övriga ytterstaden och södra skärgården kommer att kompletteras med bostäder och service för att säkerställa en god samhällsutveckling i stadens alla delar.

Den geografiska fördelningen av tillkommande arbetsplatser enligt utbyggnadsstrategin innebär att ca 55 % av arbetsplatserna ska tillkomma i innerstaden, 25 % i mellanstaden och 20 % i ytterstaden. Istället för antal tillkommande arbetsplatser är uppföljningen baserad på tillkommande verksamhetsyta vilket gör att den volymfördelningen som visas här inte är rakt av jämförbar med översiktsplanens målsättning.

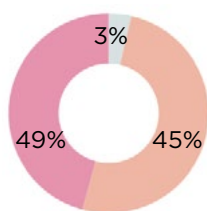
I detta avsnitt av uppföljningen är fokus framförallt på att analysera stadens planeringsberedskap med avseende på tillkommande bebyggelse. I avsnittet presenteras statistik och analys kring innehåll och geografisk lokalisering av vad som tillkommit under ett år efter det att översiktsplanen antogs i maj 2022. Uppföljningen har gjorts på positiva planbesked, lagakraftvunna detaljplaner samt beviljade bygglov utanför planlagt område.

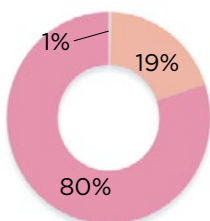
Översiktsplanens utbyggnadsstrategi visar en principbild för geografisk fördelning av nya bostäder.

Bostäder i bygglov utanför planlagt område.

Fördelning av bostäder i positiva planbesked.

Fördelning av bostäder i lagakraftvunna detaljplaner.

Geografisk fördelning av tillkommande bebyggelse

Tillkommande bostäder

Bostäder i lagakraftvunna detaljplaner

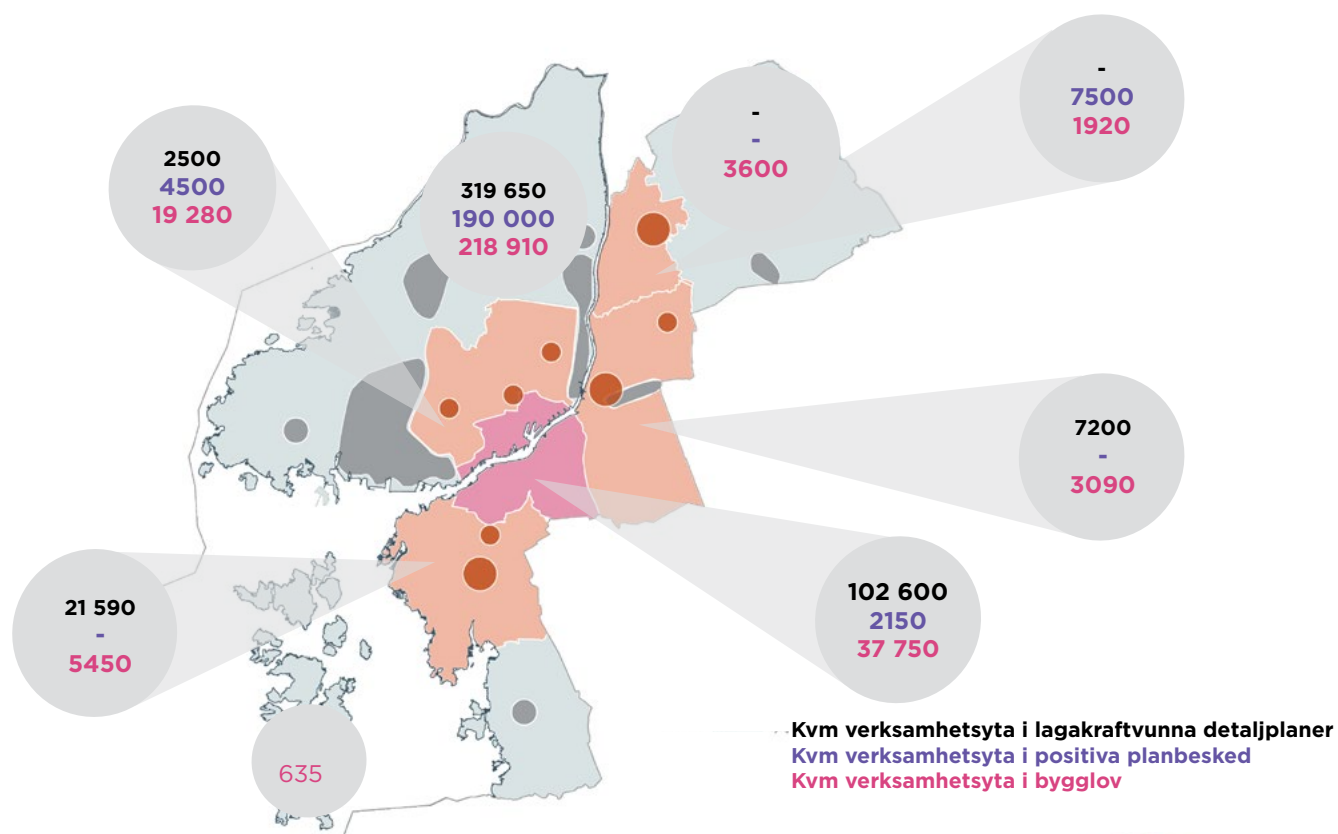
Sammantaget tillkom 1135 bostäder i lagakraftvunna detaljplaner under första året efter översiktsplanen antogs. 80 % av dessa tillkom inom innerstaden genom två detaljplaner vid Medicinareberget respektive i Johanneberg. 19 % av de tillkommande bostäderna låg inom mellanstaden med en tyngdvikt i sydvästra mellanstaden. Endast fem bostäder tillkom genom ny detaljplan i ytterstaden vilket motsvarar 1 %.

Bostäder i planbesked

Vad gäller bostäder i positiva planbesked tillkom 4060 bostäder under året. 1834 bostäder, vilket motsvarar 45 % tillkom inom innerstaden. 2026 bostäder tillkom inom mellanstaden, vilket motsvarar 49 %. Av bostäderna inom mellanstaden tillkom 705 i sydväst, 958 i östra mellanstaden, 270 i Angered och 93 på centrala Hisingen. I ytterstaden tillkom 146 bostäder vilket motsvarar 3 %.

Bostäder i bygglov utanför planlagt område

För att även fånga hur många bostäder som tillkommer utanför detaljplaner innehåller uppföljningen siffror om bostäder i bygglov utanför planlagt område. Sammantaget tillkom 172 bostäder på detta sätt. Lite oväntat tillkom 78 % av dessa inom innerstaden på tillfälliga bygglov för bostäder i Frihamnen.

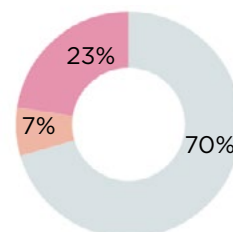

Tillkommande verksamhetsyta

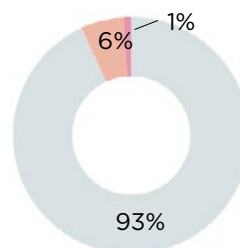
Uppföljningen av mark för verksamhetsändamål har gjorts utifrån tillkommande kvm bruttoarea. Den geografiska fördelningen som översiktsplanen anger utgår däremot från antal tillkommande arbetsplatser vilket gör att det inte går att jämföra dessa siffror rakt av. De verksamheter som tillkommer i innerstaden och mellanstaden är betydligt mer personalintensiva än de som tillkommer i ytterstaden.

Verksamhetsyta i lagakraftvunna detaljplaner

Under 2022-2023 har störst andel verksamhetsyta tillkommit inom ytterstaden. 70 % av tillkommande verksamhetsyta i lagakraftvunna detaljplaner har legat inom ytterstaden och mer specifikt på Hisingen. Det största tillskottet av verksamhetsyta finns i detaljplanen för Pressvägen (Batterifabriken). Ett relativt stort tillskott av verksamhetsyta finns även i innerstaden, vilket framförallt består av kontor.

Fördelning av verksamhetsyta i lagakraftvunna detaljplaner.

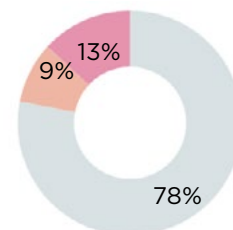
Fördelning av verksamhetsyta i positiva planbesked.

Verksamhetsyta i positiva planbesked

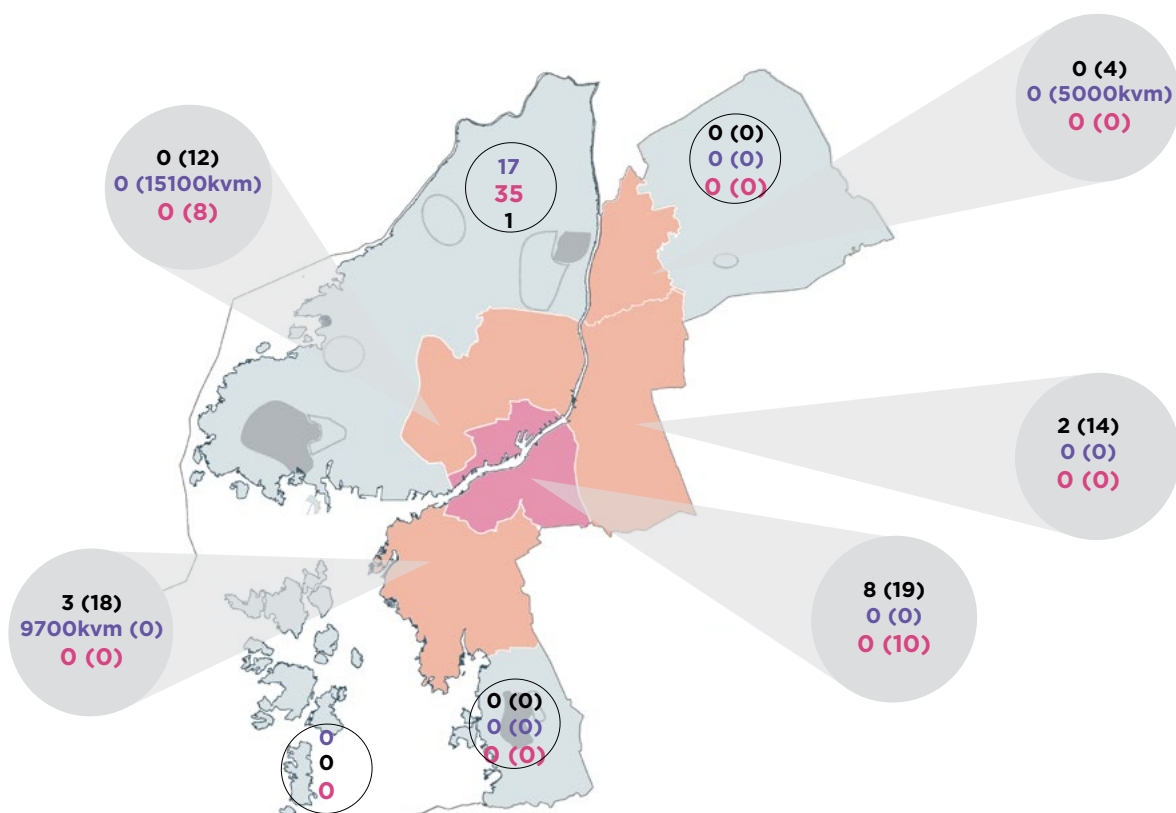
Vad gäller verksamhetsyta i positiva planbesked har det också nästan uteslutande tillkommit på Hisingen inom ytterstaden genom två planbesked inom Volvoområdet samt Arendal.

Verksamhetsyta i bygglov

Verksamhetsyta som tillkommit genom bygglov återfinns också huvudsakligen inom ytterstaden vilket motsvarar 78%. En viss del av dessa ligger i nordöstra delen av kommunen och en liten del i skärgården, resterande på Hisingen. Majoriteten av tillkommande verksamhetsyta i bygglov har tillkommit på redan planlagd mark och endast några enstaka utom plan.

Fördelning av verksamhetsyta i bygglov.

Antal förskoleavdelningar: I lagakraftvunna detaljplaner (I positiva planbesked)

Kvm skola: I detaljplaner (I positiva planbesked)

Antal BMSS: I detaljplan (I positiva planbesked)

Tillkommande samhällsservice

Förskolor

Sammantaget har det tillkommit 13 förskoleavdelningar i lagakraftvunna detaljplaner och 67 avdelningar i planbesked. I de lagakraftvunna detaljplanerna ligger samtliga förskolor i mellanstaden. Av planbeskeden ligger 28 % i innerstaden, 71 % i mellanstaden och 0 % inom ytterstaden. Totalt förekommer förskoleavdelningarna inom nio planbesked.

Skolor

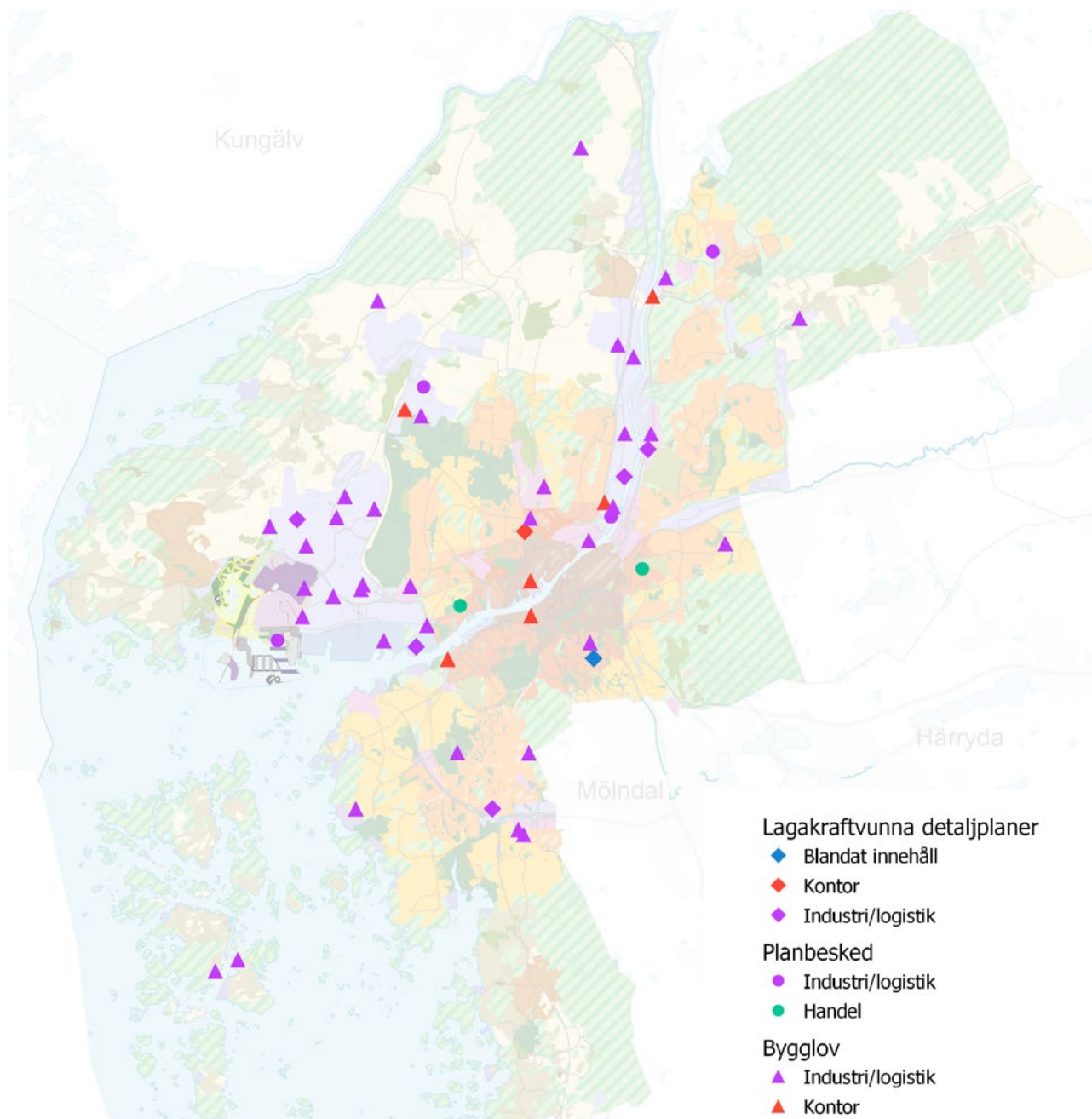
En skola på 9700 kvm bruttoarea har tillkommit i lagakraftvunnen detaljplan inom sydvästra mellanstaden. Fyra skolor finns i positiva planbesked, en i sydvästra mellanstaden, en i Angered och två på centrala Hisingen (en i Biskopsgården och en i Tuve).

Bostäder med särskild service

Inga detaljplaner som vunnit lagakraft har innehållit bostäder med särskild service (BMSS). I positiva planbesked finns BMSS på två ställen, ett boende med tio bostäder i Johanneberg och ett med åtta bostäder utanför Backa.

Uppskattat behov av tillkommande samhällsservice enligt översiktsplanen.

Särskilda fokus

Vilka verksamheter planerar vi för?

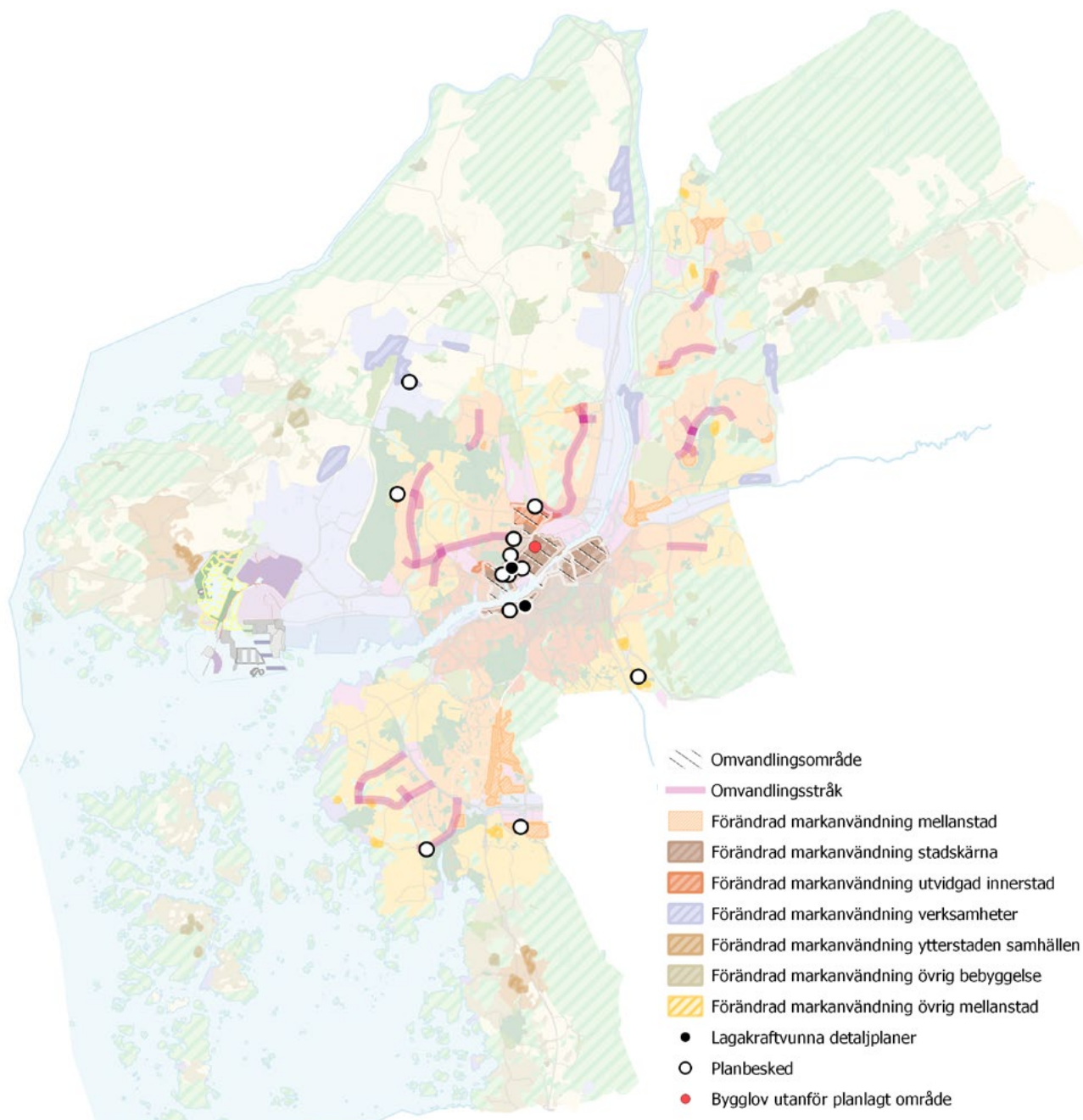
Sju detaljplaner som innehåller verksamhetsyta och som innebär tillskapande av arbetsplatser, har vunnit laga kraft. Sammantaget innebär det ett tillskott av 453 540 kvm verksamhetsyta. 350 940 kvm av dessa utgör verksamhetsyta för industri eller logistikändamål och 102 600 kvm BTA för kontor eller blandat innehåll. Med blandat innehåll avses att detaljplanen möjliggör en kombination av användningar framförallt centrum, kontor, handel och hotell.

Storindustri, hamn och logistik är yt- och transportkrävande verksamheter som ofta är störande och inte kan blandas med annan bebyggelse. Dessa verksamheter behöver därför prioriteras i befintliga industriområden. De detaljplaner som vunnit lagakraft

för industri eller logistikändamål har alla tillkommit på mark för industri i markanvändningskartan. De detaljplaner som innehåller kontor och blandat innehåll har tillkommit inom blandad stadsbebyggelse.

Samttaget har 204 150kvm verksamhetsyta tillkommit i positiva planbesked. 2 150 kvm av dessa möjliggör handel och finns i två olika planbesked vid Sankt Pauligatan i östra mellanstaden samt Säterigatan i innerstaden. Resterande planbesked innehöll verksamhetsyta för industri eller logistikändamål.

Av de bygglov som givits för verksamhetsyta har majoriteten innehållit lager, industri eller likande och legat inom områden för industri eller företagsområden i markanvändningskartan. Sju bygglov har innehållit verksamhetsyta för kontor.

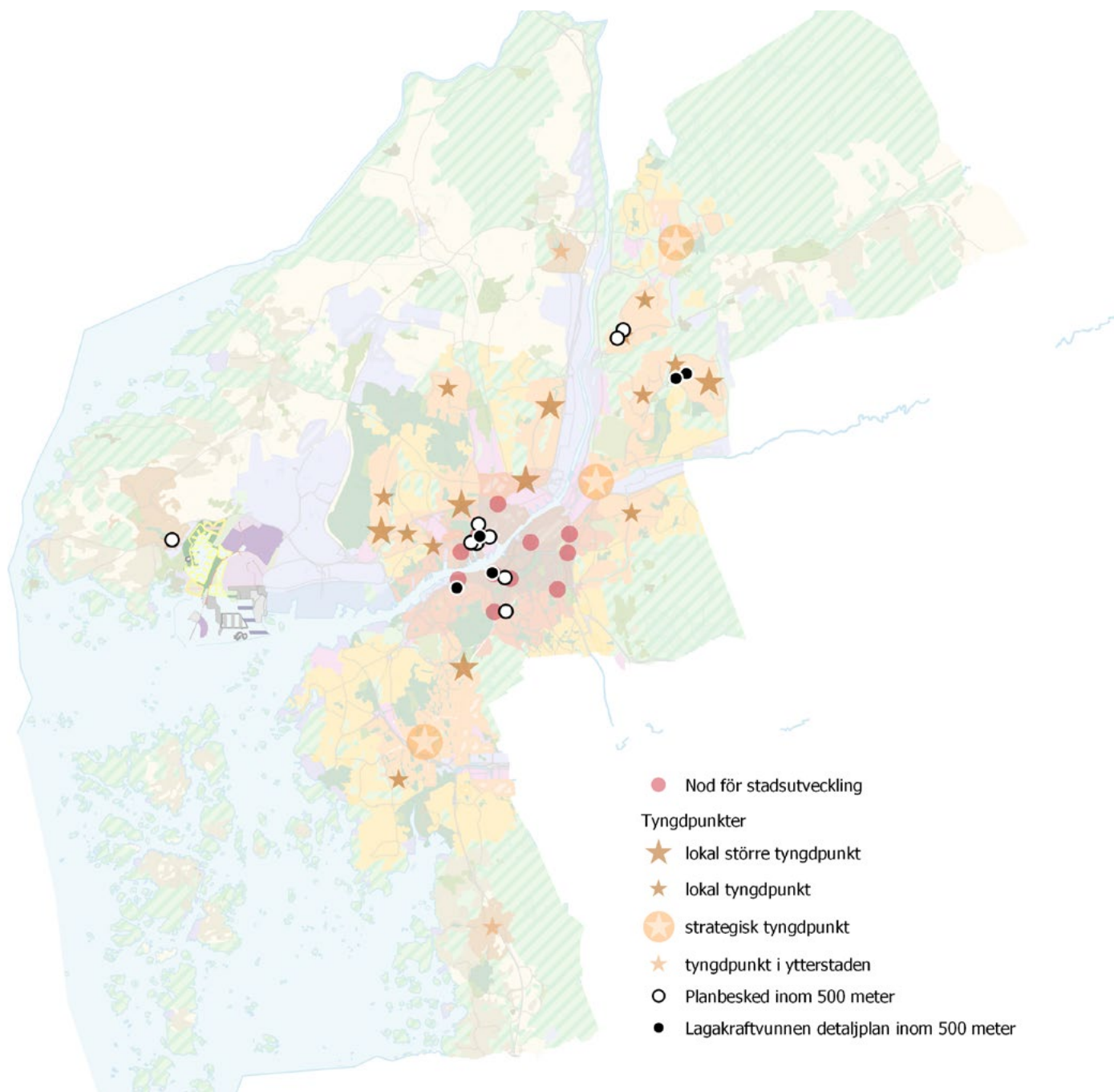
Förändrad markanvändning och omvandlingsstråk

Under året sedan översiktsplanen antogs har två detaljplaner inom förändrad markanvändning vunnit lagakraft. De ligger i Frihamnen (detaljplan för ny spårväg) samt vid Järntorget. Ett bygglov har även getts för tillfälliga bostäder i Frihamnen. Detta får dock ingen påverkan på markanvändningen långsiktigt.

Positiva planbesked har givits inom förändrad markanvändning bland annat fyra stycken vid Lindholmen och Frihamnen, ett vid södra Älvstranden och ett i norra delen av Backaplan. Utöver detta har planbesked givits på förändrad markanvändning

i Sisjön, i Biskopsgården samt i anslutning till Stora Holm. Två positiva planbesked har givits inom eller i direkt anslutning till utpekade omvandlingsstråk, det ena vid Vågmästareplatsen och det andra vid Näsetvägen.

Ett planbesked i Kallebäck innebär att Mejerigatan kan omvandlas till en stadsgata, en grön allé som blir länken till Kallebäck terrasser.

Tyngdpunkter och noder för stadsutveckling

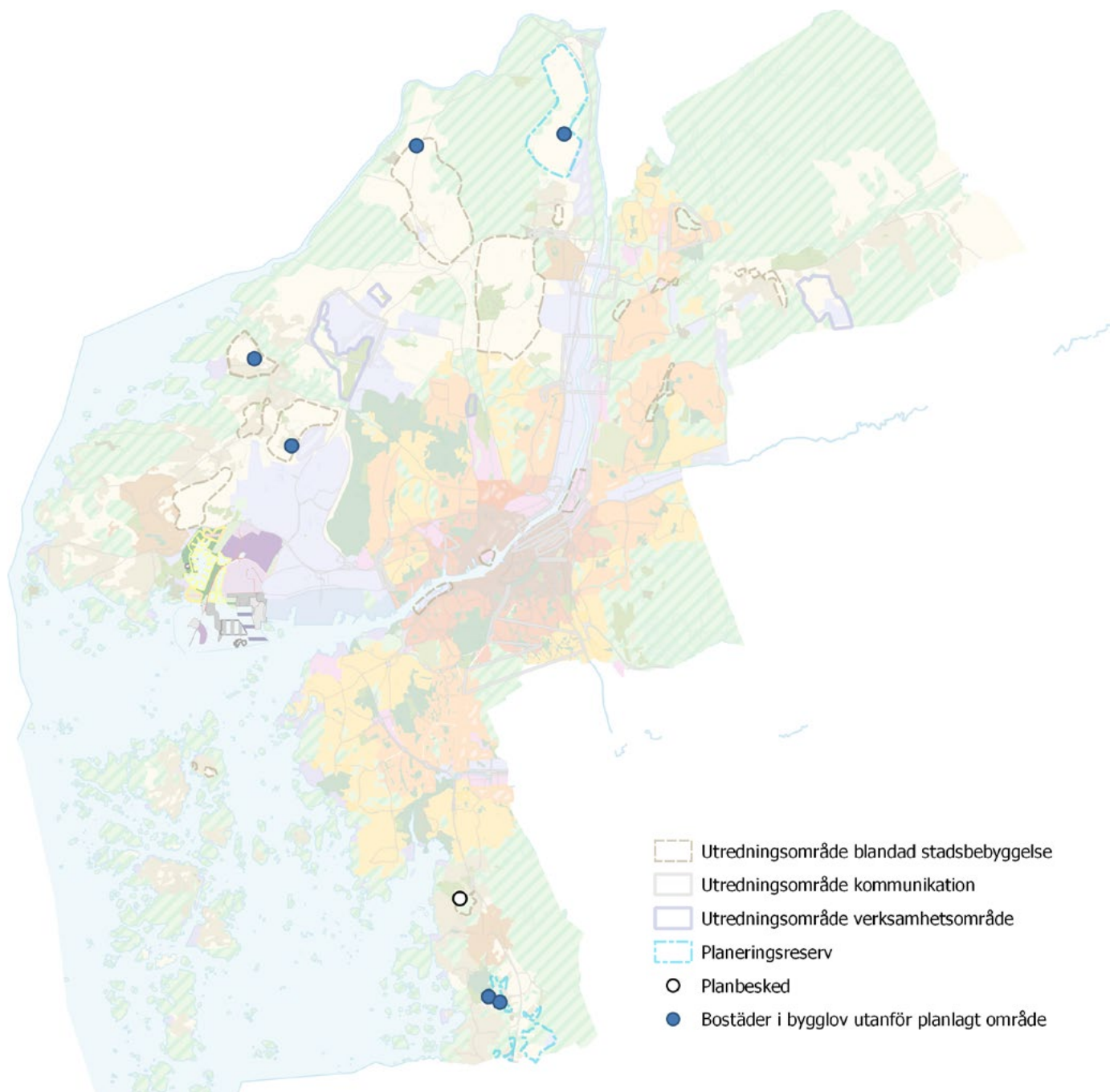
Sammantaget har nio planbesked givits och fem detaljplaner vunnit laga kraft i anslutning till utpekade tyngdpunkter eller noder för stadsutveckling.

Två detaljplaner har vunnit lagakraft i anslutning till Gärdås torg och en detaljplan vid noden Järntorget. I Hjällbo har två planbesked givits i anslutning till tyngdpunkten. Det första syftar till att dels förtäta Hjällbo vid stadsdelens centrum och hållplatserna för spårvagn och buss, dels att komplettera stadsdelens ensidiga bestånd av flerbostadshus och hyresrätter med markbostäder som radhus och parhus. Totalt 130 tillkommande småhus.

Det andra planbeskedet innehåller ett nytt punkthus i 15 våningar med 140 nya bostäder, en ny förskola med fyra avdelningar samt 1500 kvm lokaler. I anslutning till tyngdpunkten i Torslanda/

Amhult har ett planbesked givits för ny simhall. Föreslagen plats för simhallen ligger i anslutning till befintlig infrastruktur och nära god kollektivtrafik i centrala Amhult.

I innerstaden har några detaljplaner vunnit laga kraft och ett antal planbesked har givits i anslutning till noderna för stadsutveckling. De har bland annat innehållit förskolor i Annedal, högstadieskola vid Pusterviksgatan och 240 studentlägenheter vid Myntgatan.

Utredningsområden och planeringsreserver

Få positiva planbesked har givits inom utredningsområden eller planeringsreserver, vilket är i linje med inriktningen i översiktsplanen. Inga detaljplaner har vunnit laga kraft och endast ett positivt planbesked har givits inom utredningsområdet i Norra Brottkärr. Detta planbesked innehöll 74 bostäder i form av radhus, parhus, villor och kanske stadsvillor. En förutsättning för detta planbesked var att området behöver studeras i ett större sammanhang vad gäller exempelvis trafikförsörjning och tillgång till kommunal

service. Utöver detta har sju enstaka villor tillkommit inom utredningsområden och ett inom område för planeringsreserv genom bygglov utanför planlagt område. Bedömningen har varit att dessa inte påverkar den långsiktiga utbyggnadspotentialen i områdena

Under året som gått har arbete med en fördjupning av översiktsplanen inom utredningsområdet Kärra/Skogome avbrutits.

Samlad bedömning

Av de bostäder som tillkommit genom lagakraftvunna detaljplaner eller positiva planbesked under 2022-2023 ligger en övervägande majoritet i innerstaden och mellanstaden. Få bostäder har tillkommit i ytterstaden. Ett antal planbesked som fått positivt planbesked för småhus i ytterstaden har under året ändrats till negativa planbesked vilket till viss del påverkat fördelningen mellan innerstaden, mellanstaden och ytterstaden.

Planering har initierats genom positiva planbesked inom några ytor som är utpekade som förändrad markanvändning i översiktsplanen. Detta gäller bland annat i Frihamnen, Kallebäck, Sisjön och Biskopsgården. Positiva planbesked har tillkommit i anslutning till omvandlingsstråken Näsetvägen och Hjalmar Brantingsgatan. Inget arbete med stråken som helhet har initierats. De enskilda initiativen behöver dock förhålla sig till omvandlingspotentialen i stråken som helhet när detaljplanerna påbörjas.

Det största tillskottet av verksamhetsyta har tillkommit i ytterstaden, både vad gäller lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov. De detaljplaner som vunnit laga kraft för industri eller logistikändamål har alla tillkommit på mark för industri i markanvändningskartan. Det som har tillkommit inom mellanstaden har varit både kontor och i viss grad för industriändamål (på mark avsedd för industri eller företagsområde). Inom innerstaden har tillskottet bestått av kontor och blandat innehåll i två detaljplaner.

En skola har tillkommit i en lagakraftvunnen detaljplan och fyra har tillkommit i positiva planbesked. Motsvarande siffror för förskolor är 9 förskolor med 67 avdelningar i planbesked och 3 förskolor med 13 avdelningar i lagakraftvunna detaljplaner. För att gå i takt med utbyggnad av bostäder bör utbyggnadstakten av kommunal service på sikt öka.

I såväl laga kraftvunna detaljplaner som i positiva planbesked under 2022-2023 har en del stadsutveckling i anslutning till utpekade noder i innerstaden tillkommit. Vid tyngdpunkterna i mellanstaden är det endast vid Gärdsås torg och Hjällbo torg som lagakraftvunna detaljplaner eller planbesked har tillkommit under perioden. Som konstateras i uppföljningen av översiktsplanens övergripande strategi att planera för en nära, sammanhållen och robust stad, skulle flera av tyngdpunkterna behöva kompletteras med ett mer blandat innehåll för att bidra till en utvecklad flerkärnighet.

De inriktningar som finns för utredningsområden och planeringsreserv i översiktsplanen har fungerat bra som stöd i efterföljande planering. Inga detaljplaner och endast ett planbesked har getts inom dessa områden, vilket tyder på att en restriktiv hållning fungerar. Väldigt få bostäder har också tillkommit genom bygglov inom områdena.

FÖLJER VI ÖVERSIKTSPLANENS INRIKTNINGAR?

Översiktsplanens övergripande utvecklingsinriktning att planera för en nära sammanhållen och robust stad är nedbruten dels utifrån olika allmänna intressen (tematiska inriktningar), dels utifrån olika delområden i Göteborg (geografiska inriktningar). De tematiska och de geografiska inriktningarna innehåller dels rekommendationer för hur frågan eller geografin ska hanteras i den fortsatta planeringen, dels förslag på åtgärder eller insatser. Syfte med uppföljningen av dessa delar av översiktsplanen är att fånga om inriktningarna är aktuella och vad som behövs för att de fortsatt ska vara aktuella. Syftet är också att visa om stadens egna verksamheter rör sig i den riktning som översiktsplanen visar på samt om det finns knäckfrågor som skulle behöva lösas ut.

Uppföljningen bygger på kvalitativa beskrivningar som tagits fram genom intervjuer med tjänstepersoner med relevant kunskap.

Geografiska inriktningar

Innerstaden

I centrala staden finns både behov av och stor potential i att koncentrera stadsutvecklingen till Älvstadens omvandlingsområden, både för en växande stadskärna och för staden i stort. Sett till hela planområdet finns potential att inrymma merparten av tillkommande bostadsbebyggelse och arbetsplatser i dessa omvandlingsområden. Samtidigt finns här stora utmaningar för att koppla samman dessa områden över älven och med stadsstrukturen på ömse sidor.

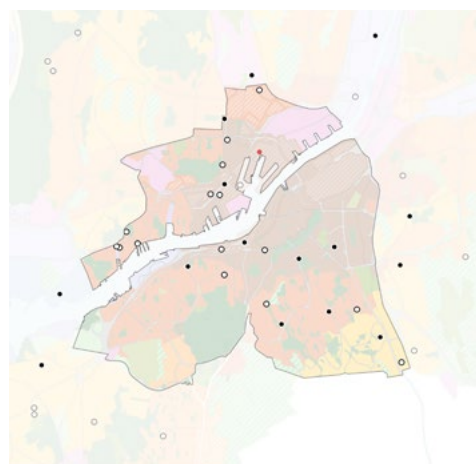
Det råder stora svårigheter att få till tillräckligt med friyta för kommunal service i stora delar av innerstaden. Inom hela geografin finns det konkurrens om ytor, vilket leder till att projekt och förfrågningar nu är inne och naggar i ytor som tidigare har sparats. Det är brist på samhällsservice och för att kunna åstadkomma viss samhällsservice så tas grönytor i anspråk.

Innerstaden har förhållandevis god tillgång till större park (stads- eller stadsdelspark). Det är viktigt att värna de befintliga parkerna som finns i innerstaden, särskilt Kungsparken är viktig att värna och utveckla då den är en stadspark för hela staden som samtidigt behöver tillgodose mer lokala behov av park i närliggande områden där stor brist finns. Utifrån att det råder brist på bostadsnära parker samtidigt som det finns få obebyggda ytor kvar inom innerstaden så är torgytorna – i synnerhet de som idag används för bilparkering – högtintressanta för att kunna utveckla tillgängliga vistelseytor och ge plats för mer grönska och ekosystemtjänster. Här finns en målkonflikt med exploateringsintressen. Skanstorget är ett av flera exempel. Det finns ett behov av att koppla exploatering till yta för park. Idag finns mått i grönplanen som handlar om procent av markyta. I innerstadsmiljön är detta mått inte tillräckligt utan behöver kopplas ihop med belastningen, det vill säga hur många människor som är tänkt att ska nyttja parken.

Omvandlingsområden

Inom **Centralenområdet** pågår projekt i alla skeden med tyngdpunkten på planering och genomförande. Här planeras till övervägande del för verksamhetslokaler, såsom kontor, hotell och handel, men även viss andel bostäder. Här finns även ett antal större infrastrukturprojekt och utveckling av allmän plats. I den pågående planeringen är en svårighet att hantera hög täthet och skala och att

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område inom innerstaden.

- Lagakraftvunna detaljplaner
- Positiva planbesked
- Bygglov utanför planlagt område

landa rätt i vilken nivå som är lämplig. Detta står i konflikt med annat som ska uppnås som exempelvis kommunal service och generöst med parker. Centralen-områdets behov av social infrastruktur kan delvis komma att behöva hanteras utanför området. Fortsatt utveckling av området är beroende av klimatanpassningsåtgärder. Planering för en gång- och cykelbro mellan Packhuskajen och Hugo Hammars kaj pågår.

Ingen planering pågår i **Gullbergsvass** enligt beslut i kommunfullmäktige mars 2022 om Ekonomisk åtgärdsplan för Älvstaden där inriktningen för Gullbergsvass att avvakta exploatering av området till tidigast 2040. Dock pågår ett antal projekt som kan komma att påverka utrymmet att forma en önskvärd övergripande struktur. Exempelvis planerar Göteborgs Energi för nya ledningsdragningar. Det planeras också för ett antal infrastrukturprojekt som kan komma att bli strukturerande för området. Exempel på det är förstudie för en ny koppling över bangården. Genom att inte arbeta med en övergripande planering och struktur för området finns risk att enskilda projekt låser möjligheterna att exempelvis tillskapa den i översiktsplanen utpekade stadsparken samt stadslivsstråk. Fortsatt utveckling av området är beroende av klimatanpassningsåtgärder.

Planering och omvandling av **Backaplan** från externt handelsområde till tät blandstad med en sammanhängande stadsstruktur pågår. Omvandlingen innehåller en blandning av bostäder, service, kontor, kultur och cityhandel. Det har varit svårt att få till bra gång- och cykelkoppling mellan Backaplan och Brunnsbo då den planerade pendeltågsstationen i Brunnsbo begränsar möjligheterna. För att kunna utveckla Kvillebäcken till ett blågrönt stråk norr och söder om Backaplan, behöver bäcken bitvis ledas om och åtgärder behövs uppströms, för att hantera de översvämningar som idag uppstår vid Lindholmen.

Planeringen i **Frihamnen** har länge varit pausad men har nyligen återstartats med anledning av Polestars etablering. Planprogrammet är återstartat och hanterar framförallt de frågor som behöver hanteras med anledning av etableringen. Polestars etablering påverkar inte den övergripande strukturen i Frihamnen. Planprogrammet sträcker sig över Hisingsbron och inkluderar delar av Ringön för att tillskapa nya kopplingar mellan Frihamnen och Ringön. Ingen annan aktiv planering pågår för Ringön vilket är i linje med inriktningarna för området.

Flera viktiga kopplingar för gång- och cykeltrafik diskuteras och spårväg mellan Hisingsbron och Lindholmen gör att tillgängligheten till området på kort sikt kan förbättras. Utbyggnad av spårvägen är påbörjad.

Jubileumparken är en framväxande stadspark i Frihamnen. Den syftar till att bli viktig målpunkt för hela staden och för de som kommer att bo och vara verksamma i Frihamnen.

Ett planprogram för större delen av **Lindholmen** pågår. Programmet innehåller både bostäder och samhällsservice för att komplettera och skapa en god blandning i området som helhet. Inom planprogrammet pågår planering för en framtida park som får nytt läge. Utredning av framtida spårväg genom Lindholmen pågår också inom programarbetet vilket hänger ihop med Gropegårdsförbindelsen samt en eventuell förlängning av spårväg västerut till Eriksberg. Planprogrammet omfattar också en gång- och cykelbro mellan Lindholmen och Ramberget. En bytespunkt mellan Metrobuss och spårväg vid Myntgatan utreds inom pågående arbete med metrobuss.

De värdeskapande möjligheterna som skulle uppstå om Hamnbanan och Lundbyleden på lång sikt planskiljs eller flyttas är svåra att omhänderta inom

pågående planering då bebyggelsen behöver förhålla sig till de riskavstånd som finns idag. Den bebyggelse som planeras som barriär mellan leden och bostäder består av kontorslokaler. Om utbyggnad av Lindholmen sker samtidigt som i Frihamnen finns risk att det blir svårt att hitta tillräckligt med kontorsverksamheter för att få till barriären mot leden. Planering för kontorslokaler som risk- och bullerskydd riskerar att bidra till att kontoren inte lokaliseras där de gör störst nytta. Det är osäkert vad den planerade kontorsbebyggelsen längs Lundbyleden skulle kunna omvandlas till om hamnbanan flyttas och dess krav på riskavstånd upphör.

Beslut har fattats om att färjeterminalen vid Masthugskajen flyttas till Arendal. Detta möjliggör stadsutveckling längs med **södra älvstranden** och de gamla terminalområdena. Ett nytt uppdrag för en ändring genom fördjupning av översiktsplanen har startats.

I översiktsplanen pekas ny framtida färjeförbindelse ut mellan Stenpiren och Lundbystrand. Beslut har fattats om att genomföra med trafikeringsstart vid årsskiftet 2023/2024. Färjeförbindelsen utgör ett första steg i att skapa resmönster innan den planerade gång- och cykelbron byggt ut.

En kajstrategi är under framtagande som ska hantera kajerna längs med älven.

Innerstadens kompletteringsområden

Genomförandet av flera av inriktningarna i innerstaden riktar sig mot andra förvaltningar än stadsbyggnadsförvaltningen. Detta innebär att översiktsplanen behöver utgöra ett viktigt underlag även för andra beslut än detaljplaneläggning och bygglov.

En rad arbeten som berör den **historiska stadskärnan** har påbörjats med utgångspunkt i det uppdrag som byggnadsnämnden fick i kommunfullmäktiges budget 2021 att tillsammans med berörda nämnder och bolag ta fram en plan för att säkerställa den historiska stadskärnans bevarande. Exempelvis har nyligen publicerades en filmserie som publicerats av stadsbyggnadsförvaltningen i syfte att synliggöra berättelsen om den historiska stadskärnan. Inriktningarna för den historiska stadskärnan är tydliga. Det finns höga värden i området som behöver värnas, däribland den lägre skalan. Utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv så ska den historiska innerstaden skyddas, men generellt finns ett bebyggelsetryck på att höja skalan i stadskärnan. I områdets östra del finns flera positiva planbesked för högre exploateringsgrad. Inriktningen kring att bevara den småskaliga fastighetsindelningen fungerar väl och bedöms vara viktig att bibehålla. I fortsatt planering behöver detta hanteras varsamt så att de bevarandevärda kvaliteterna inte byggs bort.

Det råder stora svårigheter att få till ett mer blandat innehåll i geografin och framförallt med anledning av brist på förskola/skola.

En utredning för spårväg i allén pågår. Ett utredningsområde för spårväg finns också utpekad längs med Sprängkullsgatan/Övre Husargatan för att möjliggöra spår i allén.

Inriktningarna för **stenstaden** är något mjukare skrivna än för den historiska stadskärnan men signalerar fortfarande en restriktiv hållning. Den planering som sker i geografin är framförallt mindre kompletteringar och omvandlingar i form av vindinredningar. Inriktningarna ger gott stöd i planering och gestaltning

av enskilda objekt och byggnader, dock är det svårare att hitta stöd för det som händer mellan husen, dvs torg, gaturum och allmänna ytor. Flera av de torg som pekas ut som öppna ytor i översiktsplanen utgörs idag av markparkering, vilket möjliggör återskapande av torgfunktion på sikt. Dock har ett antal positiva planbesked getts för flera av de öppna torgytorna som finns kvar i innerstaden, bland annat vid Hagabion, Pusterviksplatsen samt Skanstorget. Planbeskeden har initierats av kommunen själv.

I stenstaden är det svårt att släppa fram planering för fler bostäder överhuvudtaget på grund av svårigheterna att få till skola/förskola utan att ta i anspråk andra värden. Stadsfastigheter har nyligen signalerat att staden inte kan planera för kommunal service i stenstaden eftersom det är omöjligt att nå de uppsatta nyckeltalen. Istället behöver försäljning till privata aktörer övervägas för att åstadkomma förskola och skola. Staden har ett försörjningsansvar vilket innebär mindre friyta för barnen att röra sig på.

Utbyggnad av Västlänksstationen Haga station pågår men har under året stött på problem och har nu pausats vilket kommer innebära stora förseningar. Det kommer troligen få stora konsekvenser för andra projekt i anslutning till stationen. Den planering som pågått för att genomföra en spårvägsanläggning i Engelbrektsgatan har i och med Västlänks försening börjat ifrågasättas.

Över bergen i söder dvs Johanneberg, Landala, Krokslätt, Guldheden, finns utmaningar med att säkerställa park och grönområden. Ofta uppstår diskussioner om dessa ytor. De inventeringar och utredningar som gjorts visar att det på flera håll finns exempelvis hackspettar. Det kan upplevas som att det inom geografien finns möjligheter att förtäta men då bryts de gröna korridorerna. Konkurrensen om marken är hög och det finns många positiva planbesked. Stuxbergsparken behöver uppgraderas till en stadsdelspark genom att konkreta åtgärder tas fram, så att det går att knyta detaljplaner till finansieringsmodell tidigt i planeringen.

Längs Mölndalsån mellan Korsvägen och Ullevi är det väldigt svårt att åstadkomma kommunal service då det nästan inte finns några obebyggda ytor kvar. Istället behöver vi inom planeringen arbeta med att höja kvaliteten och robustheten i de befintliga. Fler behöver kunna nyttja befintliga parker utan att kvaliteterna förstörts. Kommunen äger väldigt lite mark i denna del av staden vilket ytterligare försvårar tillskapandet av kommunal service och parkmark. Inom området pågår planering för ny arena och stadsutveckling i evenemangsområdet. Projektet omfattar en ny multiarena, ersättning av befintliga sporthallar och ett nytt centralbad samt stadsutveckling med till exempel bostäder och kommunal service i evenemangsområdet kring Valhallagatan. Ett programarbete pågår också för Gårda. Om inget av dessa planprogram lyckas hitta en lösning för att få till kommunal service måste mängden bostäder i programmen minska.

Även i **Majorna och västerut** är det en stor utmaning att hitta plats för kommunal service. Det är svårt att klara uppsatta nyckeltal och det finns inte tillräckligt plana ytor för att få till bra lösningar utan att gå in i parkmark. Om fler bostäder släpps fram att ett stort behov av kommunal service behöver lösas inom omvandlingsområdet Södra Älvstranden. I Majorna finns också flera temporära förskolor som behöver få en permanent lokalisering.

Majorna och västerut omfattas också av arbetet med fördjupning av översiktsplanen för Södra Älvstranden. Inom arbetet kommer budgetuppdraget kring

att planera för ytterligare en ny gång- och cykelbro att hanteras.

I översiktsplanen är en framtida stadsdelspark i Sjöbergen utpekad. Den behövs för att tillgodose behov av park för bostäder som planeras i Klippan/Maj-nabbe samt avlasta Sannaparken.

Detaljplanering för ett nytt sjukhus har påbörjats vid **Rambergsvallen**. Området föreslås även kompletteras med nya bostadskvarter längs med Hjalmar Brantingsgatan och Inlandsgatan för att stärka stråket och tydliggöra gaturummet. För närvarande är projektet vilande i väntan på beslut i regionfullmäktige 2024 om sjukhusets framtid.

Överdäckningen av Hamnbanan på **Norra älvstranden** pågår för att möjliggöra en struktur som binder samman området med övriga delar av Lundby. Generellt sätt finns få ytor kvar för komplettering av bebyggelse inom geografin. Utveckling och upprustning av stadsdelsparken vid Färjenäs har pågått och invigdes i sommaren 2023.

Fördjupning Mölndalsåns dalgång

En särskild bristanalys har genomförts för fördjupningen av översiktsplanen för Mölndalsåns dalgång som togs fram i samarbete med Mölndals stad och antogs under 2016. En sammanfattning av denna analys är att bebyggelseutvecklingen i området de senaste 5-10 åren i stort sett har skett i linje med fördjupningen. Dock har bebyggelsestillskottet varit betydligt högre än vad som beräknades inom fördjupningen. En anpassning av översiktsplanens markanvändningskarta skulle behöva göras för att bättre överensstämja med den egentliga utvecklingen som skett i området. Endast ett av de utpekade bebyggelseområdena i fördjupningen har inte tagits i anspråk och omfattar utbyggnad i Skår. Området har prövats för planläggning genom planbesked där bedömningen gjorts att området inte bedöms vara lämpligt att ta i anspråk för bebyggelse. Vid en kommande ändring av översiktsplanen bör ytan därför ses över. Planområdet som helhet bör i en inarbetning i översiktsplanen beskrivas som kompletteringsområde, då en viss grad av förtätning fortfarande bedöms möjlig, särskilt objekt som pekats ut på lång sikt i fördjupningen och som ännu inte genomförts.

Flera av föreslagna åtgärder kopplat till grönstrukturen har inte tagits omhand i efterföljande planering. Det blågröna stråket i översiktsplanen hanterar delar av frågorna men inte tvärgående kopplingar. Ett arbete med att sammanställa planeringsförutsättningar i området pågår där lägen som fortfarande är möjliga för park har pekats ut. Ett arbete med utvecklingsplan för det blågröna stråket Mölndalsån pågår också för att säkerställa nödvändiga åtgärder som ännu inte kommit till. Antalet möjliga brolägen över ån hanteras i pågående detaljplaner och utvecklingsplanering för ån.

Av de utpekade infrastrukturobjekten i fördjupningen är några genomförda, några kvarstår och några är omöjliggjorda i och med ställningstaganden i efterföljande planering. Av de objekt som ännu inte genomförts bedöms dessa i stor utsträckning fortsatt vara aktuella. Ett av objekten som är omöjliggjort är det utpekade snabbcykelstråket längs med järnvägen där det i samband med planläggning av Volvo-museet konstaterats att sträckningen är olämplig ur bul-

lersynpunkt. Gällande det föreslagna långsgående snabbcykelstråket på Kallebäckssidan finns också svårigheter att genomföra det som helhet. Detta innebär sammantaget att två av tre möjliga långsgående stråk i nord-sydlig riktning inte är möjliga.

Den omvandling som beskrivs längs med Mölndalsvägen/Göteborgsvägen har delvis genomförts men flera sträckor kvarstår.

Till följd av den bebyggelseutveckling som skett i Kallebäck är trafiksituationen vid in- och utfart problematisk. Den möjliga kopplingen mellan Kallebäck och Lackarebäck som föreslagits i fördjupningen har inte genomförts. För att kunna fortsätta utveckla Kallebäck behöver en övergripande trafikutredning tas fram. Är en koppling mellan Kallebäck och Lackarebäck i Mölndal fortfarande aktuell bör denna studeras.

I övrigt är de riktlinjer som hänvisas till för farligt gods i fördjupningen inaktuella och detsamma gäller för de angivna planeringsnivåerna för Mölndalsån.

Bedömning

Inriktningar och rekommendationer för innerstaden bedöms fortsatt aktuella men det krävs strategiska arbetsinsatser för att säkerställa den stadsutveckling som föreslås i översiktsplanen. Knäckfrågor som särskilt behöver bevakas:

- Svårigheten att få till ett mer blandat innehåll i kompletteringsområdena och framförallt med anledning av bristen på lämpliga platser för förskola/skola.
 - Värna låg skala i historiska stadskärnan.
 - Flera av de torg (Hagabion, Pusterviksplatsen samt Skanstorget) som pekas ut som öppna ytor i översiktsplanen har fått positiva planbesked för att bebyggas. Vad vill vi med torgen?
 - Förseningar i arbetet med Västlänken kopplade till Haga station.
 - Hög konkurrens om marken och flera planbesked i södra innerstaden i konkurrens med park och grönytor utan skydd
 - Svårt att få till bra gång- och cykelkoppling mellan Backaplan och Brunnsbo då den planerade pendeltågsstationen i Brunnsbo och Kvilleleden begränsar möjligheterna.
 - Svårt att hitta balans i täthet och skala i centralenområdet, vilket står i konflikt med exempelvis plats för kommunal service och parker.
 - Flera trafikutredningar och ledningsdragningar pågår i Gullbergsvass som riskerar att låsa en struktur innan det är dags att börja planera i området.
 - Om utbyggnad av Lindholmen sker samtidigt som Frihamnen finns risk att det är svårt att hitta tillräckligt med kontorsverksamheter för att få till barriären mot leden.
-

Centrala Hisingen

Under hösten 2023 har planprogrammet för Biskopsgården antagits. Programmet lägger grunden för en stadsomvandling som kommer att pågå under en längre tid framöver. Programförslaget sträcker sig från södra Biskopsgården till Länsmansgården och innehåller ca 3 800 – 4 400 bostäder varav cirka 1 100 är småhus. Det omfattar en övergripande bebyggelsestruktur som kopplar samman Biskopsgården med kringliggande områden. Ett arbete med att föreslå en etappvis utveckling av området baserat på programmet pågår. Detaljplanering pågår för bland annat delar av den bussgata som är utpekad i översiktsplanen. En förstudie om att uppgradera Svarte Mosse till stadspark har påbörjats.

I Tuve finns ett äldre planprogram som delvis är fortsatt aktuellt. Programmet och även översiktsplanen beskriver en koppling mellan norra och södra Tuve som nu hanteras inom pågående detaljplanearbete. Det finns ytterligare viss potential att förtäta i Tuve i enlighet med programmet.

I Brunnsbo pågår en större detaljplan för bostäder och förskola och en ny pendeltågstation planeras. Det råder skyfallsproblematik på platsen vilket försvårar planläggning. Längs med Litteraturgatan planeras för framtida spårväg vilket gör att förtättningsmöjligheterna längs med gatan är begränsade. I området kring Brunnsbo och Aröd finns flera grönområden. Men området är kuperat och de plana ytorna få vilket innebär att det är en stor utmaning att hitta mark för den i översiktsplanen utpekade stadsdelsparken.

Hjalmar Brantingsgatan från Hisingsbron till Sommarvädersgatan är utpekad som ett omvandlingsstråk i översiktsplanen vilket innebär att det finns potential för utveckling av blandad stadsbebyggelse, effektivare användning av infrastruktur samt att öka de lokala stadskvaliteterna. Viss utbyggnad har skett i anslutning till stråket (vid Rambergsvallen) och det pågår detaljplaner i anslutning till stråket.

Kapaciteten och förutsättningar i kollektivtrafiken på centrala Hisingen är relativt god. Problemet idag är främst framkomlighet i vissa stråk, att många av dem mynnar ut i samma plats där det uppstår trängselproblematik. Särskilt gäller detta från Hjalmar Brantingsplatsen och vidare över Hisingsbron. Tvärgående kopplingar för kollektivtrafik är viktigt att få till. När det gäller övrig trafik leds mycket av den till Minelundsgatan vilket gör gatan till en trång sektor.

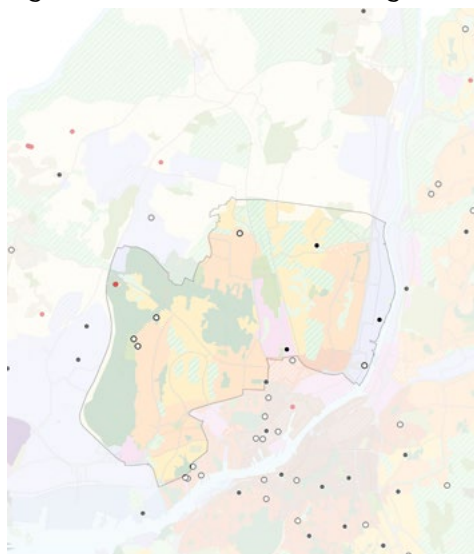
Det råder brist på bostadsnära park i Biskopsgården, Brunnsbo/Skogome och norra Tuve. Men intill dessa områden finns naturmark så det huvudsakliga behovet är att lägga fokus på att tillgängliggöra denna som bostadsnära park. Arbete med att utveckla grönområdet väster om Biskopsgården, Svarte mosse, till en stadspark har startat.

Bedömning

Inriktningar och rekommendationer för Centrala Hisingen bedöms fortsatt aktuella men det krävs fortsatt strategiska arbetsinsatser för att säkerställa den stadsutveckling som föreslås i översiktsplanen. Knäckfrågor som särskilt behöver bevakas:

- Säkerställa att den utpekade stadsdelsparken i Brunnsbo inte byggs bort och på sikt även ett genomförande av parkens utbyggnad.
 - Fler tvärkopplingar som bidrar till nya resandemönster behövs lokalt på centrala Hisingen. Befintliga radiella stråk är hårt belastade.
-

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område inom centrala Hisingen.

- Lagakraftvunna detaljplaner
- Positiva planbesked
- Bygglov utanför planlagt område

Östra mellanstaden

Det finns ett planprogram framtaget för Bergsjön från 2016 som visar på möjligheter för stadsutveckling och komplettering av bebyggelsen. Delar av programmet är utbyggt, bland annat har ett nytt kulturhus färdigställt och invigts under 2022. Några detaljplaner för bostadsbebyggelse pågår. För området mellan Rymdtorget och Komettorget pågår en större detaljplan för blandad bebyggelse med syfte att bättre knyta ihop stråket mellan de två tyngdpunkterna. Det råder fortsatt brist på skolor i Bergsjön.

I Kortedala pågår begränsat med planering för närvarande. Inget arbete kring det i översiktsplanen utpekade omvandlingsstråket Almanacksvägen har påbörjats. Det tidigare programarbetet för Kortedala och Kviberg som omfattade Almanacksvägen avbröts med anledning av att nuvarande trafiksystem, särskilt kollektivtrafiken, inte har kapacitet för så många nya resenärer som utbyggnadsförslaget skulle innebära.

Stadsutveckling runt Gamlestads torg pågår sedan flera år tillbaka och delprojekt befinner sig därför i olika skeden – från planering till genomförande. Arbete med detaljplan pågår bland annat för Gamlestaden etapp 2.

Kallebäck finns inte särskilt omnämnt med någon särskild utvecklingsinriktning i översiktsplanen. Samtidigt har det skett en omfattande utveckling här senaste åren. Detaljplanering pågår och flera positiva planbesked finns. En stor utmaning för utvecklingen av Kallebäck är tillfartsvägar och infrastrukturen generellt. Det pågår planering för en gång- och cykelbro mellan Kallebäck och Mölndalsvägen.

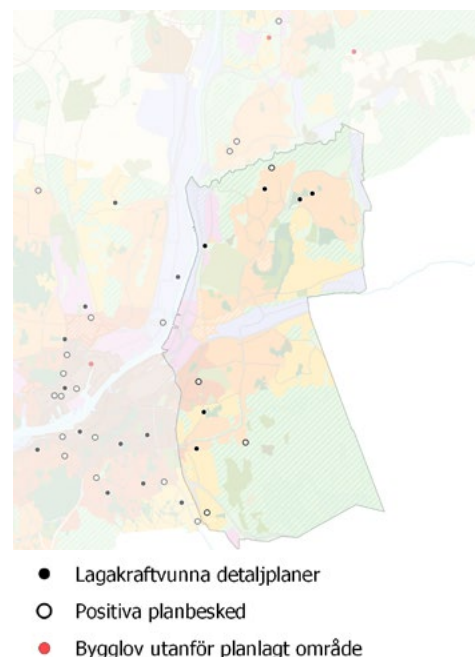
Det finns ett behov av att etablera en stadsdelspark i Gamlestaden. En del av parkbehovet tillgodoses i pågående planarbeten Gamlestads torg etapp 2, Blandstad vid Byfogdegatan samt Kv Gösen. Delar av nuvarande parkering invid före detta HK3 är en yta som på flera sätt skulle vara lämplig för ändamålet. Marken är emellertid till övervägande del privatägd. Staden för sedan flera år en dialog med berörda intressenter. En lämplig väg framåt i denna dialog är att markägaren inkommer med en ansökan om planbesked som ett första steg mot en planläggning av ytan.

Kvibergs Park är den enda stadsparken i östra mellanstaden. Den är en mötesplats där idrott, hälsa, kultur och utbildning förenas och som lockar människor från hela Göteborg. En ny sportanläggning i anslutning till Kvibergs park har färdigställts under året. Framtida utbyggnad i Kortedala och Bergsjön kommer att innebära ett ökat behov av parker. Översiktsplanen pekar inte ut några platser för detta i östra Mellanstaden.

Den stadsdelspark i Kallebäck som är utpekad i översiktsplanen är svåransvänd då stora delar av marken är vattensjuk. Brist på park i Kallebäck och Skår kan avhjälpas genom att ett tillräckligt stort bostadsnära naturområde utvecklas med parkkvaliteter för att fungera som stadsdelspark. Detaljplanering pågår på delar av ytan som i översiktsplanen avsatts för bostadsnära park för att kunna lösa behovet av en nya skola i Kallebäck.

Arbete pågår med genomförandet av Målbild koll2035 kring såväl citybuss som metrobuss som har betydelse för Bergsjön och Kortedala. En viktig del i att förstärka kollektivtrafikkapaciteten är också utpekandet av framtida systemviktig bytespunkt för Metrobuss vid Rymdtorget.

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område inom östra mellanstaden.

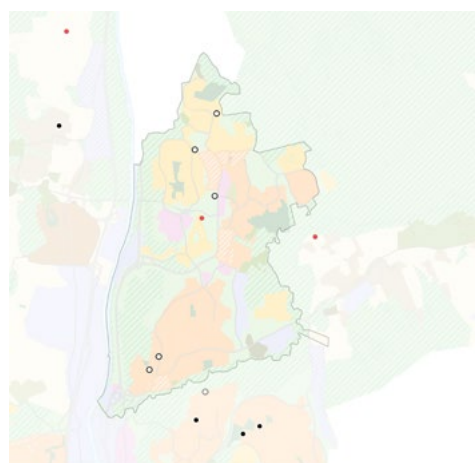
Att utöka kollektivtrafikkapaciteten är en förutsättning för att få till den utbyggnadspotential för östra mellanstaden som beskrivs i översiktsplanen. Det finns plats för bebyggelseutveckling, men utbyggnad av infrastrukturen är en nyckel för att möjliggöra nya bostäder. Utredningsarbete pågår med genomförandet av Målbild koll2035 kring såväl citybuss som metrobuss som har betydelse för Bergsjön och Kortedala. Rymdtorget är utpekade som en framtida systemviktig bytespunkt för exempelvis metrobuss i översiktsplanen. Ingen planering för detta är i nuläget aktuellt. En utmaning som beskrivs i översiktsplanen och som också kvarstår är att avlasta Artillerigatan. Nylöselänken och Kortedalatunneln beskrivs som möjliga lösningar. Det är dock fortfarande oklart huruvida dessa är rätt lösning. Utredningsarbete pågår med genomförandet av Målbild koll2035 kring såväl citybuss som metrobuss som har betydelse för Bergsjön och Kortedala. En annan viktig fråga är att få till ersättningsläge för pendeltåg vid Gustavsplatsen när hållplatsläget Sävenäs dras in. Det finns många målpunkter i närheten till exempel Östra Sjukhuset.

Bedömning

Inriktningar och rekommendationer för Östra mellanstaden bedöms fortsatt aktuella men det krävs strategiska arbetsinsatser för att kunna genomföra den stadsutveckling som föreslås i översiktsplanen. Knäckfrågor som särskilt behöver bevakas:

- Kollektivtrafikkapaciteten begränsar i nuläget möjligheten att få full utväxling för utbyggnadspotential i Kortedala och Bergsjön.
- Att Rymdtorgets funktion som systemviktig bytespunkt för kollektivtrafiken säkerställs.
- Genomförandet av nya stadsdelsparker behöver säkerställas, i första hand i Gamlestaden. Alternativ till den utpekade stadsdelsparken i Kallebäck kan behöva studeras.
- Kapaciteten i infrastruktur är fortsatt en utmaning, särskilt Munkebäcksmotet och kopplingar mellan Munkebäck och Kviberg.

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område i Angered.

- Lagakraftvunna detaljplaner
- Positiva planbesked
- Bygglov utanför planlagt område

Angered

Ett planprogram för Hjällbo godkändes 2022 och detaljplanering har påbörjats för att genomföra utbyggnad i enlighet med detta. Programmet innehåller ca 1000 nya bostäder och innehåller även utveckling av en stadsdelspark och torget samt en delvis omvandling av Gråbovägen till stadsgata.

Norr om Angered centrum har en detaljplan påbörjats för flerbostadshus och småhus inom översiktsplanens utpekade yta för förändrad markanvändning vid Råvebergsvägen. Utöver detta är det en stor utmaning för geografin runt Angered centrum, inklusive Gårdsten, Rannebergen och Hammarkullen är att det finns få positiva planbesked, framförallt sådana som innehåller utveckling av arbetsplatser eller service. För att stärka Angered som tyngdpunkt tillsammans med kringliggande torg är det önskvärt med en högre grad av funktionsblandning men också ett ökat utbud av bostäder. Det finns också ett behov av investeringar i den offentliga miljön.

En nedgrävning av kraftledningen vid Agnesberg, Angered centrum mot Gårdsten och delar av Hjällbo skulle ge större områden möjlighet att utvecklas

effektivt än vad översiktsplanen har identifierat och barriäreffekten skulle kunna minska.

Det kan vara delvis svårt att göra avvägningar mellan de inriktningar som finns för Angered då de bitvis konkurrerar istället för samverkar. Inriktningar som handlar om att koppla samman områden och förtäta i tyngdpunkter kan ibland hamna i konflikt med inriktningar om att värna naturområden. Markanvändningskartans bebyggelselager är generöst tilltaget och inkluderar många grönområden. Detta gör det ibland svårt att i efterföljande planering hävda grönområdenas värden och hävda avslag på inkomna förtätningsförslag. Många grönytor ligger dessutom på kvarterersmark, vilket innebär att kommunen har liten rådighet över grönsstrukturen.

Bedömning

Inriktningar och rekommendationer för Angered bedöms fortsatt vara aktuella men för att genomföra den stadsutveckling som föreslås i översiktsplanen krävs mer aktivt planeringsarbete inom denna geografi. Knäckfrågor som särskilt behöver bevakas:

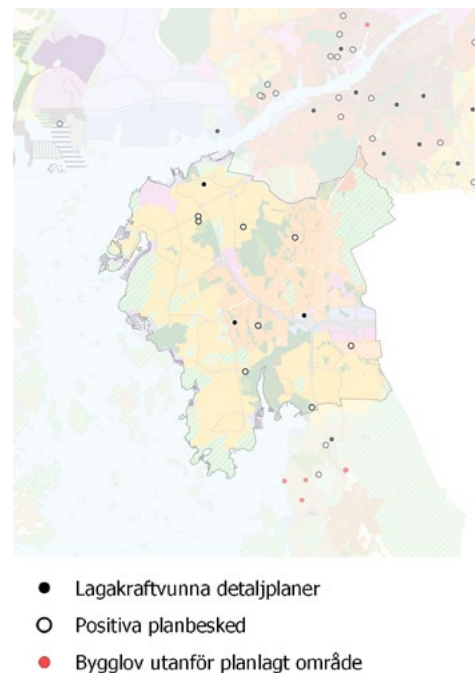
- Bristen på stadsutvecklingsinitiativ i Angered måste vändas.
 - Utmaningen att hävda grönområdenas värden inom översiktsplanens områden för blandad stadsbebyggelse.
-

Sydvästra mellanstaden

Stadsutveckling pågår på flera platser i sydvästra mellanstaden, framförallt i området runt Frölunda torg. Det pågår flera detaljplaner och många projekt är även under utbyggnad. Exempelvis pågår utbyggnad i området runt Opaltorget. Ett programarbete har pågått länge för att stärka tyngdpunkten Frölunda torg och att skapa en bättre struktur i området. Ett program pågår också för Tynnered. De båda planprogrammen överlappar varandra för att överbrygga barriären och binda ihop strukturerna på ömse sidor av Västerleden. Kopplingar över och under Västerleden studeras i programarbetet samt trimnings- och/eller kapacitetshöjande åtgärder i Frölunda- och Tynneredsmotet. I programmet för Tynnered ingår även del av omvandlingsstråket Näsetvägen samt del av Skattegårdsvägen. Ett planprogram har godkänts för Redegatan som möjliggör omvandling av tidigare verksamhets- och kontorsområdet till en levande och hållbar boendemiljö med tydligare stadsstruktur.

Omvandlingen av Dag Hammarskjöldsleden med tillhörande stadsutveckling har studerats i översiktsplanens fördjupade del om Högsbo-Frölunda. Där finns beskrivningar av förutsättningarna för att genomföra omvandlingen av Dag Hammarskjöldsleden. Detta görs lämpligast i tre etapper. Den norra etappen kan omvandlas oberoende av de två södra etapperna. Framtagande av nya detaljplaner för blandad stadsbebyggelse i Högsbo industriområde bör inte påbörjas innan staden har fattat beslut om utbyggnad och finansiering av boulevarden med spårväg. Ges positiva planbesked innan den övergripande strukturen är satt riskerar kommunen att förlora möjligheterna att medfinansiera ombyggnaden av leden och spårvägsutbyggnaden. Planering av stadsbana längs med leden ingår inte i det linjenätsarbete som pågår för framtida spårväg.

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område inom sydvästra mellanstaden.

En utmaning i omvandlingsområdena Högsbo industriområde och Sisjön är hur man bäst hanterar en successiv omvandling från industri och verksamheter idag till blandad bebyggelse. Det finns ett behov av att göra förflyttningar stegvis. En detaljplan för utvecklingen av fiskhamnen i Fiskebäck pågår.

Delar av den i översiktsplanen utpekade stadsparken Välen ingår i programmet för Tynnered. Något ytterligare aktivt arbete pågår dock inte kring denna. Den utpekade skyddsporten vid Välen är aktuell först på längre sikt men det är viktigt att inte bygga bort möjligheten.

En utredning för järnvägsreservaten för spår söderut pågår med ambition att kunna begränsa reservatets utbredning i översiktsplanen.

Bedömning

Inriktningar och rekommendationer för Sydvästra mellanstaden inklusive de fördjupade delarna för Högsbo-Frölunda bedöms fortsätta vara aktuella men det finns utmaningar kopplat till att genomföra den stadsutveckling som översiktsplanen föreslår här. Innan den stora stadsutvecklingen som är kopplat till omvandlingen av Dag Hammarskjöldsleden kan påbörjas behövs ytterligare förberedande arbete framförallt kopplat till utbyggnad och finansiering av boulevarderna med spårväg. Utöver detta bör följande frågor bevakas:

- Kapaciteten i kollektivtrafiken är den viktigaste utmaningen för utvecklingen i sydvästra mellanstaden
- I översiktsplanen beskrivs en tydlig utbyggnadsordning för att omvandla Högsbo industriområde tillsammans med Dag Hammarskjöldsleden. Eftersom den övergripande strukturen ännu inte är löst bör inga eller få positiva planbesked ges i denna geografi.
- Tillgängliggöra kusten för fler, utveckla flera parkstråk och använda offentliga ytor för att minska segregation och främja möten arbete.

Ytterstaden och Södra skärgården

Torslanda-Amhult

Programmet för centrala Torslanda ligger till grund för kommande stadsutveckling med nya bostäder, arbetsplatser, service, rekreation och kultur. Detaljplanering har påbörjats. Utöver detta pågår både planering och utbyggnad för stadsutveckling kring Amhult. Bland annat planeras för en ny simhall. Torslanda tvärförbindelse är en förutsättning för att Torslanda ska kunna fortsätta utvecklas. Även för denna pågår en detaljplan.

Under 2022 slöts en överenskommelse mellan Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen, Öckerö kommun och Trafikverket om att pausa frågan om framtida bro från Hjuvik till Öckerö under de kommande tio åren.

Nya Hovås

Ett program har startat upp för Nya Hovås öster om 158:an. Enligt översiktsplanen bör exploatering öster om 158:an studeras tillsammans med en omvandling av Brottkärrsmotets ramper samt att utredningsområdet för kapacitetsstark kollektivtrafik, eventuellt järnväg, behöver bevakas. Programmet inkluderar inte själva Brottkärrsmotet. Om bebyggelseutvecklingen påbörjas innan järnväg har byggts

ut, behöver förutsättningarna säkerställas, så att möjligheten inte byggs bort. I norra Brottkärr finns ett utredningsområde för blandad stadsbebyggelse. Planering inom och i direkt anslutning till detta utredningsområde har aktualiserats genom ansökan om planbesked och bygglovsförfrågningar. En utveckling här behöver sättas i relation till utvecklingen kring Nya Hovås med avseende på belastningen på väg 158 samt kapacitet för såväl kollektivtrafik som kommunal service i området som helhet.

Arbete med att ta fram områdesbestämmelser pågår för området kring Säröbanan och inkluderar de mest kustnära delarna. Områdesbestämmelserna föreslås omfatta införande av bygglovplikt samt utreda möjligheterna för utfartsbegränsningar.

Kärra

I Kärra pågår en detaljplan för förtätning och centrumutveckling i de centrala delarna. En utveckling likt den som skett Tuve är önskvärd. I Kärra är det viktigt att få till genomfartstrafik för att öppna upp området.

I Gerrebacka råder det brist på närservice. Det finns behov av att planera för en skola. Norrleden utgör fortsatt en barriär vilket kan komma att förstärkas ytterligare i och med framtida ombyggnad. Trafikverket arbetar med en åtgärdsvalsstudie för Norrleden som omfattar delsträckan mellan Björlandavägen och Klarebergsmotet. Vid ombyggnad av Norrleden är det viktigt att inte försvåra eller försämra kopplingarna till Kärra. I Gerrebacka finns också ett mindre utredningsområde för blandad stadsbebyggelse. Här har flera utredningar genomförts i samband med planförfrågningar. En stor del av området utgörs av våtmark och en utbyggnad är svår att få till.

Södra skärgården

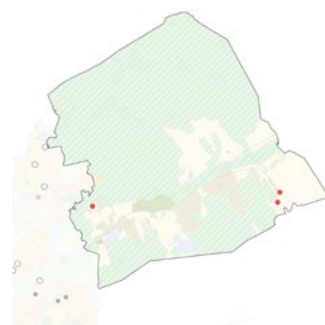
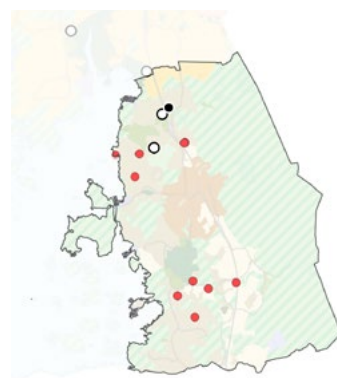
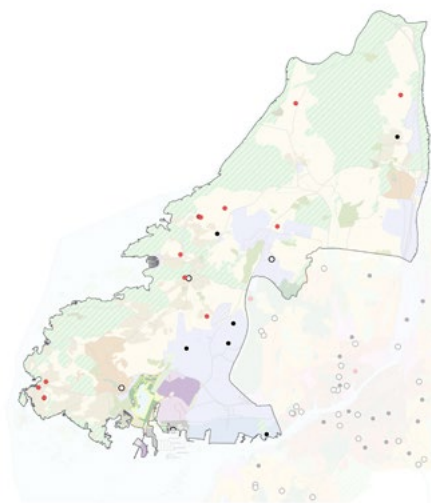
Under 2022 togs en förstudie fram med syfte att redogöra förutsättningarna för en strategisk plan för Södra skärgården. Förstudien visade på fyra möjliga alternativ: fördjupad översiktsplan, planprogram, nya detaljplaner eller en lokal utvecklingsplan för samverkan. Förstudiens bedömning var att en kombination av nya detaljplaner och en lokal utvecklingsplan för samverkan är den mest framkomliga och lämpliga vägen.

Övriga ytterstaden

De senaste åren har det funnits ett stort tryck på att tillskapa småhus inom ytterstaden, men den politiska viljeinriktningen kring detta har förändrats och småhus förordas istället integreras i redan ianspråktagna områden. Sedan översiktsplanen antagits har förslag om att påbörja en fördjupad översiktsplan för utredningsområdet Kärra Skogome exempelvis avbrutits. Detta innebär ingen förändring för utredningsområdena mer än att de kvarstår till den dagen de kan behöva tas i anspråk för att klara befolkningstillväxten. Det inkommer i nuläget få planbesked i utredningsområdena och översiktsplanen ger bra stöd för en restriktiv hållning till ny bebyggelse.

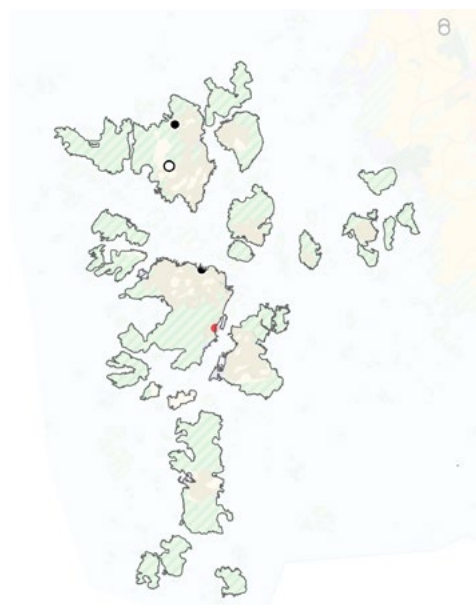
Utvecklingen i övriga små orter i ytterstaden är begränsad. Behov finns dock av att komplettera med service för att säkerställa goda boendemiljöer. Även om stadens större utbyggnadsprojekt inte kommer att ske här behövs nya initiativ för att stärka orterna i ytterstaden. Sedan flera år har till exempel Björlanda vuxit kring Skra bro. Här finns fortsatt behov av komplettering och utveckling av kommunal service.

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område inom ytterstaden.

- Lagakraftvunna detaljplaner
- Positiva planbesked
- Bygglov utanför planlagt område

Lagakraftvunna detaljplaner, positiva planbesked och bygglov utanför planlagt område i södra skärgården.

- Lagakraftvunna detaljplaner
- Positiva planbesked
- Bygglov utanför planlagt område

En omställning till hållbara färdssätt är nödvändig i ytterstaden. Många åker fortsatt bil i ytterstadsområdena. De tre större samhällena Kärra, Nya Hovås och Torslanda är särskilt utpekade inom ytterstaden bland annat för att de har tillgång till kollektivtrafik. Det är viktigt att hålla fast vid denna strategi. Det finns utmaningar med att planera för nya gång- och cykelvägar i ytterstaden. Det är till exempel svårare att få till cykelinvesteringar i ytterstaden än vad det är i stadens mer centrala delar.

Säve gamla flygplats är utpekad som verksamhetsområde som ska utvecklas. Ett programarbete pågår. Det har under arbetets gång skett förändringar i innehåll som har krävt omtag. Inom programmet studeras möjliga tvärgående kopplingar genom området. Längs med Hisingsleden finns ett reservat för framtida järnväg som berör utvecklingsområdet vid Säve flygplats. I samband med pågående programarbete har omständigheter som försvårar för att säkerställa detta reservat identifierats. Behov finns därför att fortsatt bevaka detta reservat. Främst handlar detta om ytor väster om Hisingsleden, men kan även röra ytor på östra sidan. Programmet innebär att delar av marken som omfattas av reservatet kommer att bebyggas, men inte säljas då kommunen i framtiden vill behålla rådhetsen. När en eventuell flytt av hamnbanan kan bli aktuell, ska möjligheten att förlägga spåren längs med Hisingsleden finnas kvar.

Av det som ingår i fördjupningen för Södra Askim är utbyggnaden runt Nya Hovås i stor utsträckning redan genomförd eller inarbetad i översiktsplanen som förändrad markanvändning eller utredningsområde. Detaljplan pågår för ett mindre område vid Vågnedalsvägen. För övriga utpekade bebyggelseområden som ingår i fördjupningen gjordes ett förtydligande i samband med antagandet av översiktsplanen 2022. Dessa bebyggelseområden i framförallt Gatersered och Svindal är inte aktuella att ta i anspråk i närtid och har därför klassificerats som planeringsreserver.

Bedömning

Inriktningar och rekommendationer för Ytterstaden bedöms fortsatt aktuella men kan kräva strategiska arbetsinsatser för att hålla översiktsplanen aktuell. Följande frågor är särskilt viktiga att bevaka:

- Behov av att ny bebyggelse i ytterstaden planeras i en hållbar struktur med avseende på närhet till vardagsservice och arbetsplatser.
- Kollektivtrafikhänsynsplanering och cykelinvesteringar behöver bejakas även i ytterstaden.
- Planering och kommande utbyggnad av Torslanda tvärförbindelse är avgörande för att fortsätta utveckla Torslanda.
- Förutsättningarna för kapacitetsstark kollektivtrafik längs med väg 158 behöver bevakas och hanteringen av Brottkärrsmotet är avgörande för att komma vidare med planläggning i geografin.
- Behov av att planera för skola och service i Gerrebacka.
- Hamnen och hamnens försörjning/infrastruktur utifrån strategiskt intresse i en orolig värld.

Tematiska inriktningar

Gestaltad livsmiljö

Att genomföra inriktningarna för gestaltad livsmiljö är en integrerad del i berörda förvaltningar och bolags kärnverksamhet. Ett löpande arbete med fokus på gestaltad livsmiljö har därför påbörjats inom NOS-förvaltningarna. Det bedrivs genom exempelvis seminariedagar och workshops och syftar till att sprida kunskap gällande gestaltad livsmiljö och hur det ska implementeras framförallt i plan- och exploateringsprocessen.

I kommunfullmäktiges budget 2023 och förslag till budget 2024 framhålls viljeinriktningen om att trädgårdsstad och kvarterstad med sammanbyggda kvarter och levande bottenplan ska premieras i planering och nyproduktion under mandatperioden. Nya flerbostadshus ska hålla hög arkitektonisk kvalitet, exempelvis genom klassisk, traditionell arkitektur och moderna landshövdingehus. Översiktsplanen bedöms ha fångat upp denna viljeinriktning. Översiktsplanens inriktning är samtidigt att en god gestaltad livsmiljö förutsätter en stadig utgångspunkt i stadens historiska utveckling och i de värden och kvaliteter som karaktäriserar Göteborg.

Att tillämpa en lägesbaserad planering är en av översiktsplanens viktigare strategier för hur vi kan arbeta med gestaltad livsmiljö. För att bättre förstå lägets betydelse för vilken potential som finns på platsen är stadsformsmodeller ett bra verktyg. Även här handlar det i stor utsträckning om att verktyget behöver integreras som arbetssätt i berörda förvaltningars kärnverksamhet. Detta är ett utvecklingsarbete som pågår. Utbildningar för att bredda förståelsen för verktyget och tolkning av analyserna har genomförts. En baskatalog med grundläggande stadsformsanalyser som ska fungera som underlag till arbetet med lägesbaserad planering har publicerats i GoKart. I några projekt har verktygen prövats mer i praktiken.

Med utgångspunkt i det uppdrag som byggnadsnämnden fick i kommunfullmäktiges budget 2021 att tillsammans med berörda nämnder och bolag ta fram en plan för att säkerställa den historiska stadskärnans bevarande, har en rad arbeten påbörjats. En förstudie kring ändring av *Stadsplan 121 inom vallgraven* pågår och beräknas slutföras januari 2024. Förstudien syftar till att utforska om det är möjligt att formellt säkerställa kulturhistoriska värden genom ändring av stadsplanen med tillägg av planbestämmelser för att nå en effektiv, rättssäker och likvärdig hantering av stadsbyggnadsprocesser i den historiska stadskärnan. Stadsmuseet arbetar på uppdrag av stadsbyggnadsförvaltningen med inventering och klassificering av byggnader inom vallgraven. Inventeringen kommer att utgöra ett viktigt underlag vid förändring för analys av såväl enskilda objekt som av större sammanhang och samband. Parallellt med detta pågår en utredning om ansvarsfördelning av kulturmiljöfrågor inom stadsbyggnadsprocessen med syfte att klargöra ansvar utifrån olika aspekter.

Riktlinje för uteserveringar antogs av Trafiknämnden den 17 juni 2021 och av Byggnadsnämnden den 22 juni 2021. I riktlinjen finns information, råd och regler som är viktiga att känna till för den som planerar för att ha en uteservering.

Bedömning

De ställningstaganden som gjorts kring gestaltad livsmiljö i översiktsplanen bedöms vara aktuella. Fortsatt strategiskt arbete behövs dock för att genomföra de inriktningar och strategier som lyfts fram i detta avsnitt och därmed hålla översiktsplanen fortsatt aktuell. De viktigaste av dessa arbeten redovisas i Planeringsstrategin.

Parker, natur och vatten

Arbetet med inriktningarna för Parker, natur och vatten i översiktsplanen hänger nära ihop med det arbete som pågår kring miljö- och klimatprogrammets strategi för Grön och Robust stad. Ett behov som har identifierats är att kartlägga den gröna infrastrukturen. Detta har mynnat ut i ett budgetuppdrag för 2024 och resultatet av det kommer att kunna utgöra en bra planeringsgrund för grönsstrukturen som en strukturell planeringsförutsättning.

Kartläggning och värdering av ekosystemtjänster på staden-nivå har färdigställts och finns redovisat i GoKart. Arbete pågår med djupare och mer detaljerade analyser på områdesnivå som kan fungera vägledande i den strategiska och taktiska planeringen. Vidare pågår arbete med att säkerställa utveckling av ett varierat och robust trädbestånd genom artdiversitet i nyplanteringen och test av trädarter som kan möta ett förändrat framtida klimat. Nyplantering för att ersätta träd som tas ned sker dock inte i tillräcklig utsträckning för att kompensera naturvärden och i krontäckningsgrad.

Arbetet kring omvandling av Svarte mosse till en stadspark har påbörjats. En parkutvecklingsplan och en handlingsplan ska lägga grunden för utvecklingsarbetet som sker över en längre tidperiod, uppskattningsvis 15 år.

Blågröna stråk har tydligt blivit en viktig del av planeringen i områdena längs stadens vattendrag. För Kvillebäcken pågår ett arbete med att få till så goda ekologiska och sociala funktioner som möjligt i kommande stadsdelspark. Ett arbetssätt prövas som kallas utvecklingsplanering för Mölndalsån med syfte att ta ett helhetsgrepp om utvecklingen av det blågröna stråket.

Åtgärdsplan för god vattenstatus 2023–2027 har antagits av kommunfullmäktige. En åtgärd i denna plan är att ta fram så kallade lokala åtgärdsprogram. Arbetet med dessa pågår i miljöförvaltningens regi. De tas fram per avrinningsområde och syftar till att klargöra vilka åtgärder som krävs för att klara miljökvalitetsnormerna. Detta underlag kan komma att behöva tas omhand utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv och vägas mot andra intressen.

Stadsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med Kretslopp och Vatten titat på en metod för hanteringen av vattenfrågor på funktionell områdesnivå. Syftet är att kunna skapa bättre och över tid fungerande planeringsunderlag för vattenstrukturen i ett större geografiskt område. Detta för att kunna stärka och tydliggöra vattenfrågan som en strukturell planeringsförutsättning.

Göteborgs grönsplan för en nära, sammanhållen och robust stad 2022–2030 beslutades av den tidigare park- och naturnämnden i juni 2022. Detta är en uppdatering av den tidigare grönsstrategin och en del i uppdateringen var bland annat att den skulle harmoniera med nya översiktsplanen. Stadsbyggnadsnämnden har i uppdrag att värdera grönsplanen inom ramen för uppdrag om samordnad styr-

ning inom strategisk stadsplanering (KF 2024). En ny dagvattenpolicy har antagits av kommunfullmäktige och stadens förvaltningar arbetar med att ta fram en anvisning för dagvatten samt en uppdatering av ”Reningskrav för dagvatten”.

Stadsbyggnadsnämnden har i uppdrag att värdera resultatet av uppföljningen av Göteborgs Stads friluftsprogram 2018–2025, utifrån förslaget att dess mål och strategier kan inkluderas i andra styrdokument och att friluftsprogrammet därmed skulle kunna upphöra att gälla senast vid utgången av 2025.

Bedömning

De ställningstaganden som gjorts kring Parker, natur och vatten i översiktsplanen bedöms vara aktuella. Fortsatt strategiskt arbete behövs dock för att genomföra de inriktningar och strategier som lyfts fram i detta avsnitt och därmed hålla översiktsplanen aktuell. De viktigaste av dessa arbeten redovisas i Planeringsstrategin.

Mobilitet och infrastruktur

Det pågår ett förvaltningsövergripande arbete för hållbart resande. Inom ramen för detta arbete har det bekräftats att det krävs en snabb omställning till ett mer hållbart resande. Tre områden har utsetts för att tillsammans bidra till att minska klimatavtrycket: åtgärder inom hastighet, parkering samt framkomlighet/yta för biltrafiken. Arbetet pågår även med att ta fram färdmedelsfördelning och uppdaterad modell för trafikanalyser som bygger på Miljö- och klimatprogrammets klimatomål. Därtill ska en handlingsplan tas fram som konkretiserar vilka åtgärdsområden som behöver arbetas med för att nå delmålet om minskad klimatpåverkan från transporter i enlighet med Miljö- och klimatprogrammet. Översiktsplanen kan behöva kompletteras med avseende på detta när arbetet är klart.

Översiktsplanen pekar på att kapacitet samt prioritering av yta och framkomlighet i trafiknät för kollektivtrafik, gång och cykel ska öka. Intressekonflikten som finns mellan kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik i den fysiska miljön kvarstår. För innerstaden innehåller översiktsplanen rekommendationer för hur detta kan hanteras och avvägas men för övriga delar av staden saknas sådana rekommendationer. Detta är ett utvecklingsområde som kan innefatta konkretisering av de tematiska inriktningarna för *Gestaltad livsmiljö* och/eller *Mobilitet och infrastruktur*.

Omvärldsförutsättningar som har förändrats efter det att översiktsplanen antogs är att distansarbete ökade under och efter pandemin vilket har gett nya resmönster. Det finns behov av att följa denna utveckling för att se om det innebär nya förutsättningar för planeringen.

Stadsbyggnadsnämnden har fått ett uppdrag att samordna styrningen för den strategiska stadsutvecklingen. Detta inkluderar samordning och värdering av styrningen i till exempel *Trafikstrategi för en nära storstad*, *Cykelprogram för en nära storstad 2015–2025* och *Parkeringspolicy för Göteborgs Stad*. Resultatet av detta arbete kan påverka översiktsplanens innehåll genom att styrning från dessa styrande dokument kan behöva överföras till översiktsplanen.

Trafiknämnden antog hösten 2022 en trafiksäkerhetsplan för 2023–2024 samt en riktlinje för nya sänkta hastighetsgränser i Göteborg med inriktningen att utgå från gående och cyklister.

En revidering av Göteborgs stads parkeringspolicy pågår med utgångspunkt i miljö- och klimatprogrammet och trafikstrategin, liksom en revidering av riktlinjerna för mobilitet och parkering. Inriktningen är att sänka parkeringstalen för bilar i centrala och halvcentrala lägen i staden. Vidare pågår även arbete med att ta fram en godsplan. Resultatet av dessa arbeten kan påverka översiktsplanens innehåll genom att föreslagen styrning inom dessa ämnesområden till viss del kan behöva inarbetas i översiktsplanen.

Efter det att översiktsplanen antogs har riksintresse för kommunikation justerats, såväl funktionsbeskrivningar som ett antal objekt. Den största förändringen är att väg 158 inte längre är riksintresse. Bedömningen är att justeringarna av riksintresse inte påverkar översiktsplanens aktualitet.

Utbyggnad av kollektivtrafiken är en bärande del av översiktsplanens genomförande. Utgångspunkten för detta är *Målbild Koll2035*. Handlingsplan 2020–2024 för att nå Målbild Koll2035 redovisar de investeringar och utredningar som har varit prioriterade under tidsperioden. Bland de utredningar som genomförts eller pågår finns exempelvis linjenätsutredningar för spårväg, citybuss och metrobuss samt förstudie för Alléstråket. Linjenätsutredningarna visar bland annat att det finns utmaningar med att klara en kollektivtrafikförsörjning som går i takt med såväl befolkningsutvecklingen som behovet av ändrade resmönster för att klara stadens klimatmål. Utredningsarbeten kopplat till kollektivtrafiken behövs därför fortsatt prioriteras. En ny handlingsplan 2024–2028 för att nå Målbild Koll2035 håller på att tas fram.

Vidare har utredningar för översiktsplanens spårreservat söderut påbörjats liksom en utredning om Operalänken.

Bedömning

De ställningstaganden som gjorts kring Mobilitet och infrastruktur i översiktsplanen bedöms vara aktuella. Fortsatt strategiskt arbete behövs dock för att genomföra de inriktningar och strategier som lyfts fram i detta avsnitt och därmed hålla översiktsplanen aktuell. Eftersom flera styrdokument som påverkar översiktsplanens avsnitt om Mobilitet och infrastruktur har ändrats eller tillkommit efter det att översiktsplanen antogs, finns dessutom ett behov att se över innehållet i avsnittet. De viktigaste arbetena redovisas i Planeringsstrategin. Utöver detta bör även arbetet med ny handlingsplan för Målbild koll2035 bevakas.

Bostäder, samhällsservice och teknisk försörjning

Förutsättningarna att arbeta enligt översiktsplanens inriktning att samordna planering och byggande av bostäder med planering och utbyggnad av kollektivtrafik, gång- och cykelvägnät, samhällsservice, teknisk försörjning och offentliga friytor har förbättrats efter genomförandet av NOS. Framtagandet av en övergripande inriktning för samordnad stadsutveckling (ÖISS) är ett arbete som syftar till att underlätta denna samordning.

En uppdatering av befolkningsprognosen har gjorts efter det att översiktsplanen

antogs. Denna prognos visar att Göteborgs befolkning kommer att öka med 183 000 invånare fram till år 2050, vilket ger en genomsnittlig årlig befolkningsökning på ca 6 500 personer. Baserat på denna utveckling behöver grovt räknat 95 000 bostäder byggas fram till 2050, vilket är något lägre än de 120 000 bostäder som översiktsplanen tagit höjd för. En uppväxling av planeringsverksamheten under en längre tid innebär att det finns stora bostadsvolymer i exploateringsprojekt med dels lagakraftvunna detaljplaner (cirka 23 000 bostäder), dels i exploateringsprojekt med pågående detaljplan (cirka 23 500 bostäder). I bostadsprognosen 2023-2040 med utblick mot 2050 finns totalt ca 97 000 bostäder. Prognosen visar alltså att det finns relativt goda planeringsmässiga förutsättningar att möta målsättningen om ett bostadsbyggande som sker i takt med befolkningsutvecklingen. En förutsättning för detta är dock att detaljplanerna vinner laga kraft och att detaljplanerna och bostadsprojekten genomförs. I kommunfullmäktiges budget för år 2023 respektive 2024 finns uppdrag om att planera för 500 småhus årligen. Detta innebär att inriktningen att planera för att fler småhus ska byggas i mellanstaden och ytterstaden är fortsatt aktuell.

En ny strategisk styrning har tillkommit inom lokalförsörjningsområdet. Ett program för lokalförsörjning antogs av kommunfullmäktige 2020. En utvecklad lokalförsörjningsplan samt årliga lokalbehovsplaner är utgångspunkten för stadens lokalförsörjningsplanering. Denna nya styrning ökar förutsättningarna för att arbeta med översiktsplanens inriktningar om att säkerställa god tillgång till samhällsservice i stadens alla delar. Arbete pågår utöver detta med att ta fram styrdokument för samnyttjan och samlokalisering av kommunala verksamhetslokaler samt för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler.

Som ett resultat av översiktsplanen har arbete med att identifiera nya platser för begravningsmark intensifierats. Eventuellt kan resultatet av detta arbete leda till att översiktsplanen behöver ändras genom att ny reservmark för framtida begravningsmark inkluderas i markanvändningskartan.

Ett uppdrag om ett tillägg till översiktsplanen med fokus på energiproduktion och energilagring har påbörjats. Resultat av detta arbete kommer (troligtvis) att resultera i förslag till ändringar i avsnittet om Plats för teknisk försörjning.

Ny lagstiftning har genomförts sedan översiktsplanen antogs i form av krav på fastighetsnära insamling av förpackningar. Planeringen för en ny återvinningscentral/kretsloppspark i Högsbo har sedan översiktsplanen antogs konkretiserats. Behovet av att utreda lokalisering av ny återvinningscentral/kretsloppspark på Hisingen kvarstår. Behovet av att säkra kajplatser för återvinningspråmen är också fortsatt aktuellt.

Bedömning

De ställningstaganden som gjorts kring Bostäder, samhällsservice och teknisk försörjning i översiktsplanen bedöms vara aktuella. Fortsatt strategiskt arbete behövs dock för att genomföra de inriktningar och strategier som lyfts fram i detta avsnitt och därmed hålla översiktsplanen aktuell. De viktigaste av dessa arbeten redovisas i Planeringsstrategin.

Handel och näringsliv

Inriktningarna för näringsliv och handel i översiktsplanen hänger nära ihop med de aktiviteter som pågår inom handlingsplaner till det näringslivsstrategiska programmet (NÄSP). Det handlar till exempel om kunskapsuppbyggande aktiviteter för att skapa samsyn och förståelse för lämpliga lägen för nyetableringar enligt principen ”rätt verksamhet på rätt plats”. Ett kunskapsunderlag om näringslivets behov av flexibilitet i planeringen är framtaget och ska nu kommuniceras och implementeras. Arbete med näringslivskonsekvensanalys ska påbörjas under 2024 med syfte att lyfta näringslivets perspektiv i tidig planering av nya områden samt belysa effekten av olika etableringar och projekt på sysselsättningen i regionen. Ett forum för samverkan har etablerats med syfte att bygga kunskap om dagligvaruhandelns kommersiella förutsättningar och stadens behov av livsmedelsförsörjning. MSB har bedömt livsmedelsbranschen som samhällsviktig och samtalet med branschen görs också utifrån ett ökat behov av robusthet för staden.

Sedan översiktsplanen antogs har det tagits fram ett antal initiativ på nationell nivå som tydliggör näringslivets betydelse för robusthet. Det har bland annat inrättats en nationellt näringslivsråd, tagits fram både en strategi för materialförsörjning för militären samt försörjningsmodell för civila försvaret.

Rapporten *Ett hållbart livsmedelssystem ur ett cirkuläreconomiskt perspektiv* som tagits fram av Miljöförvaltningen vilket har lett till flera uppdrag. Arbete med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen har påbörjats med avseende på jordbruksmark och livsmedelsförsörjning. Exploateringsförvaltningen ska till exempel tillsammans med BRG stödja gröna näringar i syfte att öka självförsörjningsgrad av livsmedel. Ett konkret resultat av detta är även att industribyggnader mot Kongahällavägen anges för bevarande i program för omvandling av Säve Flygplats med syfte att beakta strategin ”värna befintliga verksamhetsområden för behov av billiga lokaler”.

Mark för industriverksamheter finns främst i ytterstaden på Hisingen. Analys av pågående planering visar att det finns stor utbyggnadspotential inom dessa utpekade industriområden. I mellanstaden och innerstaden finns betydligt mindre planering för verksamheter i industri- och företagsområden. Analysen visar att näringslivets behov av 2 miljoner kvadratmeter mark under en tioårsperiod kan mötas.

Oron i omvärlden kommer sannolikt innebära önskemål om prioritering av näringar som bidrar till kommunens robusthet och minskar riskerna i näringslivets värdekedjor. Flera av de företagsområden som pekas ut i översiktsplanen har potential för och tryck på förtätning. Det inkommer förfrågningar från verksamheter som vill etablera sig eller expandera sin verksamhet. I flera av dessa områden innebär gällande detaljplan begränsningar i höjd och nyttjande av mark vilket gör att planändringar kan vara nödvändiga för att möjliggöra förtätning.

En större kartläggning av översiktsplanens alla industri- och företagsområden har gjorts under 2022 med syfte att förstå förtätningspotentialen inom dessa områden. Kartläggningen skapar en gemensam bild och förståelse för hur områdena ser ut och fungerar idag vilket ger förutsättningar för att initiativ om planläggning och förtätning sker effektivt och i linje med ”rätt verksamhet på rätt plats” och med övriga strategier i översiktsplanen. Under 2024-2025 kommer en aktivitet inom det näringslivsstrategiska programmet handla om att hitta lämpliga områden som kan förtätas och ges en ökad flexibilitet i detaljplanen.

Uppföljning av planering för nya kontor visar att ett stort nytillskott kommer ske i centrala Göteborg inom de närmsta åren. Det stämmer väl med målet att personalintensiv verksamhet ska lokaliseras i regionalt tillgängliga lägen. Även om det tillkommit ett stort antal nya kontorsprojekt under 2022-2023 är det av fortsatt stor vikt att fortsätta planera för kontor som ligger i tillgängliga lägen och som bidrar till en hållbar och attraktiv stadsutveckling för att möta näringslivets behov av tillväxt. En stor del av dagens expansiva näringsliv efterfrågar kontor i regionalt tillgängliga lägen. Den stora expansionen sker framförallt söder om älven då dessa lägen fortfarande har högst tillgänglighet. För ökad etableringsvilja norr om älven och i strategiska tyngdpunkter i mellanstaden krävs fortsatt investeringar enligt värdeskapande stadsutveckling för kontor, till exempel ökad regional tillgänglighet med kollektivtrafik. Omstarten av planeringen i Frihamnen kommer vara en viktig del för att förflytta tyngdpunkten av stadens kontorsintensiva företagsmiljöer över älven.

Göteborgs stads program för destinationsutveckling antogs 2023. I de efterföljande handlingsplanerna identifieras aktiviteter, insatser och ansvariga aktörer. Översiktsplanens strategier har varit tongivande särskilt i framttagandet av handlingsplanen för evenemang, där infrastrukturfrågor som utveckling av anläggningar och nyttjandet av stadsrummet för evenemang utgör en stor del.

Som en följd av nya beteendemönster under och efter coronapandemin har förutsättningar för service ökat vid en del lokala torg och servicenoder. För att implementera översiktsplanens inriktningar för handel och service kommer ett nytt kunskapsunderlag tas fram som beskriver förutsättningarna för nära handel i hela staden. Underlaget kommer ge ökad tydlighet i hur ny bebyggelse kan stärka utveckling av handel- och servicenoderna i staden.

Bedömning

De ställningstaganden som gjorts kring Handel och näringsliv i översiktsplanen bedöms vara aktuella. Fortsatt strategiskt arbete behövs dock för att genomföra de inriktningar och strategier som lyfts fram i detta avsnitt och därmed hålla översiktsplanen aktuell. Några frågor som behöver bevakas är:

- Planering av kontorslokaler i centrala Göteborg och i tyngdpunkter kontra mål om att åstadkomma en mer flerkärning stadsstruktur.
- Handel och service i hållbar struktur till exempel var finns lägena för handel i bottenvåningar, post-corona effekter för handel och service och hur stadsformsanalyser kan användas för att förstå detta.
- Behovet av framtida industrimark - på kort sikt förtätningsområden, på längre sikt nya områden.

Hälsa och säkerhet

Sedan översiktsplanen antogs har riktlinjen för hantering av luftkvalitet i detaljplaneringen utvärderats och uppdaterats. Arbetet med åtgärdsprogram för partiklar (PM10) pågår. I en tätare stad med mer elektrifierad fordonsflotta riskerar just partiklar att vara det framtida problemet i staden snarare än kväveoxider som utgör den största problematiken idag. En ny riktlinje för hanteringen av trafikbuller på skolor och förskolors friytor har tagits fram och används i hela stadsut-

vecklingsprocessen. Arbete med nytt åtgärdsprogram för buller pågår. Där ingår bland annat att ta fram och använda definitioner av goda ljudmiljöer.

Verksamhetshandboken för bygglovshandläggare och byggnadsinspektörer har omarbetats under 2023 med målet att öka förståelsen för geovetenskapliga risker i bygglovsprocessen. Syftet med att helt omarbeta rutinen har varit att för enkla tolkningen av kunskapsunderlag och tydliggöra olika rollers ansvar. Stadens georåd har omorganiserats för att ge utrymme för mer operationellt arbete inom de förvaltningar där så behövs.

Inom temat Att anpassa till ett framtida klimat har det skett och sker snabba förändringar med avseende på till exempel scenarier och planeringsnivåer för översvämningsrisk. IPCC har kommit ut med nya beskrivningar avseende framtida klimatscenario som behöver analyseras vad det kan innebära för Göteborg för skyfall, högt vatten och höga flöden. Vidare har länsstyrelsen tagit fram nya rekommendationer för planeringsnivåer för kusten (oktober 2023). Detta innebär att Göteborg behöver utvärdera planeringsnivåerna för kustzonen och eventuellt revidera dessa. Det finns även behov av översyn av planeringsnivåer för Mölndalsån, Göta älv, Sävån och Kvillebäcken samt av skyddsnivåer, dvs lägsta höjd på högvattenskydd, i de centrala delarna av staden. Sammantaget innebär detta att det tematiska tillägget för översvämningsrisker behöver uppdateras. En bedömning bör göras av vad som är den mest effektiva styrningen med avseende dessa frågor, eventuellt kan något ersättas med annat än tematiskt tillägg.

En förstudie har påbörjats kring hur staden kan behöva planeras och anpassas till ett varmare klimat. Denna kommer att vara klar 2024 och kan visa på behov av uppdaterade planeringsprinciper i översiktsplanen. En översiktlig analys som visar på riskutsatta områden för höga temperaturer vid värmebölja är gjord. Analysen inkluderade även riskutsatta grupper, till exempel förskola, äldreboende och äldre befolkning.

Arbete med en klimatanpassningsplan för stadens alla bolag och förvaltningar har påbörjats och samordnas av stadsledningskontoret. Fokus i klimatanpassningsplanen är åtgärder kopplat till skyfall och värme.

Bedömning

De ställningstaganden som gjorts kring Hälsa och säkerhet i översiktsplanen bedöms i huvudsak fortsatt vara aktuella. Behov finns dock av fortsatt strategiskt arbete genom dels nya kunskapsunderlag, dels genom komplettering eller ändring av översiktsplanens strategier. Framförallt gäller detta inom temat klimatanpassning. Det som är mest påtagligt är behovet av att justera planeringsnivåer för översvämningsrisk. I det tematiska tillägget för översvämningsrisker framgår att beslut om att ändra dessa kan tas av byggnadsnämnden. De viktigaste av dessa arbeten inom Hälsa och Säkerhet redovisas i Planeringsstrategin.

Särskilt fokus - översiktsplanens användbarhet

För att ta reda på hur användbar översiktsplanen är och om den fungerar som vägledning gjordes en enkätundersökning, vänd till de som arbetar med stadsutveckling. En inbjudan att besvara enkäten publicerades på intranätet för stadsbyggnadsförvaltningen, exploateringsförvaltningen, stadsfastigheter samt stadsmiljöförvaltningen, och uppmaningen gällde både de som använder översiktsplanen mycket och lite.

Totalt inkom 87 svar, varav 56 från stadsbyggnadsförvaltningen. Totalt inkom svar från 18 olika enheter, vilket ger svaren en bred representativitet, även om antalet svar på framförallt stadsmiljöförvaltningen var lågt. Av de som svarat använder 62 procent översiktsplanen minst någon gång i veckan. Det innebär att de som besvarat enkäten är högfrekventa användare, och 75 procent av dem upplever också att de har god kännedom om översiktsplanens rekommendationer och strategier.

Det finns inga tydliga mönster i att översiktsplanen verkar fungera bättre för någon särskild grupp eller skede i stadsutvecklingsprocessen. Det är också en jämn spridning i vilka delar av översiktsplanen som används, både i textavsnitten och i kartfunktionerna. I textavsnitten används de tematiska inriktningarna av nästan lika många som använder den övergripande och de geografiska inriktningarna.

Av de som svarat tycker sex av tio att översiktsplanen ger bra vägledning i deras arbete. Något färre tycker att översiktsplanen ger tillräckligt stöd för att göra avvägningar mellan intressen i planeringsprocessen. Av de som lämnat kommentar till dessa frågor rör de flesta bristen på tydlighet när man behöver göra avvägningar: någon saknar till exempel en tydlig hierarki mellan användningar och intressen, exaktheten i gränsdragningar är oklar, underlag för avvägningar är för generellt skrivna.

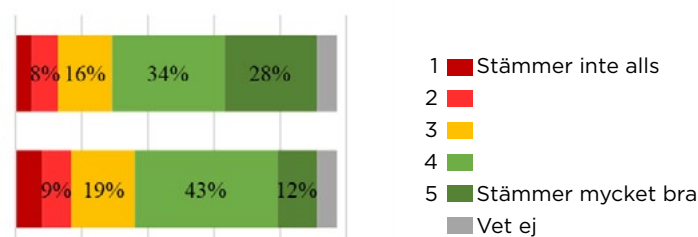
Gällande hur översiktsplanen kan bli bättre nämns flera aspekter, där allra flest kommentarer rör funktionella förbättringar. Framför allt efterlyses bättre möjligheter att söka och navigera i det digitala materialet. Trots att de flesta är högfrekventa användare lyfter flera att man inte är säker på att man har koll på hela materialet, eller att man har hittat allt man behöver. Man saknar överblick när man klickar sig runt genom länkar, vilket bland annat gör det svårt att ha flera perspektiv tillgängliga samtidigt. Flera nämner också att det är svårt att hänvisa andra till rätt delar.

Innehållsmässigt nämns ett par förbättringsområden. Till exempel saknar några information och styrning inom sina specialistområden. En viktig aspekt som flera nämner, och som knyter an till svaren kring stöd för avvägningar mellan olika intressen, är ett tydliggörande av översiktsplanens roll och betydelse i stadsutvecklingsprocessen. Hur kan det bli tydligare vilket underlag som ligger till grund för analys och beslut, och framför allt hur kan man visa på samlade avsteg och konsekvenser jämfört med intentionerna i översiktsplanen.

Översiktsplanen som vägledning och stöd

Översiktsplanen ger bra vägledning i mitt arbete

Översiktsplanen ger tillräckligt stöd för att göra avvägningar mellan olika intressen i planeringen

OMVÄRLDSFAKTORER MED PÅVERKAN FÖR EN HÅLLBAR STAD

Som en del av uppföljningen och framförallt bedömningen av översiktsplanens aktualitet har en omvärdsanalys genomförts med fokus på nya eller förändrade omvärldsfaktorer som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Utöver de kända drivkrafterna för samhällsomvandling som globalisering, urbanisering, klimathotet, digitalisering, individualisering, ekonomisk tillväxt och demografisk utveckling tros innovation (nya lösningar/nya material), krav på flerdimensionell hållbarhet samt robusthet vara de utmaningar och möjliggörare som väntas driva stadens utveckling och fysiska planering de kommande åren.

Vilka faktaunderlag, värden, idéer eller vilket rådande narrativ bestämmer hur vår stad ska se ut? Uttryck som ”tyckonomi” och ”populism” breder ut sig i samhällsdebatten och åsikter har de senaste åren fått allt mer plats i den debatt som tidigare värderade fakta. Vad som är sant och inte har också blivit allt svårare att säkerställa, då falska nyheter och påhittade källor allt oftare florerar i digitala medier. Sveriges kommuner och regioner (SKR) skriver i sin rapport *Vägval för framtiden 5* att det finns risk att denna utveckling leder till att sanning och fakta blir relativiserade. Det kan leda till att beslut baseras på kortsiktiga idéer, önskemål eller populära åsikter snarare än långsiktiga samhällsnyttiga effekter med hänsyn till det gemensammas bästa. Underbyggda analyser baserade på fakta har därför en viktig del att fylla i dagens debatt och beslutsfattande.

En mer hotfull och osäker omvärld *Tydligare effekter av klimatkrisen*

Mycket talar för ökade behov av klimatanpassning, eftersom världen inte har ställt om i den takt som krävts. Sommaren 2023 var den varmaste som någonsin uppmätts globalt – och 2023 kommer högst troligt att bli det varmaste året sedan mätningarnas start enligt EU:s klimatövervakningstjänst Copernicus. Mer extremt väder med skyfall, stormar, värmeböljor och torka förväntas påverka samhället i allt större utsträckning. Extremväder leder till ökad risk för skador på vår natur, stadens invånare och dess fysiska miljö. Det innebär att stadens krav på omställning och anpassning ökar för att säkra en trygg och robust miljö för invånarna, och att klimatfrågan väntas bli en allt viktigare drivkraft i den ekonomiska utvecklingen. Höjda hållbarhetsambitioner bland konsumenter och på policy-nivå ökar omställningstrycket i näringslivet och stadsplaneringen. För de samhällen och aktörer som inte hanterar kraven och förväntningarna väntar ökade kostnader och en allt svårare verksamhetsmiljö. Livsmedelsförsörjningen, infrastrukturen och den byggda miljön kommer alla att påverkas liksom stundtals människors liv och leverne. De svagaste och mest utsatta är de som påverkas allt mest, även i Göteborg. Det kommer att krävas investeringar och

åtgärder som tar stora resurser i anspråk och därmed också riskerar försvåra dilemmat att hushålla med jordens resurser på ett hållbart vis.

Klimatkrisen leder också till andra globala utmaningar. Idag lever enligt UNHCR ungefär 100 miljoner människor på flykt från sina hem. Inom de närmaste 30 åren beräknas så mycket som en miljard människor kunna vara på flykt på grund av klimatkrisen enligt en rapport från FN och Röda Korset. Det innebär att var tionde människa kan vara en klimatflyktning år 2050 som följd av värmeböljor, torka, översvämningar, konflikter om knappa resurser och andra klimatrelaterade naturkatastrofer. De länder där dessa människor lever är i många fall även de som brottas med konflikter och fattigdom, och där förmågan till förebyggande arbete och återhämtning är svag.

Vi som lever och verkar i områdena och samhällen som är mindre utsatta för klimatkatastrofer behöver en beredskap för att de säkrare platserna kommer att vara attraktiva för fler framöver.

Krig i Europa och mer militär samverkan

Oroligheterna i vårt närområde har ökat de senaste åren, vilket har påverkat hur vi ser på internationellt beroende, globalisering och handel. Rysslands invasion av Ukraina den 24:e februari 2022, de ökade oroligheterna mellan Israel och Hamas och spänningarna mellan Kina och Taiwan präglar alla den globala samtidspolitiken och hur de internationella relationerna ser ut och utvecklas.

För små öppna ekonomier som den svenska kan säkerhetslägets utveckling mot mindre öppen handel ha betydande påverkan på både ekonomin och tillgången till varor. Mycket talar för att vi går in i en period där förutsättningarna för frihandel är mer oförutsägbara och där nya makter och ideologier tar plats och sätter regler på den globala marknaden. Vi ser tecken på omställningar till mer lokal produktion, kortare och mindre sårbara värdekedjor, fler handelshinder mellan länder och regioner samt en strängare kontroll av produktion och marknad. Sverige är idag främst exponerade mot EU och mer än hälften av Sveriges varuexport går till EU-länder. Inom Europa konsumerar vi ungefär en fjärdedel av världens råvaror, men producerar själva endast tre procent av dessa. Vi är alltså som kluster starkt beroende av import. Det betyder att vi framöver kan komma att behöva minska vårt beroende av material och råvaror från andra delar av världen, för att minska vår sårbarhet.

Förändringar i säkerhetsläget innebär att Sveriges och ansvariga aktörers förmåga att hantera kriser kommer att behöva stärkas. Sveriges medlemsansökan till NATO ställer ökade krav på både förmåga, försvarskapacitet och totalförsvarskapacitet, där kommuner och regioner har en viktig roll i beredskap och byggandet av ett starkt ci-

vilt försvar. Hälso- och sjukvård, dricksvattenförsörjning, transporter samt energiförsörjning är några av de viktiga samhällsfunktioner som har direkt bäring på kommuners och regioners uppgifter och ansvar.

Försvarsmakten har de senaste åren fått en allt större budget för att expandera sin verksamhet, från 1,0 % av BNP 2018, till 1,2 % år 2022 och en prognos om 2,0 % av BNP år 2024. Enligt regeringen innebär det att en fördubbling av den faktiska anslagsnivån sedan 2020.

Den ökade prioriteringen och förstärkta budgeten kommer att påverka Försvarsmaktens behov av både mark och arbetskraft. Fortifikationsverket köpte år 2022 mark till ett värde av 2,5 miljarder kronor enligt Dagens Nyheter.

Det mer kritiska säkerhetspolitiska läget, Försvarsmaktens tillväxtagenda och de krav på förmåga och kapacitet som ett NATO-medlemskap för med sig kommer högst sannolikt att påverka Göteborgs Stad och dess markanvändning. 2021 återetablerades Älvsborgs amfibieregemente efter att varit avvecklat sedan 2004, och redan nu finns signaler om att det råder trängsel – och behov av snar utbyggnad enligt Göteborgs-Posten.

Ökade effekter av organiserad brottslighet

Den organiserade brottsligheten i Sverige har förändrats drastiskt under de senaste åren. 2022 och 2023 är båda rekordår sedan mätningarna av det dödliga skjutvapenväldet påbörjades i Sverige enligt Polismyndighetens statistik. Både gärningsmännen och offren i gängkonflikterna tenderar enligt Polisen att bli allt yngre. De högre nivåerna av våld påverkar hela samhället; hur vi förhåller oss till varandra och hur vi använder olika delar av stadens och stadsmiljön. Det präglar samhällsdebatten och de som bor i de mer utsatta bostadsområdena. Det påverkar fastighetspriserna i de utsatta områdena likväl som driver dem i de områden som bedöms trygga. Det påverkar civilsamhället och inte minst den mentala hälsan och framtiden för barn som växer upp i de mer utsatta miljöerna.

Den organiserade brottsligheten har också i allt större utsträckning riktat in sig på välfärdsbrott.

Antalet utredda brott mot välfärdssystemet har nästan tredubblats mellan 2018 och 2020, enligt Polisen och Åklagarmyndigheten. Välfärdsbrottslighet riskerar att underminera vårt välfärdssystem på flera sätt, till exempel genom att ekonomiska resurser missbrukas, medarbetare utsätts för otillåten påverkan samt att skandaler och rättsfall undergräver förtroendet för det demokratiska systemet och dess representanter. Hot och hat förekommer i allt större omfattning mot förtroendevalda, tjänstepersoner, journalister och personer som är engagerade i civilsamhället.

Det ökade våldet har påverkat förtroendet för de offentliga förmåga och dess institutioner. Tilliten till det

offentliga systemet i Sverige har också påverkats negativt av olika desinformationskampanjer, såsom vaccinationsmotstånd under pandemin och Lagen om vård av unga-kampanjen – som de senaste åren påverkat en del gruppers förtroende för offentlig verksamhet och det demokratiska systemet.

Nya krav för energiomställning

Den redan etablerade energiomställningen eskalerade och drivkrafterna för en mer robust energiförbrukning inom Europa har förstärkts sedan Rysslands export av naturgas och andra fossila drivmedel begränsades. Incitamenten för energiomställningen i Europa förstärktes ytterligare efter sabotagen av Nord Stream 2022 och Balticconnector 2023, vilka tydliggjorde riskerna med beroendet av importerade energislag.

Krav på högre och grönare energiproduktion

Efterfrågan på el som energikälla ökar i allmänhet, och på så kallad grön el i synnerhet. Innovationer för den gröna omställningen och näringslivets ambitioner har skapat en markant ökad efterfrågad på el från förnybar produktion inom hela Sverige och andra delar av världen. Energimyndighetens högre scenarier utgår från att elbehovet mer än fördubblas mellan 2020 och 2050 för att minska klimatpåverkan och enligt Energiföretagen Sverige behövs samtidigt elnätsinvesteringar på 1 000 miljarder kronor, det mesta i lokalnäten.

Markanvändning för ökad elproduktion, elnät, gruvor och industrier kan medföra konflikter och negativ påverkan på den lokala miljön och ställer därför krav på kommuner. Etableringar av stora industrier innebär också krav på enskilda kommuner i form av samhällsplanering och investeringar i bostäder, samhällsservice och infrastruktur – och nya krav på samverkan mellan grannkommuner eller andra aktörer kan krävas för att hantera omställningarna i ett tillräckligt tempo.

Krav på effektivare energiförbrukning

Samtidigt som kraven på en framför allt grön energiproduktion ökar, så ökar också kraven på samhället att i alla delar minska sin nuvarande energiförbrukning. Kraven drivs dels av att klara ambitionerna med lägre utsläppsnivåer i linje med internationella avtal och nationella mål, dels av att minska det beroende som tydliggjorts av Rysslands minskade export av naturgas, kol och olja.

De tidigare nämnda effekterna av klimatkrisens närvaro som tydliggjorts driver behovet av förändring och frågans aktualitet. Omställningen kräver energieffektiva- re tillvägagångssätt, mer energismarta fastigheter samt en mer energieffektiv infrastruktur och mobilitet.

Förändrade ekonomiska förutsättningar

Ökad inflation, räntehöjningar och minskad BNP

De senaste årets kraftiga ränteökningar till följd av stigande priser har skapat nya förutsättningar för investeringar. Det har i sin tur lett till att antalet registrerade konkurser ökat. Under 2022 fattade Tingsrätterna beslut om att inleda konkurs i 6 849 företag, en ökning med 6 % jämfört med 2021 enligt Tillväxtanalys. Under 2023 har ökningen varit än kraftigare - under september 2023 var antalet konkurser 22 % fler mot september 2022 - och för augusti var motsvarande ökning 44 %. Den makroekonomiska utvecklingen har lett till att många planerade och pågående nybyggnationer av fastigheter stannat av eller försenats. Enligt SCB har bostadsbyggandet minskat kraftigt - under första halvåret 2023 började 14 550 lägenheter byggas, vilket är den lägsta siffran sedan 2009 och en minskning med 57 % jämfört med samma period 2022. Minskningen kommer att ha påverkan på vår bostadsförsörjning och Boverket uppskattar i år att 80 % av landets befolkning bor i kommuner som har ett underskott på bostäder. Enligt samma myndighets egna prognoser behöver över 67 000 nya bostäder byggas varje år till 2030 för att inte bostadsbristen ska förvärras.

Prisökningar, ränteökningar, besparingskrav och krav på välfärdsproduktion ställer skärpta krav på kommunernas investeringslogik där expansion och nyinvestering behöver prioriteras ned till förmån för optimerad lokalförsörjningsplanering, samnyttjande och underhåll av det befintliga fastighetsbeståndet med målet att skapa en mer hållbar kommunal investeringsplanering.

Försörjningskvoten, jämlikheten och befolkningssammansättningen förändras

Försörjningskvoten kommer med all sannolikhet att öka i merparten av Sveriges kommuner de kommande decennierna när allt färre i arbetsför ålder ska försörja allt fler. Antalet invånare över 80 år ökar enligt SCB med nästan 50 % de närmaste tio åren, vilket kommer att driva upp behoven av välfärdstjänster som sjukvård och äldreomsorg. Antalet personer i arbetsför ålder ökar enbart blygsamt under samma period. Prognoserna för Sverige pekar både på ett minskat barnafödande de kommande åren och en minskad invandring av barn och unga. Uträkningar från Göteborgs Universitet visar att offentlig sektor behöver leverera 125 % av dagens välfärd, med bara 75 % av dagens bemanning/resurser.

Det finns dock betydande skillnader mellan landets regioner och kommuner. I många lands- och glesbygdskommuner minskar andelen invånare i yrkesverksam ålder snabbt samtidigt som andelen invånare över 80 år ökar. I storstads-

kommunerna är denna utveckling inte lika drastisk, även om befolkningen även där blir äldre. Det nationella skiftet i försörjningskvoten och de kostnader det för mer sig för många kommuner kan dock komma att påverka det kommunala utjämnningssystemet framöver. Det innebär att även om de direkta problemen av åldersstrukturen inte finns i Göteborgs kommun kan konsekvenserna komma att göra det. Samhällsplanering och finansiering behöver anpassas efter skiftande förutsättningar, där mer resurser kommer att behöva gå till välfärdstjänster och det kommunala kärnuppdraget.

Möjligheter till avkastning av kapital som börsklimat och fastigheters värdeutveckling möjliggjort under de senaste decennierna har gynnat en begränsad grupp i samhället. Jämlikheten är fortfarande internationellt sett hög i Sverige, men skillnaderna i inkomst och förmögenhet har ökat snabbt de senaste åren. Enligt SCB har de ökade inkomstskillnaderna gett en kraftig ökning i Sveriges gini-koefficient som 2021 landade på 0,333, vilket är den högsta nivån sedan mätningarna startade år 1975.

Förändringarna i den demografiska sammansättningen kommer även innebära att lokaler som skolor och förskolor behöver stängas i takt med att barnafödandet nu minskar; och omställningsbarhet för lokalytor och möjliga att samnyttja lokaler eller nyttja dem för olika ändamål över tid blir allt viktigare för stadsplaneringen för att säkra en effektiv resursanvändning. Vidare kommer en aktiv bostads- och stadsmiljöpolitik och möjliggörande stadsplanering vara fortsatt viktig för att minska ekonomisk segregation och mildra dess negativa effekter.

Medskick

De senaste årens utveckling i Göteborg, Sverige och vår omvärld medför att förmågan att agera och planera robust och adaptivt blir viktigare än tidigare. Det innebär att stadsplanerings- och lokalförsörjningsfunktionerna behöver öka sina kunskaper för att skapa en mer anpassningsbar och föränderlig lokal- och markanvändning.

Effekterna av ett hårdare ekonomiskt klimat och ökade krav på resurseffektivisering behöver omhändertas med utveckling och innovation genom både nya material och utvecklade arbetssätt. Ny teknik kommer med all sannolikhet att vara en förutsättning för att både lyckas lösa utmaningarna och fortsätta skapa utveckling och mervärde för invånare.

NYA OCH ÄNDRADE PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Ny eller ändrad lagstiftning

1 april 2020 ändrades bland annat vissa bestämmelser i 3 kap plan- och bygglagen, PBL. Syftet med ändringen är att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. I detta blir planeringsstrategin det centrala, nya verktyget.

I början av 2023 tog regeringen beslut om en ändring i plan- och byggförordningen som ställer krav på att översiktsplaner och regionplaner ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Regeringens beslut innebär att alla översiktsplaner och regionplaner som påbörjas efter den 31 december 2026 ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Kravet gäller även vid ändring av en plan som påbörjas efter detta datum. Redan beslutade planer och planer som påbörjats före 1 januari 2027 omfattas inte av kravet. Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som varit på remiss fram till den 25 augusti 2023.

Andra relevanta lagändringar som skett gäller Lag om kommunens bostadsförsörjningsansvar ändrad 2022 samt Lag om allmänna vattentjänster ändrad 2023.

Riksintressen

Totalförsvarets militära del

Områdesbeskrivningen för Västra Götalands län har reviderats och utvecklats för att utgöra bättre stöd i planeringen (beslutad januari 2022). I en förnyad redovisning (januari 2023) har en utökning av nuvarande påverkansområde för buller eller annan risk tillhörande riksintresset Örlogshamn Göteborg och skjutbanor på Käringberget genomförts. Inga andra förändringar i anspråk efter 2019 har skett som berör kommunen.

Industriell produktion

Utredning pågår fortfarande gällande riksintresseprecisering för industriell produktion Göteborgs hamn vid utloppet av Göta Älv och det finns ännu inget förslag att ta ställning till.

En förändring i anspråk avseende energidistribution kopplat till Stenungsunds värmekraftverk har skett som berör kommunen. GIS-filer som redovisar riksintresseområdets geografiska avgränsning är sekretessbelagd.

Kommunikationsanläggningar

Trafikverket tog i september 2022 nya beslut om riksintresseanspråk för kommunikationsanläggningar. Beslutet omfattar en fullständig översyn av riksintresseanspråk inom samtliga fyra trafikslag och ersätter Trafikverkets tidigare beslut om riksintresseanspråk. De uppdaterade anspråken som omfattas av detta beslut är grundade i kriterierna som beslutades 2020. För Göteborg berörs följande:

Vägar

- Väg 158 Säröleden har utgått som riksintresse.
- Oljevägen har utgått som riksintresse.
- Tankvägen (155a Torslandavägen) har utgått som riksintresse.

- Väg 155 Öckeröleden delsträcka Ytterhamnsmotet – Syrahålamotet har utgått som riksintresse.
- Väg 570/563 Göteborg-Säve flygplats har utgått som riksintresse.
- Stadstjänaregatan/Kruthusgatan, anslutning till Göteborgs kombiterminal, har utgått som riksintresse.

Järnvägar

- Uppställning och depå vid Lärje har tillkommit som riksintresse
- Stationer utmed järnväg av riksintresse pekas inte ut som enskilda anläggningar utan ingår i utpekandet av järnvägen.
- Kombiterminaler och andra anläggningar för tjänster inom järnvägsområdet som ligger i en hamn pekas inte ut som enskilda anläggningar utan ingår i anspråket för hamn eftersom en av hamnens funktioner är att möjliggöra omlastning mellan olika trafikslag. Berör industrispår hamnen och Volvo.
- Bangårdar och växlingsbangårdar som ingår i en bandel av riksintresse pekas inte ut som enskilda anläggningar utan bedöms ingå i funktionen hos järnvägen.

Luftfart

- Trollhättan-Vänersborgs flygplats har utgått som riksintresse.

Sjöfart

- Djupområde Danaöfjord har utgått som riksintresse.
- Mindre justeringar har gjorts gällande farleder och sjötrafikstråk. Justeringarna innebär en anpassning till förändringar av trafikering och behov.

Utöver detta har ett förtydligande av riksintresse Ny stambana Göteborg - Borås gjorts som innebär justerade korridorer 2021.

Yrkesfiske

Nya beslut gällande yrkesfiske hav började gälla 1 januari 2020. Förändringen innebär att de områden som utpekats som "användning yrkesfiske" i HaV:s förslag till statliga havsplaner, nu även pekas ut som riksintresse. De kustnära riksintresseområdena för yrkesfiske, som ligger innanför havsplaneområdet, kvarstår så som de var avgränsade tidigare. Detsamma gäller utpekanden av hamnar samt i inlandsvatten.

En översyn av riksintressen hamn pågår. HaV har skickat ut ett förslag för remiss. Remissförslaget innebär att Fiskebäcks hamn och Göteborgs fiskhamn kvarstår som riksintresse för yrkesfiske. Donsö utgår.

Naturvård

Beslut om nya gränser och värdebeskrivningar för omprövade riksintressen för naturvård har tagits av Naturvårdsverket under 2023. Naturvårdsverket har skickat in materialet till Metria men de har inte hunnit med att uppdatera ännu. För Göteborgs Stad berörs Änggårdssbergen.

Kulturmiljövård

I pågående riksintresseuppdrag har Riksantikvarieämbetet (RAÄ) identifierat behov av att ompröva riksintresse Kastelletgården-Ragnhildsholmen. Revideringsarbetet har inte påbörjats.

Nationella och regionala mål, planer och program

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland

Den regionala utvecklingsstrategin togs fram 2021 och är en övergripande strategi för det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Syftet är att skapa en samlad bild över regionens tillgångar, möjligheter och utmaningar och vad vi gemensamt prioriterar att kraftsamla kring.

Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Syftet med strategin är att bidra till energiomställningen genom att skapa förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett hållbart sätt. Strategin fokuserar på en utvecklad planeringsprocess för vindkraft.

Strategi för svenskt fiske och vattenbruk för 2021-2026

Strategin, som följs av handlingsplaner för yrkesfiske, fritidsfiske och fisketurism samt vattenbruk, ger en gemensam målbild och pekar ut en väg framåt.

Förorenade områden i Västra Götalands län - Regionalt program 2020-2022

Det regionala programmet för förorenade områden beskriver strategier för arbetet med förorenade områden, föroreningssituationen i länet och Länsstyrelsens bedömning av arbetet de kommande tre åren. I en bilaga finns en prioriteringslista över förorenade områden i länet med riskklass 1. Prioriteringen utgår från ett hälso- och miljöskyddsperspektiv.

Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götalands län

Vattenförsörjningsplanen för Västra Götalands län är ett planeringsunderlag som kan användas av alla som arbetar med en robust vattenförsörjning i länet. Planens syfte är att säkerställa långsiktig tillgång till råvatten för att täcka dricksvattenbehovet till och med år 2100. I planen beskrivs vilka av länets vattenresurser som är viktiga för framtida dricksvattenförsörjning samt vilka åtgärder som behövs för att öka eller bibehålla robustheten i vattenförsörjningen.

Regionalt trafikförsörjningsprogram Västra Götaland

Regionfullmäktige antog den 18 maj 2021 ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram för 2021-2025 -Hållbara resor i Västra Götaland. Här beskrivs hur kollektivtrafiken ska utvecklas och var fokus på kollektivtrafiksatsningar ska ligga.

Skydd och förvaltning av marina miljöer och arter i Västerhavet (2020)

Strategin beskriver hur länen längs Västerhavskusten tänker arbeta med att skydda och förvalta marina miljöer och arter framöver, inklusive strandmiljöer. I dokumentet beskrivs också de olika bevarandevärden som har identifierats som viktiga att prioritera, vilka ekosystemtjänster de producerar och vilka potentiella hot det finns mot dem. Strategin är gemensam för länsstyrelserna i Skåne, Halland och Västra Götaland.

Havsplaner för Sverige - Bottniska viken, Östersjön, Västerhavet

Havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet beslutades av regeringen den 10 februari 2022. Arbetet pågår med förslag till ändrade havsplaner

2023. I det remissförslag som skickades ut under hösten 2023 finns inga förändringar inom Göteborgs kommun.

Nya eller ändrade kommunala styrande dokument och beslut

Ett antal kommunala styrande dokument har tillkommit eller reviderats efter det att översiktsplanen antogs. Arbetet med flertalet av dessa pågick parallellt med översiktsplanen och är därför i stor utsträckning omhändertagna. Nedan redovisas de som har mest koppling till översiktsplanen.

- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2023–2035 (reviderat)
- Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2023–2030 (reviderat)
- Göteborgs Stads energiplan 2022–2030 (reviderat)
- Göteborgs Stads elektrifieringsplan 2022–2030
- Göteborgs Stads dagvattenpolicy (reviderat)
- Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad
- Avfallsstrategiskt program – är inte längre aktuellt.
- Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026
- Pågående revidering av Program för jämlik stad
- Grönplan
- Lokalförsörjningsprogram och lokalbehovsplaner

Under 2023 har stadsbyggnadsförvaltningen fått följande uppdrag som gäller ändringar av översiktsplanen:

- Tillägg energiproduktion
- Tillägg jordbruksmark/livsmedelsförsörjning
- Fördjupning södra älvstranden

Utöver detta har även följande uppdrag med relevans för aktualitetsprövningen av översiktsplanen tillkommit antingen genom kommunfullmäktiges budget 2023 eller genom särskilda yrkanden

- Utredningsarbete att utreda ytterstadens tillgång till service samt små orters potential som servicenoder.
- Utredningsarbetet att uppdatera och utvidga Göteborgs Utvidgade Innerstad, i första hand med områden för traditionell trädgårdsstadsbebyggelse.
- Utredningsarbetet att inventera och ge förslag på en utökning av antalet grönområden och träd som definieras som skyddsvärda, med syfte att lägga till de utökade grönområdena och träden i översiktsplanen.

- Föreslå en rutin vid planarbeten som syftar till att låta nämnden ta ställning till eventuellt ianspråktagande av bruksbar jordbruksmark i god tid innan ett samrådsförslag.
- Omvandla Dag Hammarskjöldsleden, Hjalmar Brantingsgatan och Almannacksvägen/Kortedalavägen till stadsmässiga stråk.
- Stoppa planeringen av de föreslagna småhusområdena i Säve, Bua, Skogome och utredningsområdena i Björlanda.

Bedömning

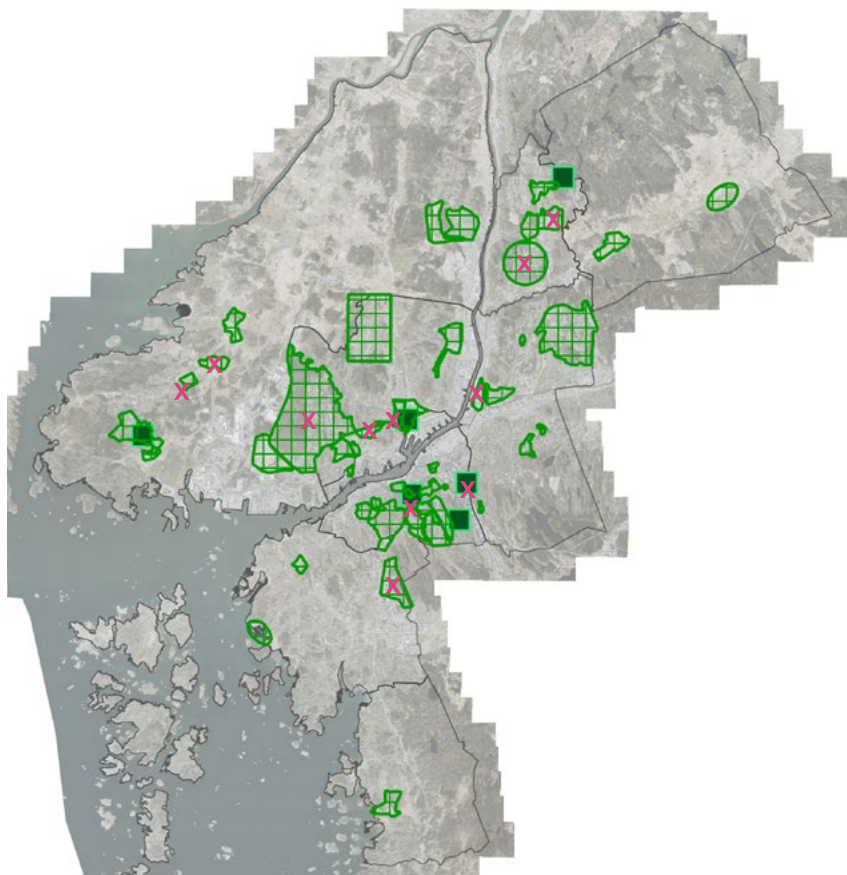
Ändringarna som skett gällande riksintressen bedöms vara av begränsad betydelse och påverkar inte översiktsplanens aktualitet eller ställningstaganden. Översiktsplanen behöver dock uppdateras med senast beslutade riksintressen. De nya uppdrag och beslut som tillkommit efter det att översiktsplanen antogs behöver beskrivas i Planeringsstrategin.

AKTUALITETSPRÖVNING AV PLANPROGRAM

Som en del i uppföljningen av översiktsplanen har en genomgång gjorts av beslutade planprogram för att bedöma om något av dessa har blivit inaktuella och därmed bör släckas ut. Att planprogrammen blir inaktuella kan antingen bero på att de är föråldrade, att de är fullt utbyggda, att de ersatts av nyare planeringsdokument eller av annan anledning. De planprogram som fortsatt bedöms aktuella presenteras i kommunens interna kartsystem GoKart.

Planprogram som bedöms inaktuella och bör utgå som planeringsunderlag:

- Program för utveckling av nordöstra Högsbo från 2016
- Program för Angereds centrum från 2008
- Program för Låssby – Skräddaregården från 2001
- Program för Wieselgrensplatsen från 2013
- Program för Biskopsgården från 2007
- Program inför förnyelse av östra Kvillebäcken från 2002
- Program för stadsutveckling i Hammarkullen från 2009
- Program för nordöstra Marieholm inklusive Slakthusområdet från 2004
- Program för bostäder vid Älvegårdsvägen från 2003
- Södra Gårda parkering, mässhallar mm.
- Program för Sahlgrenska sjukhuset från 2003

Rosa kryss markerar de planprogram som avses släckas ut.

Planprogram som fortsatt bedöms vara aktuella är:

- Program för Kärra centrum
- Program för Skra bro
- Program för områden vid Selma Lagerlöfs torg och delar av Litteraturgatan
- Program för Tuve
- Program för Amhult Centrum - etapp 2
- Program för Bergsjön
- Program för bostäder i Rösered
- Program för bostäder vid Torpagatan
- Program för Östra Källtorp
- Program för verksamheter och bostäder vid Råvebergsvägen
- Program för Kortedala torg
- Program för centrala Olofstorp
- Program för arena, bostäder med mera vid Rambergsvallen
- Program för bostäder och verksamheter vid Säterigatan
- Program för delar av stadsdelarna Vasastaden och Lorensberg
- Program för Billdals Park
- Program för bostäder vid Godhemsberget
- Program för Chalmers Johanneberg, Mossen och Landala
- Program för utveckling av bostadsområdet öster om Kyrkbyn
- Program för Gråberget
- Program för sydöstra city
- Program för Gunnilse centrum
- Program för bostäder på Norra Guldheden
- Program för bostäder mm väster om Kärra
- Program för Halvorsäng och Vikan
- Program för Södra Guldheden
- Program för Slottsskogen
- Program för Sahlgrenska och Medicinareberget
- Program för Lorensbergsparken, Stadsbiblioteket, Park Avenue Hotel m fl., Lorensberg 28:4, 29:1 mfl
- Program för stadsutveckling i Gamlestaden och Bellevue
- Program för Långgatsområdet Masthugget kvarteren 1 – 11
- Program för Rekreatiomsområde vid Vättlefjäll
- Program för centrala Torslanda
- Program för Redegatan inom stadsdelen Älvsborg
- Program för Fiskebäck - idéer kring Fiskebäcks framtida utveckling, från 2003
- Norra Krokslätt, miljöprogram
- Program för kompletteringsbebyggelse i Kyrkbyn från 2007
- Program för bostäder och verksamheter vid Sankt Sigfridsgatan från 2003

